

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII.
Štev. 194

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 25-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3, tel. 280
POSTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, 26. in 27. avgusta 1939

NAROČNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Pred vlado močne Jugoslavije

Predsednik Dragiša Cvetković je po srečno dovršenem sporazumu podal ostavko celokupne vlade — Knez namestnik Pavle je ostavko sprejel in poveril Čvetkovića s sestavo nove vlade, ki bo v najkrajšem času imenovana — Hrvatska dobi svojega bana — Kombinacije o osebnostih nove vlade

Kombinacije o sestavi nove vlade

BEograd, 26. avg. Vaš dopisnik je imel priliko razgovarjati se z vodilno osebnostjo kmetsko-demokratske koalicije. Le-ta pravi, da bo podroben tekst sporazuma v najkrajšem času objavljen. Glede sestave nove vlade je izjavil, da se od hrvatske strani omenjajo za ministre dr. SUTEJ, dr. KOŠUTIC, dr. ŠUBASIC, dr. ČAJKOVAC in eventualno dr. KRNJEVIC, ki se bo vrnil iz tujine. V poučenih krogih Beograda pravijo, da so hrvatski kandidati tudi dr. Bariša SMO-LJAN in dr. Ante ODIC. Od strani samostojnih demokratov, katerih glavni odbor se je danes zjutraj sestel v Zagrebu in ki bodo dobili en portfelj, se omenjata dva kandidata: dr. Srgjan BUDISAVLJEVIC in dr. Milan KOSTIC. Od srbijske Zdržene opozicije bi moral biti delegiran v novo vlado en predstavnik, izključeno pa ni, da ga ne bo v njej. Omenja se dr. Lazica MARKOVICA, ki naj bi prevzel zunanje ministrstvo ter Boža MAK-SIMOVIC, ki bi zasedel resor prosvetnega ministrstva. Od Slovencev bo v vladi najbrže dr. KOROSEC, ki bi zaradi tega moral podati ostavko na položaj predsed. senata. Če mu bo to zaradi bolezni nemogoče, se omenjata dva kandidata, dr.

BEograd, 26. avg. Po zgodovinskem dogodku na Bledu in Brdu so se ministri vrnili v Beograd. Ob 13. je bila včeraj seja ministrskega sveta, na kateri je predsednik Cvetković podal izjavo, da je z ozirom na novi položaj javil odstop svoje vlade. Tozadevno pismo Nj. Vis. knezu Pavlu se glasi:

»Vaše kraljevsko Visočanstvo! Z visokim zaupanjem kr. namestništva sem sestavil dne 6. februarja t. l. vlado s posebno nalogo, da začnem iskati podlago za rešitev enega najvažnejših vprašanj naše notranje politike, sporazuma s Hrvati. To svojo nalogo sem v celoti izvedel in kr. namestništvo je blagovolilo sprejeti moje predloge za rešitev tega vprašanja. Ker smatram, da je moje poslanstvo s tem končano in da novo nastali položaj zahteva širšo podlago v pogledu osebne in politične sestave vlade, mi je čast, javiti odstop vlade in zaprositi, da jo kr. namestništvo izvoli sprejeti. Prosim Vaše kr. Visočanstvo, da blagovoli sprejeti izraze moje globoke vdčnosti. Predsednik ministrskega sveta in notranji minister Dragiša Cvetković, s. r. — Bled, 24. avg. 1939.

BRDO, 26. avg. Kr. namestništvo je blagovolilo sprejeti ostavko, ki jo je podal predsednik vlade Dragiša Cvetković. Nj. kr. Vis. knez namestnik je sprejel včeraj v avdijenci g. Dragišo Cvetkovića in mu poveril mandat za sestavo nove vlade.

Miha KREK in dr. Ivan AHČIN, glavni urednik »Slovenca«. V primeru pa, da bo samo en slovenski minister, se omenja senator dr. Fran KULOVEC.

»Hrvatski dnevnik« o novem položaju

»Hrvatski dnevnik« je v snočnjem političnem uvodniku zapisal, da mora zdaj nastopiti nova doba političnega življenja. Odstraniti bo treba vse ovire, med temi tudi navidezno narodno predstavništvo, formirano brez volje hrvatskega naroda.

Stojadinovičeva skupščina se ne bo mogla več vzdržati. Njen razpust bo z zadovoljstvom sprejela vsa javnost. Voliči bodo dobili priliko, da svobodno izvolijo zastopnike svojega zaupanja. S tem bo za doščeno tudi srbskim opozicijskim silam. Mandat za setavo nove vlade je spet poverjen Cvetkoviću, ki se je zares trudil, da je prišlo do sporazuma. V vlado Dragiša Cvetkovića bodo vsipili tudi legitimni predstavniki hrvatskega naroda. — Jutri bo podpisan ukaz nove vlade, obenem bodo na predlog te vlade proglašene zgodovinske odločitve. Javnost bo zve

dela, v čem obstaja sporazum med dr. Mačkom in Dragišo Cvetkovićem. Imenovan bo tudi nov ban hrvatske banovine iz hrvatskih narodnih vrst. Zvedelo se bo tudi za obseg in kompetenco hrvatske banovine.

Nova vlada bo sestavljena v glavnem iz predstavnikov JRZ in KDK. Omenjeni član vodstva KDK je tudi izjavil, da v novi vladi JNS ne bo zastopana. Zastopstvo bi dobil mogoče le tisti srbijski del JNS, ki bi se odločil, da vstopi v JRZ. Ta odločitev v zadnjem trenutku ni izključena.

V torek se sestane hrvatsko predstavništvo

ZAGREB, 26. avg. Dr. Maček se je včeraj zjutraj vrnil z Bleda. Na vprašanje, kaj je z novo vlado, je dobro razpoloženi hrvatski voditelj dejal: »To ne gre tako naglo, vse boste zvedeli pravočasno. Morda jutri, pojutrišnjem, v nedeljo. Dr. Maček je sklical za torek 29. t. m. sejo hrvatskega narodnega zastopstva, za katero vlada povsod veliko zanimanje. Na njej bo izčrpno poročal o doseženem sporazumu in konkretnih rezultatih. Hrvatsko narodno zastopstvo bo nato sklenilo nove smernice za vodstvo hrvatske politike v bodočnosti.

Poljska pristala na mirovno posredovanje

Odgovor predsednika Moscickega Rooseveltu — Ponoven Rooseveltov apel na Hitlerja Sklicanje konference velesil? — Svarilo angleškega delavstva Nemčiji

WASHINGTON, 26. avg. Havas. PREZIDENT ROOSEVELT JE PREJEL ODGOVOR PREDSEDNIKA POLJSKE REPUBLIKE MOSCICKEGA, V KATEREM JAVLJA NA MIROVNO POSLANICO, DA SPREJEMA PREDLOGE PREDSED. USA. TAKOJ NATO JE POSLAL ROOSEVELT NOV APEL NA NEMŠKEGA DRŽAVNEGA KANCELARJA HITLERJA, V KATEREM GA PROSI, DA NAJ TUDI ON PRISTANE NA MIROLJUBEN NAČIN REŠITVE SPORA, KAKOR JE TO STORILA POLJSKA.

WASHINGTON, 26. avg. Reuter. Vdrugi poslanici Hitlerju sporoča Roosevelt med drugim: »Vaša ekselencija je večkrat izjavila, da so cilji, za katerimi gre Nemčija, pravični in zmerni. V odgovoru na moje sporočilo javlja predsednik poljske republike pripravljenost poljske vlade, da se na temelju predlogov, ki jih vsebuje moja poslanica reši z direktnimi pogajanja med Poljsko in Nemčijo nastali spor. Neštevilna ljudska življenja bodo na ta način rešena in došlo bo do srečnejšega razvoja narodov, če bo tudi vlada Nemčije pristala na miroljubno rešitev, kakor je Poljska.« Rooseveltu je Moscicki med drugim brzojavil, da visoko ceni prizadevanje predsednika USA. Poljska vlada smatra, da bi bila direktna pogajanja z Nemčijo najboljša, posebno še, ker sta obe državi sosedl. V tej krizi ne terja Poljska zase nobenih koncesij, zato je naravno, da Poljska ne želi da bi prišlo do neprijateljskih dejanj proti tretji državi. — Ameriški krogi trde, da je odgovor Moscickega nekak poziv Rooseveltu, da prevzame on iniciativo za neposredno rešitev spora. Prezidentov tajnik je dejal novinarjem, da bo Roosevelt takoj pripravljen prevzeti predsedstvo arbitražne komisije. »Kadar se zgradi most, je treba tudi iti preko njega!« Dodal je, da je ameriški zunanji minister zelo zadovoljen s poljskim odgovorom.

Angleško delavstvo apelira na Nemčijo

LONDON, 26. avgusta. Reuter. Angleška delavska stranka je poslala nemškemu narodu apel, v katerem med drugim pravi: »Vaša vlada je sklenila pakt o nenapadnosti z vlado, katero je smatrala šest let za svojega sovražnika in jo čez noč izpremenila v svojega prijatelja. Angleška delavska stranka vam z največjo iskrenostjo sporoča, da ta pakt ne bo niti malo vplival na stališče Velike Britanije in Fran-

LONDON, 26. avg. Vest o prihodu Hendersona naravnost od snočnjega posveta s Hitlerjem in dejstvo, da je proslava pri Tannenbergu preložena, je izzvala v tuk. krogih veliko zanimanje. »News Chronicle« piše, da je zdaj mogoče, da bi prišlo do sklicanja mednarodne konference velesil. »Daily Mail« pravi, da ni še čas za prevelik optimizem. »Daily Telegraph« pa naglašava važnost angleško-poljskega sporazuma. Vsi listi odobravajo apele za mir in pripravljenost Poljske za sklicanje arbitražne komisije. Hitlerju je uspelo,

NEVILLE CHAMBERLAIN

da je odstranil neprijateljstvo največje sile na vzhodu, zdaj se lahko urede odnosi tudi med Nemčijo in Anglijo.

LONDON, 26. avgusta. Havas. Včeraj je došel v London berlinski veleposlanik sir Henderson in prinesel Hitlerjev odgovor Chamberlainu. Besedilo odgovora se drži v največji tajnosti. Nadejajo se, da je prinesel Henderson nove predloge Hitlerja in upajo, da se bo katastrofa še zavrla. Značilno je, da je Hitler takoj za Hendersonom sprejel tudi predstavnike Francije, Italije in Japonske. To dejstvo daje upanje na sklicanje konference velesil. V teku dneva je sprejel Hitler tudi Rooseveltovo poslanico za mirno poravnavo spora s Poljsko. Sodijo, da se bo Hitler raje poslužil lastnega načrta, kakor da bi sledil klicu Roosevelta.

WINSTON CHURCHILL

Angleško delavstvo apelira na Nemčijo

„Gre za življenje in svobodo Poljske!“

Globok Daladierjev povor po radiu — Francija bo z vso močjo podprla Poljsko

PARIZ, 26. avg. Predsednik vlade Daladier je naslovil snoči po radiu kratek, toda globoko zajet govor, v katerem je med drugim dejal: »Vse, kar sem storil doslej, je služilo le namenu, odvrniti vojno. Nemške zahteve proti Poljski se stopnjujejo. Sedaj gre za življenje in svobodo Poljske, za življenje 35 milijonov ljudi, s katerimi gre tudi za svobodo evropskih narodov. Ali naj zaradi svojega popuščanja zavržemo svobodo vseh narodov? — Rusija in Nemčija sta sklenili pakt o nenapadanju, čeprav nimata skupnih mej. Zakaj torej tak pakt? Vse kaže, da so izgledi vojne proti Franciji in njenim prijateljem narasli. Na pozive miru papeža, Roosevelta in belgijskega kralja je odgo-

vorila Francija s popolnim soglasjem in odobravanjem. Poljska, ki kaže v teh odločilnih trenutkih izreden pogum, se bori za svobodo in čast. Naše napore je zvesto podprla Velika Britanija, obe državi sta danes en sam blok. Francozi in Francozinje! Hočemo biti svobodni! Hočemo mir! Toda, nočemo se podvreči nasilju in krivici. Upam, da boste z vsemi žrtvami, ki jih bomo od vas zahtevali, zagotovili svobodo domovini.

PARIZ, 26. avg. Parlamentarni odbor za zunanje zadeve je z vsemi, razen štirih komunističnih glasov sprejel naslednjo resolucijo: »Po proučenem tekstu nemško-sovjetskega sporazuma, s kate-

rim Rusija demantira svojo politiko in svoje doktrine, smatrajoč da je ta sporazum v opreki s prejšnjimi obveznostmi do Francije, prepušča parlamentarni odbor sodbi javnosti diplomatski akt, po katerem se je Rusija tajno razgovarjala z Nemčijo v trenutku, ko se je pogajala z Veliko Britanijo in Francijo za podpis obrambnega trojnega pakta miru. Odbor smatra, da je ta pakt, ki ga imenujejo nenapadalni, daleč od tega, da zagotovi mir. Toda, ta pakt ne bo niti malo zmanjšal vrednosti francoskih zagotovil, danih v zavesti, da se bo Francija uprla vsakemu napadu in branila s častjo in dostojanstvom svoje zaveznike in mir.

Thälmann izpuščen

BERLIN, 26. avg. DNB. Znani komunistični vodja Thälmann je bil danes izpuščen na svobodo. Ostal bo v Nemčiji.

ODPOKLIC NEMCEV IZ ANGLIJE
LONDON, 26. avgusta. Havas. Nemško poslaništvo v Londonu je naslovilo na vse nemške državljane v Angliji poziv, da v kolikor mogoče najkrajšem času zapustijo Anglijo.

PROGLAS ČEHOM

PRAGA, 26. avg. Davi na vse zgodaj jutraj so Pražani zagledali na zidovih plakate s proglasom protektorja v. Neuratha. Protektor opozarja Čehe, da morajo držati največjo disciplino in pripravljenost. Opozorilo velja za ves protektorat.

LONDON, 26. avgusta. Reuter. V primeru vojne bodo izvršene večje izpremembe v vladi. V novo vlado bodo vstopili nekateri bivši konservativni ministri, tako tudi vodje opozicije, tako Churchill, major Attlee, Arcyald Sinclair in Anthony Eden. V laburističnih krogih izjavljajo, da bi lahko došlo do vstopa njihovih članov v novo vlado le s pristankom članov Trade Uniona.

BUDIMPEŠTA, 26. avgusta. Stefani Henderson, angleški poslanec in član delavske stranke je obiskal Varšavo in Bukarešto. Na povratku v London se je ustavil v Budimpešti, kjer je bil sprejet od predsednika vlade Telekija.

TUNIS, 26. avg. Havas. Govor ministrskega predsednika Daladiera so poslali po ulicah iz zvočnikov številni muslimani in Italijani. Na več krajih je navdušena množica priredila velike manifestacije.

BUDIMPEŠTA, 26. avgusta. Havas. »Esti Kurir« piše: »Dolžnost Madžarske v eventualni vojni, ki bi izbruhnila med Nemčijo in Poljsko je, da ostane strogo nevtralna. Liberalni list poudarja, da mora ponoviti to zahtevo zaradi namer novostreljastega križa, ki so hoteli delirati pred italijanskim in nemškim poslaništvom ob priliki sprejetja nemške ruskega nenapadnega pakta. Proti njenju idej streljastih križarjev, pravi list, mora vsa Madžarska protestirati.«

Češki Sokoli in Italijani

Načelnistvu ČOS se je posrečilo pridobiti italijanske gimnaste, ki bodo nastopili v meddržavni telovadni tekmi v Pragi 23. in 24. septembra. Italijanska telovadna zveza je že določila nastopne tekmovalce: Neri, Gugliemetti, Capuzo, Arneloni, Fioravanti, Tornelli in Tognino. V italijanski vrsti je svetovni prvak iz leta 1932 v Los Angelesu in drugi v mednarodni tekmi v Budimpešti 1934 Neri. Turodni tekmi v Budimpešti 1934 Neri. Turodi češko Sokolstvo bo postavilo vrsto, ki bodo v njej svetovni prvak na krogih br. Hudec, lanski svetovni prvak br. Gajdoš, dalje izvrstni telovadci br. Koflinger, Sladek, Löffler, Petraček in mladi elegantni Hruby. Češki Sokoli se za to tekmo marljivo pripravljajo, ker hočejo vsemu svetu pokazati, da tudi v sedanjem času pridno telovadijo in se pripravljajo za olimpijado v Helsinkih 1940.

Moč angleške rezervne mornarice

Med Neangleži je zelo malo znane, da ima Velika Britanija poleg svoje redne mornarice, ki je največja in najmočnejša na svetu, še veliko rezervno mornarico. Veliko občudovanje angleške moči je v evropskem tisku vzbudila nedavna poročila, da 130 angleških rezervnih vojniških ladij pred kraljem.

Pogodba med Anglijo in Poljsko podpisana

Poljska vojska je vsa v pripravi enosti — Poziv ostalim državljanom V Ameriki se prijavljajo prostovolci za Poljsko

VARŠAVA, 26. avg. Reuter. Angleški zunanji minister Halifax in poljski veleposlanik v Londonu, grof Raczinski, sta podpisala sinoči pogodbo o vzajemni pomoči med Vel. Britanijo in Poljsko. Pogodba ima osem točk, v katerih so naštet primeri o medsebojni pomoči.

VARŠAVA, 26. avg. PAT. Predsednik republike Moscicki je poslal ob priliki podpisa vojaškega pakta z Anglijo po-

zdravno brzojavko z izrazi vdanosti angleškemu kralju Juriju VI.

VARŠAVA, 26. avg. United Press javlja, da je poljska vojska vsa pod orožjem. Preostale moške in žene so oblasti v vseh mestih pozvale, da sodelujejo pri gradnji podzemnih zaklonišč in kopanju strelskih jarkov.

BERLIN, 26. avg. Havas. Takoj po sestanku s Hitlerjem se je angleški vele-

poslanik v Berlinu, Henderson, sestel s poljskim poslanikom Lipskim.

NEW YORK, 26. avg. PAT. Poljski državljani, ki bivajo v Zedinjenih državah, se v množicah prijavljajo na poljskih poslaništvih in konzulatih za prostovoljce poljske armade. Prijavilo se je tudi več Američanov v poljsko vojsko. Konzulati sprejemajo več pozdravnih brzojavk, v katerih Američani občudujejo hrabro za- držanje Poljske v teh težkih dneh.

Vojaške delegacije se vračajo

MOSKVA, 26. avg. Reuter. Maršal Voršilov je obvestil člane francoske in angleške vojaške delegacije, da so pogajanja, ki so se vodila med Anglijo, Francijo in Rusijo za sklenitev vojaške zveze po nemško-ruskem nenapadnem paktu postala brezpredmetna.

PARIZ, 26. avg. Havas. Sodijo, da bo Molotov po ratifikaciji nenapadnega pakta obiskal Berlin.

MOSKVA, 26. avg. DNB. Angleško in francosko vojaško odposlansvo je odpo- tovalo nekaj po ponoči proti Leningradu in Finiki, od koder se bo vrnilo v London in Pariz.

ATENE, 26. avg. Takoj po podpisu nemško-sovjete nenapadalne pogodbe je odplulo iz Aleksandrije v različna pristanišča 40 angleških vojniških ladij.

SVEČANOST V TANNENBERGU ODPOVEDANA

BERLIN, 26. avgusta. DNB. Zaradi napetega mednarodnega položaja je svečanost v Tannenbergu, določena za 27. t. m., odpovedana.

BERLIN, 26. avgusta. »Lufthansa« je ustavila na vseh svojih zračnih linijah promet.

TUDI HOLANDSKA MOBILIZIRA

HAAG, 26. avgusta. DNB. Vlada je odredila vse priprave za mobilizacijo. Vpoklicani so rezervisti in pomožne civilne čete. Službeno javljajo, da so to le opreznostne mere. Holandska se ne čuti od nikjer ogroženo. S posebnim ukazom je vojnim ladjam vseh držav prepovedano pristajanje v holandskih vodah.

TURČIJA KLICE REZERVISTE

CARIGRAD, 26. avgusta. Reuter. Turčija bo vpoklicala 1. septembra več letnikov rezervistov.

TRGOVSKE LADJE OSTAJO DOME

BERLIN, 26. avgusta. DNB. Ker je Anglija naročila, naj se trgovske ladje vrne ali pa ostane v domačih pristaniščih, je tudi Nemčija izdala podoben odlok za svoje trgovske ladje. Nemški prekoceanski parnik, ki bi moral sinoči odpotovati iz Hamburga v Ameriko, je dobil povelje, da se mora vrniti v Nemčijo. Parnik je zaradi tega izkrcal vse potnike, ki so se vrnili v Pariz.

OTAWA, 26. avg. Stefani. Predsednik kanadske vlade Mackenzie King je sklical nujno sejo vlade, ki bo razpravljala o napetem mednarodnem položaju. V kratkem bo sklican parlament. Pod orožje je pozvanih že 50.000 mož.

Odmevi mirovne akcije

BRUSELJ, 26. avgusta. Reuter. V odgovor na poziv belgijskega kralja je angleška vlada odgovorila med drugim: »Britanska vlada je že večkrat doslej izrazila željo, da se vsi nesporazumi odstranijo po direktnem dogovoru med narodi. Pripravljena je še danes na to, da se vse sporne zadeve sporazumno rešijo.

RIM, 26. avgusta. DNB. Italijanski tisk odobrava papežev govor, ki ga je imel po radiu. Poslanico Roosevelta na italijan-

skega kralja pa listi načelno odbijajo, češ, da ne vsebuje drugo kakor manevar, odvreči odgovornost za sedanje stanje od demokracij na druge. S tem, da se je Roosevelt obrnil na Italijo, Nemčijo in Poljsko in ne na Anglijo in Poljsko, je hotel že obeležiti stališče zahodnih držav.

WASHINGTON, 26. avgusta. Roosevelt je poslal belgijskemu kralju kablagram, v katerem mu javlja, da se USA. pridružuje njegovi iniciativi za mir.

ESTONCI O NENAPADALNI POGODBI

REVAL, 26. avg. DNB. Ves estonski tisk komentira podpis nemško-sovjetske nenapadalne pogodbe. Posebno se naglašata hitrost, s katero je bila pogodba podpisana.

Mariborska napoved. Prevladovalo bo spremenljivo, oblačno in malo vetrovno vreme. Včeraj je bila najvišja toplota 19,6, danes jutraj najnižja 15,3, opoldne pa 22,2. Dežja je padlo včeraj dopoldne za 1,5 mm.

Borza. C u r i h, 26. avg. Devize: Pariz 11,30, London 19,55, New York 44,50, Milan 23,50, Amsterdam 237,50, Berlin 177, Sofija 3,50, Praga 15,20, Varšava 8,75, Budimpešta 101 Atene 118.

Zbližanje Japoncev z Angleži

Prijateljstvo med angleškimi in japonskimi vojniki — Protest v Berlinu

SANGHAJ, 26. avg. Reuter. Po podpisu nenapadnega pakta med Nemčijo in Rusijo, kažejo japonski vojniki čez noč veliko prijateljstvo do angleških vojakov. Prijateljsko se družijo z angleškimi stražniki, v velikih množicah se zbirajo na mejah koncesij in razpravljajo z Angleži o novem položaju. Nemški turisti, ki se vozijo v avtomobilih v japonski del San-

ghaja, nimajo več na sebi in avtih značk in zastavic s kljukastim križem, ki so doslej povsod padle v oči.

TOKIO, 26. avg. Agencija Domej poroča, da je japonska vlada sklenila protestirati v Berlinu zaradi sklenitve sovjetko-nemške nenapadalne pogodbe. Ruski komisar za zunanje zadeve je japonskemu poslaniku izjavil, da je Rusija priprava-

ljena rešiti z Jakonsko vse sporne zadeve Daljnega vzhoda.

SANGHAJ, 26. avg. General Jamada, poveljnik japonskih čet v notranji Kitajski je dopisniku agencije Stefani izjavil, da je Japonska pripravljena vzpostaviti dobre odnose s Kitajsko, ne bo pa dopustila podpihovanja kitajskega odpora po tujih silah.

KAJ PRIPRAVLJA TURČIJA?

CARIGRAD, 26. avgusta. Reuter. Angleški veleposlanik je obiskal francosko poslaništvo, nakar je francoski poslanik odšel k turškemu zunanjemu ministru Saradzoglu, ki se je prej celo uro razgovarjal s sovjetskim poslanikom.

DELNA MOBILIZACIJA V ITALIJI

RIM, 26. avgusta. Pod orožje so pozvali letniki 1903 in 1913. Doselej je v Italiji mobiliziranih šest letnikov in rezervistov specialnih čet. Efektivni vojnega letalstva in mornarice so dopolnjeni v vojnem stanju. Mobiliziranih je tudi 35 bataljonov fašistične milice.

MALTA JE PRIPRAVLJENA

MALTA, 26. avgusta. Reuter. Guverner Malte je dobil pooblastilo, da sme svojevoljno prepovedati vsak večji izvoz življenjskih potrebščin. Ob enem se uradno potrjuje, da je Malta preskrbljena z živili za več mesecev.

ANGLEŠKI NOVINARJI IZ NEMCIJE

LONDON, 26. avg. Reuter. Sinoči so zapustili Berlin zadnji angleški novinarji ter odpotovali v Kjevenhaven.

PRVI BEGUNCI

BRESLAU, 26. avg. DEB. Lokalni listi pišejo o veliki množini beguncev, ki prihajajo preko meje v Bojten in Hindenburg. Pri prekoračenjih čez mejo je prišlo že do več incidentov.

24. — 30.
avgusta

TANNENBERG 1914

Bitka pri Mazurskih jezerih, klasičen primer prevare v vojni tehniki

V avgustu 1914. so velike armade prodirale na vzhodni in zahodni fronti. Sredi meseca so mnogoštevilne nemške divizije napredovale v Franciji, že so se bližale Marni, skoro bi bil že na vrsti — Pariz. Ruske armade so drle v Galicijo, avstrijske divizije so se pripravljale na hud spopad, ki je potem sledil pri Krasniku. Strašne so bile žrtve, še večje rane, ki so jih od tamkaj odnesli tudi slovenski polki. V trenutku, ko se je na Marni pripravljala usoda Franciji, je pa rusko vrhovno poveljstvo odredilo pohod v Vzhodno Prusijo in dalje proti — Berlinu.

Proti Berlinu!

Vzhodna Prusija je bila v plamenih. Ruske divizije so se naglo bližale Königsbergu. S severa je prodirala njemenska armada pod poveljstvom konjeniškega generala Pavla von Rennenkampfa, ki je bil po rodu Estonec. Z vzhoda je korakala Madžarskim jezerom še močnejša armada pod poveljstvom prav tako konjeniškega generala Aleksandra Samsonova, ki je bil po čudnem naključju po rojstvu iz Willenberga, kraja v Vzhodni Prusiji. Obe armadi naj bi se pri železniškem križišču Osterode združili in skupno prodirali dalje proti nemški prestolnici.

„Naprej, na vzhod!“

Nemci so bili presenečeni. Vrhovno armadno poveljstvo pod vodstvom generala Ludendorffa je že pripravljalo načrt za splošni umik nemških čet za Vislo. Tedaj se je nemški cesar spomnil generala Hindenburga, ki je bil reaktiviran. Z vso naglico se je pripeljal ta v Marienberg. „Naprej, na vzhod!“ je bilo kratko povelje, ki ga je prejel od cesarja.

Zanka se zapleta

Ruski poveljnik Rennenkampf je napravil usodno napako, da je preveč raztegnil fronto. Hindenburgu se je zaradi goste železniške mreže posrečilo, da je v okolici Marienberga zbral že 23. avgusta dovolj rezervnih čet za odpor proti Rusom. Pruske črnovojneke je poslal na sever proti Rennenkampfu, mlajše letnike je pa izbral za kočljivo nalogo, obkrožiti mnogo močnejšo rusko armado v četverkotu okrog Mazurskih jezer. Tako je prišlo do krvave bitke pri Tannenbergu, ki je trajala od 24. do 30. avgusta.

Pravi očetje zmage

Angleški diplomat Harold Nicolson, ki je bil tri leta svetnik angleškega poslanstva v Berlinu in je imel priliko, priti večkrat v dotiko s Hindenburgom, piše v svojih spominih, da je dejanski načrt za bitko ob Mazurkah pripravil Pritwits, dopolnil pa general Hotmann. General Ludendorff je načrt odobril, general von François ga je pa v praksi izvedel. Hindenburg, pod katerega poveljstvom je stala osma zmagovita nemška armada, je bil označen kot zmagovalec, postal je heroj, nadnaravno bitje. Njegova slika je visela v vsaki nemški hiši. Legendarna osebnost nemškega naroda je bil dolga leta predsednik republike. V poplavi povojne literature o strahotnih bojih je posebno zanimiva knjiga »Spomini in izdajalci«, ki jo je po zbranih virih izdal avstrijski polkovnik von Seelinger. Ta navaja o usodi ruske armade pri Mazurskih jezerih dogodek, ki prinaša v potrditev Rusov nov dokaz, kako velike posledice igra v vojni prefrigana špijonaža.

Prevare lažnega letalca

Medtem ko je ruski general Rennenkampf napredoval polagoma, se je Samsonova armada že znatno približala nemškim postojankam. Po letalcih je Samsonov izvedel, da prestavljajo Nemci svoje čete iz sredine na krila in da nameravajo z glavnim sunkom udariti tamkaj in nato njegove divizije v sredi obkrožiti. Samsonov je sklical štabne častnike na posvetovalno in sklenil, da se s svojo armado umakne iz nevarne zasede. V trenutku, ko je Samsonov diktiral ta ukaz, se je spustilo znanj na travniku letalo. Iz njega je izstopil mlad častnik. Legitimiral se je kot baron Keller, ki da prihaja od

vrhovnega ruskega poveljstva, Nikolaja Nikolajeviča. Dejal je, da se vrhovni poveljnik ruskih čet pritožuje, zakaj center tako počasi napreduje. Z zavzetjem važnega železniškega križišča Osterode, ki je tik pred ruskimi postojankami, bi bila pot na Berlin odprta, akcije na krilih nemške armade da so le demonstracije. Nikolaj Nikolajevič je ukazal, da je treba z ofenzivo pohiteti.

„Jutri bom v Osterode!“

Samsonov je stisnil mlademu častniku roko in dejal:

— Hvala vam na sporočilo. Prosim vas, javite Nj. imperatorskemu Visočanstvu, da bom jutri opoldne v Osterode...

Nekaj minut kasneje je letalo izginilo v zraku. Drugi dan na večer je bila Samsonova armada poražena... Ker sta bili premagani obe krili, je Samsonov zahteval pomoči od vrhovnega poveljstva v Varšavi. Nikolaj Nikolajevič je generala ostro pokaral, toda Samsonov se je opravičil, da je pač dobil ukaz od štaba, naj

prodira dalje. Presenečenje v štabu je bilo veliko! Prevara! Špijon! Lažni letalec je bil nemški špijon. Ves drugi dan se je strašna bitka nadaljevala, rezultat je znan. Hindenburg je ruske čete ob jezerih popolnoma obkrožil, nesposobni Rennenkampf, ki bi še lahko prihitel od severa na pomoč, je odpovedal.

Tragedije je konec — premaganec si sodi sam...

Samsonov je brez moči gledal, kako propada njegova armada. Žrtve so bile strašne. 92.000 ruskih vojakov je prišlo z vso opremo in topovi v nemško ujetništvo... V trenutku, ko je poslal svojega adjutanta, da poišče poveljnika armijskega topništva, je Samsonov segel po revolverju in se ustrelil v sence. Prevareni general si je sodil sam...

Nemčija je bila rešena. Hindenburgovo ime je zaslovelo v zadnjo vas. Berlin se je oddahnil. Pri Tannenbergu so 1. 1927 postavili spomenik, premnoge kosti ru-

V zdravju

Tvojega otroka spadajo tudi
zdravi zobje

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

skih žrtev med Mazurskimi jezeri pa trohne v zemlji kot glasen memento, koliko nesrečnežev lahko požre ena sama poteza spretnega vohuna...

Ivo Lapajne.

„Kremljsko iznenadenje“

Fašistični list o državniški osebnosti Stalina in obnovi Rusije

Nemško-ruski nenapadalni pakt, ki je bil sklenjen le nekaj dni pred 25. obletnico strašne bitke pri Mazurskih jezerih, je mogočno odjeknil v svetu. Moskva je postala središče zanimanja vsega sveta in Rusija, ki so jo geopolitiki še nedavno rinili v Azijo, čes da sploh ni uvaževanja vredna evropska država, postaja važen člen v moderni zgodovini Evrope. V tem pogledu je posebno zanimiv članek, ki ga je napisal v tržaškem »Piccolu« njegov direktor, znani publicist in novinar Rino Alessi.

»Naši odnosi z Rusijo so šli skozi razne faze, toda niti z nemške niti italijanske strani se ni nikoli pozabilo, da je obstoj vezi z Rusijo ne samo v našem, temveč tudi v interesu vse Evrope. Za Italijo se morejo uspešni odnosi z Rusijo razvijati v soglasnosti z mnogimi skupnimi interesi v vzhodnem delu Sredozemskega morja, medtem ko imajo za Nemčijo ti stiki, posebno še v zvezi z osjo ne le evropski, temveč svetovni značaj.

Ruska revolucija je šla skozi kri in ogenj in se zdaj postavlja na realen temelj. Kadar se tok dogodkov dobro pregleda, se pokaže položaj danes v vse drugačni luči nego so si to predstavljali francoski literati, ki so vselej dobri pisatelji, a slabi politiki.

Stalin je uničil skupino intelektualcev, ki se je zbirala okrog Trockega in ki so dajali sovjetski politiki smer onih elementov, ki so zastopali interese Rusije marksistični ideologiji in ciljem svetovne revolucije.

Stalin je bil edini praktičen človek v akademskem sklopu revolucije, ki so se kot novi farizeji omejili na to, da branijo marksistične paradokse. Zato je politika Stalina postavljena na isti intransigentni koncepti unitaristične države, ki jo vodi avtoritativne države. Kaj ni ta politika protidemokratska, protiburžajska in nasprotna tistemu liberalizmu, ki ga v svetu izvajajo hegemonistične sile? Ali nima Stalin vso diktatorsko oblast, ki jo vrši direktno po stranki, ki ji načeluje?

Tako se je boljšeševska revolucija osvojila filozofov teoretikov in mnogih inteligentov, ki so se zbirali okrog Trockega in šla z naglimi koraki k cilju. S tem se je začela evolucija. Zato Moskvo niso izvabile milijarde, ki so jih nudile Francija in Vel. Britanija in Stalinova revolucija je s tem nastopila zgodovinska pot. Ona ni dala krepke hormone izčrpanim telesom demokracije, ni izgubila z vida ideološko sorodnost, ki jo približuje avtoritarnim silam.

O Rusiji se govori kot o neki misteriozni državi, katere pravo stanje se ni moglo oceniti. Ta predpostavka je omogočala razne špekulacije in dajala povoda, da so stajali v račune neprimerno zveze in prijateljstva.

Po končani španski tragediji, v kateri je Moskva trošila denar na račun demokracij, se je pokazal novi obraz Rusije. Ruska politika in zakonodaja je dokazala, da upravlja to državo mož jeklenih rok. Popravljajo se pogreške anarhije,

narod vstaja iz bede in se popravlja. Vsak dan se kažejo mnogi znaki narodne obnove. Rusija je bila anacionalna sila, ki jo je upravljala internacionala, medtem ko je bil narod oborožen, da brani usodo marksističnega materializma. Toda stvari so se izpremenile.

Predvsem je Stalin ukazal učiteljem, da uče mladino o ruski zgodovini in da se pri tem ne smejo pozabiti knezi, ne vladarji ruski. V zadnjih treh letih je Stalin likvidiral marksistično oligarhijo v Rusiji in čeprav se je trudil, da to prikrije, razplamtil protizidovsko gibanje. Družina kot temelj države je obnovljena in dan je zamah demografskemu jačanju

naroda. Odprava plodu je proglašena za zločin. Uvedena je nova disciplina, od katere se razvija poslušnost pod strogo kontrolo države. Beseda »domovina« je spet vzpostavljena in mladina vojaško vzgojena. Tako so vzniknile znova vse velike tradicije, misli, pesmi in težnje ruske duše.

Mnoge ideološke koncepcije nas delijo od Rusov, ali niso take, da ne bi opravile vse ono, kar se je primerilo v zadnjih 48 urah in kar je dalo zgodovini sveta nov tok. Ti dogodki so potrdili, da je bila res neprimerna in nelogična politično-vojaška zveza Stalinove Rusije s Chamberlainovo Anglijo in Daladierjevo Francijo. Tako se je pokazalo, da je prirodni in logični sporazum, ki je zasnovan na ravnotežju ob vzajemnem spoštovanju sil, ki predpostavlja državni avtoriteti vse drugo in teži za tem, da, čeprav po različnih poteh, doseže blagostanje naroda.

Načrtna ali zadružna
industrializacija države

Ivan Nemec

V »Večerniku« z dne 24. julija t. l. sem čital članek pod naslovom: »Načrtna industrializacija naše države«, kar mi daje pobude, da napišem nekaj misli.

V prvi vrsti si moramo biti na jasnem, kaj prav za prav načrtna industrializacija sploh pomeni. Zdi se mi namreč, da je nemogoče govoriti o nekem sistematično izdelanem načrtu, ki bi zadeval samo eno gospodarsko panogo, ampak je treba pri tem upoštevati, če se že govori o načrtu, vse gospodarske sile narodnega gospodarstva. Edino na ta način je mogoče pravilno in v dovoljni meri razdeliti surovine, organizirati prodajo in konsum, skratka vse tisto, kar ljudstvo v življenju potrebuje, kar skupnosti daje pogonske moči za napredek in uspešen razvoj. Zaradi tega, če se že govori o kakšnem koli načrtnem delu, mora biti vsaka posamezna panoga v velikem načrtnem sklopu celotnega narodnega gospodarstva. Vsak drug poizkus vodi k zlomu, ker se privatni kapital noče pokoravati tistim velikim načelom, ki so zasidrana samo v srcih velikih ljudi. Prav lep primer smo imeli pri nas s sladkorno industrijo. Določeno je bilo, da se bo sladkorna pesa pridelovala na tem in tem področju, vso produkcijo pa bodo vzele tovarne, vsaka v svojem okolišu. Končni rezultat je bil ta, da so kmetje vozili sladkorno peso na gnoj.

V zadnjem času se je pri nas precej pisalo o načrtnem gospodarstvu, da, dobili smo celo v tej zadevi knjigo. V bi-

stvo načrtnega gospodarstva pri nas ni nikdo posegel, nikdo niti pomislil, da bi se stvar s kakršne koli strani poizkušala resnično reševati. Zaradi tega dejstva mislim, da tudi načrtna industrializacija ne bi ničesar spremenila v napredku našega gospodarstva, ker organizem ne bi normalno tekla, kar je skoraj samo ob sebi umevno. Favoriziranje enega in njegova sistematična ter načrtna izvedba brez vseh drugih gospodarskih panog bi pomenilo smrt za vse gospodarstvo.

Znano je, da izvažamo 90% naše produkcije v surovem stanju. Z izvozom surovin pa ne prodamo samo dotičnega blaga, ampak tudi delo poklonimo zastoni, ki tiči v surovini. Po drugi strani pa morajo naši delavci v tujino, da na tujem predelajo naše surovo blago, ker ga doma nismo vedeli predelati vsaj v polprodkte. Na ta način zmanjšujemo na tri načine naše narodno premoženje in sicer: s surovinami izvažamo delo, ki ni plačano in razliko za višjo ceno, ki bi se lahko dosegla, če bi surovino predelali v polprodukt in jo kot takšno prodali; delavci gredo v tujino in celo še četrti škoda se godi skupnemu gospodarstvu — odpadki industrije gredo absolutno v izgubo in jih moramo včasih za drag denar kupovati nazaj.

Iz teh razlogov moramo vse naše delo usmeriti na pot zadružne industrije, ki je edino zmožna rešiti socialno stran in z velikim uspehom pospešiti gospodarski dvig vseh slojev našega naroda. Pri nas

Poglavja o agrarnem vprašanju Inž. Josip Teržan

Agrarno vprašanje nastopa v državi takrat, ko nastane število poljskih delavcev in baltarjev v primeri s številom veleposestnikov v takšnem razmerju, da jih ti ne morejo več obvladati in zadrževati v podložniškem položaju. V takšnih, za državo oz. vladajoče kritičnih trenutkih, ki se javljajo ali zaradi razvoja notranje političnih odnošajev ali velikih mednarodnih socialnih pokretov, se izvaja agrarna reforma, da ozdravi ali vsaj olajša položaj trpečih in brezimovinskih ljudskih množic. Te agrarne reforme imajo lahko najrazličnejši cilj in obseg, poslužujejo se najrazličnejših sredstev in kombinacij, vzporedno z drugimi socialnimi in političnimi akcijami.

CILJI AGRARNE REFORME

Zeli se: ali dvigniti proizvodnost zemlje (najnovejša agrarna reforma v Italiji) ali urediti razdelitev zemlje (zemljiške reforme v Nemčiji) ali zasigurati obstoj ali oskrbo obstoječega in pomnoženega prebivalstva (agrarna reforma v Jugoslaviji v letih 1919—1921, ki pa ni bila dosledno izvršena), ali spremeniti in izboljšati dosedanje socialno stanje ali izpremeniti narodni značaj določenega ozemlja (novi viničarski red za dravsko banovino) ali pa obdržati dosedanje stanje, ki je ogroženo po socialnem in ekonomskem razvoju ali po kakšni drugi nasprotni politični akciji (zemljiške reforme na Madžarskem in Poljskem) itd.

SOCIALNA IN POLITIČNA VAŽNOST RAZDELITVE ZEMLJIŠKE POSESTI

Razdelitev zemljiškega posestva v državi je največje važnosti ne samo z ozirom na proizvodno možnost, ampak z ozirom na socialno politični položaj. Zemljiška posest ima namreč veliko večji narodno-socialni značaj kot vse druge oblike nepremičnega kapitala, naj bi bile še tako »nacionalizirane«. Zemljišče ni samo nepremičen kapital, ampak obenem sestavni del države, njenega teritorija in fizična osnova narodnogospodarskega življenja. Zaradi tega ogorčeni boji raznih narodov in plemen predvsem za zemljo in njeno bogastva!

Velike važnosti je razdelitev zemlje za

imamo celo vrsto posebnih surovin, ki so zmožne za izdelavo brezkonkurenčnih pol in polnih izdelkov. Za predelavo, na primer, raznih kmetijskih produktov lahko zaposlimo doma ves višek ljudi, ki na deželi zamažan išče zaposlitve. Na lahek način bi se dalo zaposliti t. zv. višek prebivalstva, ki sedaj hodi po Nemčiji in Franciji ter drugod zapravlja svoje sile. Pogoj za uspeh pa je v tem, da se v industrijskem obratu počuti delavec kot zadrugar, kot člen in del tega obrata, kjer lahko tudi morebiten svoj pridelek proda in ga v skupnosti predeluje kot bi delal za sebe! Zaradi tega je bodočnost razvoja narodnega gospodarstva — vseh panog —, zlasti pa industrije, odvisna od nove zadržne industrije, ki bo z resnično mogočnimi silami — duševnimi in materialnimi — dvignila premoženje in blagostanje vsega naroda.

notranje politični razvoj vsakega naroda. Zemlja je, z ozirom na površino v gospodarskem pomenu — stalna. Nje se ne more povečati. Njena površina je za časa človeškega bivanja na njej vedno enaka. Zaradi tega se mora razdelitev zemlje prilagoditi razvijajočemu se življenju in socialnemu pojmovanju. Od razdelitve zemlje, predvsem v agrarni državi, kot je naša, je odvisen ne samo socialni ustroj, ampak tudi moralna fiziognomija naroda. Na razdelitev zemlje vplivajo od ostalih okoliščin; zgodovinsko-politični, pravni in ekonomski motivi. Odločilni so bili vedno zgodovinsko-politični trenutki vladajočih. (Izseljevanje Nemcev iz Južne Tirolske, ki je po svetovni vojni pripadla Italiji.) Svoječasna kolonizacija češko-sudetskih krajev z nemškimi obrtniki itd.)

SODOBNE AGRARNE OPERACIJE V SLOVENIJI

V Sloveniji se ravnokar vršita dve agrarni operaciji, ki sta si po svojem socialnem smotru nasprotujoči, sporedni pa v zgodovinsko-političnem pogledu: novi viničarski red in vrnitev posestev cerkvenega sklada ljubljanske škofiji. Vrednost posestev cerkvenega sklada, ki jih je država leta 1919—21 z agrarno reformo podržavila, znaša okrog 200 milijonov dinarjev. Ta posest se nahaja na Gorenjskem, pretežno v Bohinjskem kotu.

Viničarski red pa se nanaša v glavnem na naše vinogorje: Slovenske gorice, Haloze, Bizeljsko, deloma tudi Dolenjsko. Vinogorje na bivšem Spodnjem Štajerskem je v pretežni večini v rokah nekmetov. Večji del teh nekmetov — lastnikov naših goric, je zopet nenaših — temveč tujerodcev. Iz tega vidika je novi viničarski red samo medla senca agrarne reforme v duhu izboljšanja dosedanjega socialnega stanja in spremembe narodnostnega značaja tega našega ozemlja.

BOJ ZA IN PROTI VINIČARSKEMU REDU

Boj proti novemu viničarskemu redu vodijo naši nekmetovalci — posestniki vinskih goric. Ponavlja se stara slovenska napaka, da se slovenska vas razdeli v dva nasprotujoča si tabora: tanka plast vaškega meščanstva, gruntarjev, ki so povezani tudi s trgovino, industrijo, kreditnimi posli itd. Na drugi strani so množice majhnih in srednjih kmetov, delavcev in viničarjev, hobarjev (oferji, majerji) itd., ki se morajo žilavo boriti za svoj obstanek. Te plasti neprestano omahujejo med popolno proletarizacijo in možnostjo, da se povzpno više na socialni lestvici. Novi viničarski red naj bi nudil to možnost desetstisočim slovenskim viničarjem, ki bi brezdvomno potem, ko bi se povzpeli više na socialni lestvici, postali zavedni in zanesljivi v narodnostnem in državotvornem pogledu. Gospodarsko močni pa bodo doprinesli svoj delež tudi napredku naše kulture.

RAZVOJ SLOVENSKEGA VINOGRADNIŠKEGA VPRAŠANJA

Naša slovenska vinogradniška zemlja je prišla v tuje roke tekom zadnjih tri-

deset let prejšnjega stoletja. Takrat je preživljalo slovensko kmetstvo in delavsko ljudstvo težke čase. Gospodarska kriza v letih 1870—1873 je pahnila kmetске sloje v hudo bedo. Po tej gospodarski krizi je sledila konjunktura, ki je okrepila gospodarsko aktivnost meščanstva, položaj kmetov pa se ni popravil. Kmetstvo ljudstvo se je zadolževalo. Denar so posojali v 30—50% letnih obrestih. »Slovenski narod« je pisal leta 1875, da prihaja po 20 dražbenih zadev na dan. Leta 1879 je pisal »Slovenski narod«, da ni zemlje v Evropi, ki bi bila tako v rokah oderu-hov, kakor so slovenske dežele. Pridružile so se še posebne oblike narodnega zatiranja, s prodiranjem tujega kapitala, ki je izžemal zemljo, z davki in drugimi državnimi dajatvami, z birokratsko upravo itd. Zato je 80% vseh dražb na bivšem Štajerskem odpadlo na Slovence.

Volja ljudstva - glavno politično gibalce

Vladimir Kreft

Ni še dolgo tega, ko se vladajoča oblast prav nič ni brigala za življenje ljudstva na vasi. — Ljudstvo je bilo brezprava raja, ki je morala graščakom obdelovati polja, dajati desetino in ob navalu sovražnika braniti svojo, po tujcu siloma prisvojeno zemljo. Tudi po delni osvoboditvi kmetske se je njegovo življenje le nekoliko spremenilo. Moralni in materialni pritisk je polagoma prešel od kneza, grofa in barona na vaškega mogotca, ki si je bil pridobil veliko premoženje, neusmiljeno izkoriščajoč vaške množice.

Razumljivo je, da so si želeli prvi in pozneje tudi drugi, da ljudstvo ostane na najnižji stopnji izobrazbe, da se mu vcepi čut posestne razlike in tako prepreči njegovo združitev, katera bi pomenila konec nadvlade manjšine nad večino.

Sila razvoja ljudskih množic in vedno močnejša razumna sposobnost pripravega človeka, sta začeli bistriti te množice, ki so uvidele, da je med nje postavljena umetna zapreka, katere edini namen je preprečiti složnost vaškega ljudstva na eni strani in njegovo strnitev z vsem ostalim delavnim ljudstvom na drugi strani. Kljub tej ugotovitvi, pa narod vendar še ni bil toliko močan, da bi iz te ugotovitve izvajal posledice v svojo korist.

Svetovna vojna pomeni značilen mejnik v družabnem odnosu delavnih plasti naroda, ker se je začelo razmerje na vasi spreminjati v dobro pripravega in socialno šibkega človeka; ta tudi vedno bolj in bolj prihaja na površje kot vodja borbe za narodove pravice.

Ako radi tega danes pogledaš v javno življenje na vasi, vidiš, da je razgibano in vedno bolj živahno; se prebujajo in preobraža ter čaka, da pride čas ponovne in nove svobode. Brezbrižnost naroda za lastno življenje mineva in trdimmo lahko, da bo po času on sam odločal o svoji in o usodi države. Združena volja naroda bo gonilna sila bodočega javnega dela,

NARODNE NI SOCIALNE KRIVICE JE TREBA POPRAVITI

Ta beda slovenskega kmetkega ljudstva je pognala na deset in deset tisoč v Ameriko, v Nemčijo in Severno Afriko. Istočasno pa je obogatevala tujerodna, deloma tudi naša »jara gospoda«. Ta obogateli sloj meščanov in buržuazije se je na dražbah na pol zastoni polastil naše slovenske zemlje na bivšem Spodnjem Štajerskem. Ko se je hotelo z novimi viničarskim redom popraviti samo neznamen drobec onih velikih narodnih in socialnih krivic, ki so naše slovensko kmetko-delavsko ljudstvo pred šestdesetimi leti zadele, se pojavi odpor — v kratkovidnih predstavnikih našega posestniškega sloja, ki je resda deloma tudi prizadel

Narodni in državni interesi so vedno bili, so in bodo pred zasebnimi. Tudi v tem slučaju so državni, narodni in socialni interesi pred maloštevilnimi zasebnimi — če so utemeljeni na idealnih vidikih.

katere bo moral vsak ceniti in upoštevati, ko bo hotel od naroda pomoči.

Znamenja kažejo, da so vse to ugotovili tudi oni, ki so še do nedavnega zahtevali od ljudstva le slepo pokorščino in ga poznali le takrat, ko se je pojavljalo vprašanje visokih dnevnih. Vsi ti se danes trudijo, da popravijo svoje napake, se spokorijo za velike grehe oziroma ljudstvu dokažejo, da jih je napačno razumelo in da so vse, kar so izvršili, izvršili v dobrobit naroda. Sedaj o njem mnogi govorijo, pišejo, ga poveličujejo in hočejo biti v poedinih slučajih še bolj odločni, kakor ljudstvo samo.

Narod je gotovo vesel velikega zatiranja, ki ga zadnje čase opaža na vseh straneh, le dvomi v iskrenost in izraženo domnevo, da se za bregom vendarle nekaj drugega skriva.

Ker pa je čas, ki prihaja doma in v ostalem svetu zelo resen, je dolžnost vseh onih, ki se že leta in leta borijo za narodove pravice, da ljudstvu pomagajo in vnaprej, dokler ne bo samo vsestransko pripravljeno in dozorelo; oni morajo preprečiti, da bi se tudi še v bodoče z narodom delalo eksperimente in da ne bo narod do svoje dozorelosti še enkrat ali celo večkrat razočaran.

Ko sem zaključil članek sem zvedel, da je hrvatsko vprašanje ugodno rešeno in da tako stopamo v drugo dvajsetletnico z nado lepše in svetlejše narodove in državne bodočnosti, kljub trenutnemu nejasnemu stanju, ki vlada v svetu. — Radi vsega še podrtujem poedine odstavke članka, z željo, da naj postaneta volja ljudstva in njegove potrebe glavno gibalce novemu političnemu življenju v državi.

Sef knjigovodji: — Poleg vsega imate vsako leto šest tednov dopusta.

Knjigovodja: — Kako to, saj imam le 14 dni počitnic.

Sef: — Ze res, toda računati morate, da imate dopust tudi tedaj, ko grem jaz na morje...

VÁCLAV PROKÚPEK:

Žena in zemlja

(Roman dvojne ljubezni)

Lanski je pokazal malo zanimanja za Toplico.

»Toplica je daleč, to je že v Zapotoku,« je pripomnil in molčal.

In Martin? Ali naj prosim? Ne more reči nič in zato tudi molči. Toda ne odhaja. Sede na prag in čaka. Lanski tudi sede, čisto zraven njega. In čez trenutek končno vpraša:

»Koliko bi pa hoteli?«

»Petdeset tisoč je za Toplico malo,« Martin skoro moleduje.

Lanski je čutil Martinov tih in trpek glas ter dejal:

»Pravite, da je tega sedem korcev? No, pa pojdiva tja pogledat.«

Po poti sta se še pogajala o ceni, in sporazumela sta se, še preden je Lanski videl Toplico. Saj jo pozna — kako bi je ne poznal. Štirideset tisoč dobi Martin, toda jutri samo polovico, ostalo pozneje, ko Lanski spet dobi denar.

Mladi gospodar hodi poleg Lanskega kakor senca, upira se sam sebi, toda gre, gre in si misli: Sveta nebesa, kaj to počnem? Toda kaj morem delati? Vem, da koga in zakaj. Življenje je več kakor polje, imetje, tega vi ne razumete, hoče krikniti na Lanskega, toda rajši molči in samo misli.

Polje je polje, vseeno je, čigavo je, kdo ga orje, vlači, seje in žanje. Kaj je tradicija proti resničnemu življenju?

S tem vprašanjem stoji pred Toplico, ki ni več njegova, s tem vprašanjem odhaja od nje in se vrača domov, zopet sklonjen.

V mraku je zavil v vas.

Prišel je mimo Lachmanove hiše, in gospodar sam je sedel pred njo.

»Tak pridil sem med nas, ti samotar!« ga je pozdravil.

»Pridi med nas, dečko,« je pritegnil Petelin, ki je sedel zraven. »Pravkar smo

35

govorili o tebi.«

»Skrbi imaš, kajne, Martin?« ga vpraša sočutno Lachmanova žena.

»Kdaj se vrne gospodinja?« je vprašal Lachmann naravnost.

»O božiču,« je napovedal Martin.

»In kaj praviš drugače? K cenam, gospodar? Če pojde tako naprej, nas izženejo iz koč!«

»Pa bomo vseeno živi. Življenje je več kakor koč, verjemite, več je kakor polje,« jim pravi Martin nekako posebno slavnostno — saj na to modrost misli že od jutra.

»Nekam slabiš, dečko,« pravi spet Lachmann.

»Ne poženejo nas! Kaj pa naj kmetje delajo brez polj? Prenesli so že hujše čase kakor so današnji. Samo dve večnosti sta na svetu, zemlja in nebo. Mi pripadamo prvi. Dokler bo ona, bomo tudi mi. Toda človek mora živeti...« Martin je govoril in ni slutil, kako se s svojim govorjenjem oddaljen od njih. Samo Lachmann mu je sledil na njegovi notranji poti.

»Braniti moramo svoje delo. Nimamo pravice zapravljati to, kar so nam poverili naši očetje.«

»Braniti delo! In kaj bodo branili tisti, ki ga nimajo?« je vprašal Martin. Spomnil se je naglo Marije. Saj brani njeno življenje in niti ne ve, ali ni vse to mogoče zastoni. Sili ga k solzam, in začel je poslavljati.

Odšel je po polju...

Dnevi so mu bežali. Upnikom je obljubil, da plača po božiču, in mlademu Podboršku so verjeli.

Od Marije je dobival samo dobra poročila, starši so se zanj nehali bati. Jesen se je vedno bolj nagibala, mirna in mila. Ko je Martin pospravljaj polje, je opazil, da jih ima že tako malo, da opravi lahko vse delo samo z enim konjem. Odločil se je, da proda Rjavko. In v boljše roke ni mogla priti — prodal jo je Lachmanu.

In prišlo so jesenske megle. Martin je bil vesel, da ni Marije tu, temveč v gorah, kjer je še vedno sonce.

Toda tudi ona jim ni ušla. Slabo vreme je prišlo tudi tja v gore. Marija je oslabela, začela je pokašljavati, shujšala je in vedno več je poležavala. In pobledele je in postala žalostna.

(Nadaljevanje v sobotnem nedeljski stav.)

Novice

200 Pohorcev naselilo sleparjem

DRŽNA POTEGLAVŠČINA SIROMAŠNEGA POHORSKEGA PREBIVALSTVA, KI NIMA PRIMERE V ZGODOVINI SLOVENSKE KRIMINALISTIKE

V petek jutraj je prišlo v Ruše na kolodvor nad 200 Pohorcev, kmetov in kmetic, drvarjev, žagarjev, viničarjev in splavarjev ter njihovih žena. Siromašno prebivalstvo je imelo s seboj nahrbtnike in ves krvavo prihranjen denar. Na kolodvoru so jih debelo gledali, ko so začeli izpraševati po vagonu, ki bi naj prišel na ruški kolodvor iz Češke.

Ko so ljudje le videli, da ni nobenega vagona, so začeli pripovedovati, da sta hodila zadnje dni po Smolniku, Činžatu, Fali, Puščavi in po St. Lovrencu dva krošnjarija, ki sta razkazovala prebivalstvu najrazličnejše vzorce za platno, sukna itd. Blaga nista imela s seboj nikakšnega, pač pa sta trdila, da sta agenta nekega češkega podjetja, ki bo poslalo v petek jutraj v Ruše vagon blaga, ki bo razprodan med siromašno prebivalstvo po bajeslovno nizkih cenah. Tako sta sleparja obljubljala, da se bodo robci in nogavice prodajali iz vagona po dinarju, blago za srajce po 75 para, belo platno in molinos meter po 2 din, sukna

meter po 8 din, zimske odeje po 12 din. Nekateri ljudje so bili celo tako lahkoverni, da so dali prevečanjima sleparjema večje zneske, da bi si tako že vnaprej zagotovili ceno blaga.

Večina »kupcev« je prišla v Ruše z jutranjim vlakom. Nekateri so imeli s seboj tudi nahrbtnike, da bi čim lažje odnesli z ruškega kolodvora ceneno oblačilno mano. Na kolodvoru pa so spoznali, da sta jih sleparja, ki ju seveda ni bilo od nikoder, bridko prevarila. Ko je zvedel za zadevo ruški trgovec Lamprecht, je takoj prijavil nezasišano sleparijo ruškemu orožnikom, ki so uvedli obširno preiskavo. Prizadeto prebivalstvo upa, da bosta sleparja kmalu v rokah pravice, ki jima bo odmerila pač najstrožjo kazen.

Prevarani Pohorci so se vrnili peš, nekateri pa z vlakom na svoje revne domove. Sreča jim pač ni bila naklonjena. Na popoldanski vlak, ki pelje proti Fali, je sedlo kakšnih 60 ljudi, ki so zaman do takrat čakali na blago, tako da je na postaji zmanjkalo kart za Falo.

Nepričakovana dediščina

Sežaj že pok. Rupnik Marija pd. »Zančarica«, je imela trgovinico v Šeščah. Bila je že pol leta bolna ter je sredi junija 1939 odšla v Ljubljano v zavetišče sv. Jožefa. G. Rogla Josipa, obč. tajnika v Sv. Pavlu pri Preboldu je naprosila in poblastila, da ji je v njeni odsotnosti upravljal njeno imovino. Ko se je dne 3. avgusta 1939 g. Rogl Josip na prošnjo Rupnik Marije zgledil pri njej v zavetišču sv. Jožefa v Ljubljani, da ji je poročal o upravi njene imovine, je zahtevala, da pokliče notarja, ki bi sestavil za njo testament. Na njeno izrecno prošnjo je nato tudi prišel k njej notar g. Matej Hafner, ki je po njeni volji in brez vsakega pri-

govaranja s katere koli si bodi strani sestavil testament, v katerem je pok. Rupnik Marija postavila g. Rogla kot glavnega dediča in izvršitelja oporoke, ki ima raznim njenim sorodnikom in ustanovam izplačati na volilih okrog din 30.000.

Ni torej resnica, da bi g. Rogl bil pri sestavi testamenta navzoč v kakem službenem svojstvu, in da bi bil z veseljem opravil svojo službeno dolžnost za sebe, ker se je mudil kritičnega dneva na izrecno željo Rupnik Marije, to je p. d. Zančarice pri njej kot njen pooblaščenec in je s tem neosnovano namigavanje, ki je bilo izneseno v našem članku, kar s tem lojalno popravljamo.

Rezervni oficirji za kraljev rojstni dan

Pododbori Udruženja rez. oficirjev v dravski banovini se pripravljajo, da proslavijo letošnji kraljev rojstni dan na posebno svečan način. Večje število rez. oficirjev potuje 5. septembra t. l. v uniformi v Beograd, da se udeležijo velike vojaške parade na Banjici, ki bo pokazala napredek naše vojske tekom zadnjega časa. Na kraljev rojstni dan opoldan bodo naši rez. oficirji sprejeti v Oficirskem domu od strani g. ministra vojske in morarice, kateremu bodo izročili posebno adresno vdanosti in zvestobe. Prenos tega svečanega čina bomo slišali tudi preko domačih radio-postaj.

Dne 7. septembra t. l. se poklonijo slovenski rez. oficirji blagopokojnemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju na Oplenju.

zvečer istega dne pa Neznaneju junaku na Avali, kjer bo posebni kor rez. oficirjev zapel žalostinko, na kar bo položen na kriptu venec. 8. septembra popoldan bodo naši rez. oficirji gosti kraljeve garde ter se popoldan vračajo v Slovenijo. Podrobnejši program bomo še objavili in pričakovati je, da se bo teh svečanosti udeležilo veliko število rez. oficirjev, ker je vojaška uprava odobrila brezplačno potovanje po železnici ter stavila na razpolago vojne avtomobile za prevoz na Oplenec in Avala in se prav tako tudi porbrigala za brezplačno prenočišče. Prijave rez. oficirjev sprejemajo pododbori Udruženja do 29. t. m. Udeležencem bodo pravočasno dostavljena vsa natančnejša navodila in vojne objave za vožnjo.

100 milijonov za regulacijo Save

Za vso regulacijo Save od Jesenic do Zinjaka se bo uporabilo 100 milijonov dinarjev. Računajo, da bo stal meter rezuirane obale okoli 1000 din. 80 milijonov se bo uporabilo za regulacijo struge in obrežja, 20 milijonov pa se bo dalo prebivalstvu za gradnjo zaščitnih nasipov, ki

naj varujejo polja in kmetijske domove pred pogostimi povodnjami. Za dela, ki bodo izvedena od 1938. do 1944. bosta dali država in banovina 37.200.000 din. Te dni bodo začeli regulirati Savo od Podsuseda do Zagreba. Regulacija bo stala 3 milijone dinarjev.

IZ RUŠ

Te dni je bil komisijski ogled Ruškega potoka, ki ga bodo regulirali. Regulacija tega potoka, ki je napravil ob povodnji veliko škodo, je bila že nujno potrebna. Regulacijska dela so v polnem teku. V soboto popoldne je bila na ruški občini mala svečanost. Občinski odbor se je sestel na slavnostni seji, na kateri je zupan izročil občinskemu tajniku g. Janjku Hergu za posebne zasluge kolajno in diplomu.

HOČE

Hočki Sokol priredi v nedeljo, 27. t. m., svoj javni telovadni nastop na letnem telovadišču ob 15. uri. Ker so Hoče pri izletni točki ter so zveze z vlakom in avtobusi ugodne, vabimo narodno in sokolstvu naklonjeno občinstvo, da nas tega dne obišče v velikem številu.

OBISK NAŠIH ROJAKOV Z WEST-FALSKEGA

Včeraj so preko Jesenic dospeli v Ljubljano rojaki z Westfalskega. Na kolodvoru so jim pripravili pristrčen sprejem. Westfalski Slovenci so večinoma delavci težke nemške industrije. Po mučnem delu se bodo naši rojaki odpočili v svoji domovini, kjer bodo ostali tri tedne. 12. septembra se bodo naši rojaki sestali v Mariboru, od koder bo skupen odhod v njihovo drugo domovino.

o. Šolska vest. Upokojen je Ludvik Vagaja, gimnazijski ravnatelj v Novem mestu.

o. 37 okostnjakov so odkopali delavci pri kopanju temelja za novo cesto blizu Bregane. Izkopani okostnjaki so od močnih in velikih ljudi ter sodijo, da so to mrtvi kmetijske vojske Matija Gubca. Znano je, da je imel puntar Matija Gubec nedaleč od zanimivega najdišča svoj tabor.

o. Škofja Loka dobi muzej. Jutri bo slovesno odprt novi muzej v Škofji Loki.

o. Roparski napad pri Škofji Loki. V Hrastniški grapi nad Škofjo Loko sta dva razbojnika napadla posestnika Jakoba Božnarja. Zločinca sta ga pretepla ter mu odvzela listino in srebrno uro.

o. Hmeljska kupčija. V Savinjski dolini je bilo doslej kupljenih okoli 1000 kg hmelja po ceni od 35 do 40 din. Več kupčij je bilo že po 40 din kg.

o. Kmetijsko-delavski pokret bo imel jutri v Ptuj velika nadstrankarsko zborovanje, na katerem bo sestavljen delovni program, izvoljen glavni delovni odbor in ustanovljen list kot glasilo tega pokreta.

o. Osebnosti. Novo imenovani upravnik glavne carinarnice v Gornji Radgoni g. Milan Kuder je nastopil službo ter prevzel posle. Carinik g. Joža Ivančan je prevzel vodstvo carinskega pododdelka v Gederovcih, g. Milan Jurkovič pa vodstvo carinskega pododdelka v Gornjem Cmurku. Sodni uradnik g. Tone Adanič je bil premeščen od okrajnega sodišča v Gor. Radgoni k okrajnemu sodišču v Ljutomer.

o. Slovesna otvoritev novega kolodvora v Gor. Radgoni bo prihodnjo nedeljo ob 12. uri opoldne. Prihod gostov bo ob 11.57, nato sledi slovesna blagoslovitev in ogled novega postajnega poslopja. Pri slovesnosti bo igrala godba »Drava« iz Maribora. Popoldne pa bo velika ljudska veselica, združena z gasilsko tombolo za občinsko hišo na obsežnem dvorišču.

1 KRAT KUPITE

in prebrali se boste, da so baterije »SUNCE« trajne in zanesljive.

Izdeluje:
J. IVROVIC - Zagreb
Vodnikova ulica 4

o. Razglas. Ministrstvo za zgradbe je prepovedalo na progi državne ceste Pesnica—St. Ilj od križišča te državne ceste z banovinske ceste Maribor—Sv. Lenart v Slov. gor. do državne meje pri St. Ilju promet s tovornimi vozili, ki imajo ozka železna platišča. Prepoved stopi takoj v veljavo. Vsak prestop zoper to naredbo bo okrajno načelstvo kaznovalo z zaporom do 30 dni ali z globo v denarju do 1500 din.

o. Doma je padla in si zlomila roko 7-letna tesarjeva hčerka Zvonimira Vogrinova.

o. Poleno je prebilo lobanjo pri žaganju na cirkularki 17-letnemu delavcu Ivanu Robniku iz Javnika pri Kapli. Težko ranjenega fanta so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

n. Nemški intelektualci v Jugoslaviji. Te dni je prispela v našo državo večja skupina nemških intelektualcev, ki jih vodi znani slavist praške univerze g. dr. Schneeweiss. Nemci bodo prepotovali celo južno Srbijo.

n. Črna mačka odkrila premetenega tatu. Subotški veletrgovec Geza Nojček je imel črno mačko, ki jo je vsak večer zapiral v trgovino. Na svoje začudenje pa je sčasoma opazil, da ni nobeno jutro več mačke v trgovini. Začel je sumiti, da hodi ponoči nekdo v njegovo trgovino. Prijavil je stvar policiji, ki je vso noč oprezala in odkrila, da hodi v trgovino njegov stari »zveste« čuvaj in odnaša iz nje sladkor in cigarete. Preiskava na čuvajevem domu je odkrila za cel voz sladkorja in cigaret. Ko je čuvaj videl, da ga je mačka izdala, se je hotel obesiti, na policiji pa skočiti iz tretjega nadstropja, vendar so mu stražniki nameravno vedno preprečili.

n. V Nišu se je kruh pocenil. Niški peki so ta teden znatno znižali krušne cene. Pričakovati je, da bodo temu sledili tudi naši peki.

n. Tihotapce zlata je odkrila subotška policija in jih aretirala. Ugotovili so, da so člani neke družbe kupovali tuje pritihtapljene zlatnike in jih prodajali z velikim dobičkom.

n. Potiškega Kūrtena so prijeli. V vasi Potiški Sv. Nikola blizu Velike Kikinde je že dalje časa strašil skrivnosten neznanec, ki je napadal žene in dekleta. Oblasti so ukrenile vse potrebno, da ujamejo »vampirja«. Te dni so ga res prijeli v osebni Franca Kološija, ki je izjavil, da je napadal ženske in nekega posebnega veselja.

Celje

c. Na državni realni gimnaziji v Celju bodo popravni in razredni izpiti 28. in 29. avgusta, nižji in višji tečajni izpiti 30. in 31. avgusta od 8. dalje. Vpisovanje za prvi razred bo 1. septembra, za 2. do 8. razred 2. septembra in za učence iz drugih zavodov 4. septembra, vsakokrat od 8. do 11. Otvoritev služba božja bo v četrtek, 14. septembra, ob 8. v Marijini cerkvi.

c. Zdravniško dežurno službo za člane OUZD ima jutri dr. Premšchak na Cankarjevi cesti 6.

c. Hmeljske obiralke zapuščajo Savinjsko dolino. Kakor vsako leto, je tudi letos prišlo veliko število hmeljskih obiralok v Savinjsko dolino. Obiralke pa so zelo razočarane. Hmelj je droben, najboljše obiralke ga nabere od zgodnjega jutra do večera komaj 9 do 10 škafov, dočim so ga nabrale v prejšnjih letih tudi do 20 škafov dnevno. Za škafe se plačuje, kakor druga leta, pri hrani 1.50 din, brez hrane 2 din. Pri drobnem hmelju, kakor je letos, je to vsekakor premalo, vrhu tega pa se obiralke zelo pritožujejo nad izredno slabo prehrano, ki jo nudijo letos posestniki obiralok. Vsi delavci navedenega se obiralke trumoma vračajo, dasiravno ni obranega niti polovico hmelja.

c. Nočno lekarniško službo ima od 25. avgusta do 1. septembra dvorna lekarna »Pri Mariji Pomagaje«.

Ljubljanski veleesejem

od 2. - 11. IX. 1939

Velika
kmetijska
razstava

semenogojstvo, zelenjad, sadje, cvetje, čebele in med, mleko in mlečni proizvodi, vino, koze, ovce, perutnina, kuni, golobi, ribe, gobe, zdravilna zelišča, kmetijski stroji.

Gospodinjstva razstava, akvariji, industrija, obrt. — Lepo zabavišče — velik variete. — Tekma harmonikarjev 10. septembra. — Nagradno žrebanje. — Številna lepa darila za obiskovalce veleesejma. — Polovična voznina na železnicih.

c. Slavnostni akademiji. Na predvečer kraljevega rojstnega dne ob 20. uri priredi Sokol Celje I slavnostno akademijo v mestnem gledališču, fantovski odsek pa v dvorani Ljudske posojilnice.

c. Patrocinij sv. Danijela v opatijski cerkvi se proslavi jutri s slovesno službo božjo ob 7. in 10. Pri slovesnih mašah se bo izvajala pod taktirko g. Savelija Kemperjeva latinska maša v D-duru.

c. Iz mestnega poglavarstva. Neka ženska je pozabila na mestnem poglavarstvu dežnik in ročno torbico. Vse dobi pri policiji.

c. Nesreča. Posestnika Andreja Želčica iz Jelc pri Slivnici je pri delu zgrabila mlatilnica in mu popolnoma zdrobila prste na levi roki.

c. Roparski napad. V nekem gozdu v bližini Polzele sta dva neznanca napadla krošnjarija Josipa Paviča. Grozila sta mu s smrtjo, ako jima ne izroči denarja. Moral je dvigniti roki, nakaar sta ga preiskala in mu vzela 500 dinarjev; vse drugo sta mu pustila in pobegnili. Pavič je zadevo prijavil orožnikom.

c. Nagrade za izdelavo idejnega osnutka regulacijskega načrta mesta Celja je razsodišče razdelilo sledeče: prvo nagrado 25.000 din je dobil inž. arh. Jamnicki iz Zagreba, prvo tretjo nagrado 10.000 din inž. arh. Umek iz Celja, drugo tretjo nagrado 10.000 din inž. arh. Sever in inž. arh. Bežek iz Ljubljane, dva odkupa po 4500 din osnutkom z gesli »Maka« in »1783« ter eden odkup 3000 din za osnutek z geslom »1212«. Načrti bodo javno razstavljeni do 5. septembra v sobi mestnega poglavarstva št. 44. Projektanti odkupljenih osnutkov se vabijo za pismeno obvestilo, ako pristanejo na odkup ter na objavo imena avtorja.

c. Vpisovanje gojencev, novih in lanskih v šolo »Glasbene Matice« v Celju bo 2., 4. in 5. septembra, vselej od 9. do 12. in od 15. do 17. v ravnateljevi pisarni na Slomškovem trgu. Razdelitev učnih ur bo 14. septembra, reden pouk se prične 15. septembra.

c. Sreski odbor društva Rdečega križa v Celju prične te dni z nabiranjem članarine za tekoče leto.

c. Komisijski ogled. Zaradi preureditve Vodnikove ulice se je vršil 22. t. m. komisijski ogled. Hišni posestniki v Vodnikovi ulici, ki bo tlakovana in delno razširjena, bodo morali zgraditi na svoje stroške nove hodnike ob hišah za pešce. Plačilo zapade v šestih polletnih obrokih.

c. Šolarski vlak iz Celja v šmarski okraj. Kakor se čuje, je železniška uprava obljubila, da bo vozil z novim voznim redom šolarski vlak z odhodom ob 12.45 iz Celja še preko Grobelnega tudi v šmarski srez, najbrž do Rogatec. Zeleti bi bilo, da bi se ta obljuba res tudi izpolnila.

Ptuj

p. Društvo kmetijskih fantov in deklet pri Sv. Urbanu pri Ptuj priredi v nedeljo, 27. t. m. svojo tradicionalno »kmetijsko slavje« s povorko, tekmo koscev in kolesarsko dirko.

p. Mladinski dan okrožja fantovskih odsekov in dekliških krožkov Ptuj se bo vršil v nedeljo, 27. avgusta, pri Sv. Lovrencu na Dr. polju. Obenem se bo vršil tam veliki telovadni nastop.

p. Sokolska četa v Markovcih pri Ptuj bo odprla v nedeljo, 3. septembra, svoj novi »Pivkov sokolski dom«. Po nastopu se bo vršila prava lukarska zabava.

p. Krompir je letos v ptujski okolici zaradi suše zelo slabo obrodil, pa tudi miši so mu prizadele ponekod precej škode. Povrh pa se letos krompir še zelo težko proda, vsaj v Ptuj, tako da so kmetje zelo prizadeti, ker predstavljajo izkupiček za krompir njihove glavne dohodke.

p. Po Ptuj se govori te dni o nekaki deputaciji iz vrst gotovih ptujskih krogov, ki se je baje pred kratkim mudila v neki sosednji državi, kjer je na vseh koncih in krajih rinila v avdicence. Sprejeta je bila, kakor se delegati sami hvalijo, povsod zelo slovesno, o uspehih pa so rajši tihi.

p. Neki trgovec z imenom na -itsch si je dal te dni obnoviti napis na trgovini. Toda na splošno začudenje je dal napisati na prepleškani zid samo svoje ime, dočim je ostal prostor za »trgovino z mešanim blagom« prazen. Baje zdaj še ni pravi čas za takšen napis, kakor si ga on želi. Ptujčani se bojijo, da bo ostala trgovina na ta način še dolgo brez napisa, kar pa bi moglo imeti obnem za posledico, da bi se ljudje motili in zahajali mimo trgovine mesto vanjo.

p. Zvočni kino Ptuj ostane danes, v soboto, in jutri zaprt zaradi popravila.

Maribor

Prva seja mestnega sveta po počitnicah

Sinoči je bila po daljšem presledku peta redna seja mariborskega mestnega sveta, ki jo je vodil župan g. dr. Juvan. Ta je uvodoma pozdravil prisotnega okrajnega načelnika g. dr. Šiško in dva nova mestna svetnika gg. dr. Vebleta ter Geratiča, ki sta dopoldne pri županu prisegla. Ker sta gg. Kores in prof. Prijatelj izpadla, prevzame Koresove posle v raznih mestnih odsekih novi mestni svetnik Geratič, prof. Prijatelj pa dr. Veble. Mestni svetnik dr. Sušnik je želel, da bi bil razrešen funkcije v I. odseku. Na njegovo mesto je bil imenovan dr. Veble. Kot zastopnika mestne občine v upravnem in nadzornem odboru Tujskoprometne zveze sta bila sinoči določena dr. Veble in Roglič.

Sledilo je poročilo o delu prvega odseka, ki je obravnaval razne pritožbe proti davčnim predpisom. Poročal je referent g. dr. Miler.

Taborišča za delomrzneže ne bo

Z zanimanjem so mestni svetniki pričakovali poročilo drugega odseka, ki ga je imel mestni svetnik Aljančič. Ta se je pečal z vprašanjem ustanovitve posebnega taborišča za delomrzneže. Lani so se 26. oktobra sestali v Ljubljani socialni referenti mesta Ljubljane, Maribora, Celja in Ptuja. Razpravljali so o potrebi ustanovitve prisilnega taborišča za delomrzneže. Vsi delomrzneži posameznih slovenskih mest bi morali opravljati razna sestava in druga dela. O tem so referenti sestavili obširno poročilo, ki so ga predložili banski upravi. Ta pa je spomenico zavrnila in je s tem ustanovitev taborišč odpadla. Poročilo je zbudilo zlasti med nekaterimi mestnimi svetniki vidno nezadovoljstvo. V drugem delu svojega poročila se je m. s. Aljančič pečal z mnogimi ubožnimi zadevami, ki so bile vse ugodno rešene.

Novi mestni grb

O tem vprašanju je razpravljala tretji odsek, za katerega je poročal ravatelj Stabej. Ugotovljeno je, da Maribor nima stalnega mestnega grba, oziroma si ga vsak po svoje riše. Zato sta inž. ahr. Mušič in prof. Baš posegla po podatkih iz 13. stoletja in napravila točen načrt o stalnem mestnem grbu, ki bo odslej veljal za Maribor.

Trg svobode in kraljev spomenik

Z vprašanjem postavitve kraljevega spomenika se je pojavila nujna potreba regulacije Trga svobode, na katerem bo postavljen ta spomenik. Mestni gradbeni urad je napravil potrebne načrte. Po prvem proračunu bi veljala regulacija din 850.000, po drugem pa nekaj nad 100 tisoč dinarjev manj. Za katerega se bo občina odločila, bo mestni svet še kasneje sklepal. Odbor za postavitev kraljevega spomenika in mestna občina bosta istočasno razpisala dela za postavitev spomenika in za regulacijo Trga svobode. Regulacija mora biti končana do prihodnjega Vidovega dne. Regulacijske načrte mora odobriti še banovina.

Aktiva in pasiva Maribora

O tem je razpravljala četrti odsek. Referent ravatelj Hrastelj je poročal, da so bili računski zaključki od 11. do 19. aprila občanom javno na ogled. Pripomb radi zaključnih računov ni bilo, kar dokazuje, da so bili računi natančni. Proračun je prekoračil za 101.000 din pri izdatkih, dohodki pa so bili tudi 1.480.000 din višji, kakor pa so bili predvideni. Letos so pri inventarju mesta odpadle vojašnice, ki so se vodile z zneskom 37 milijonov din. Visoko so ocenjene tudi vodovodna, plinska in elektro vodna omrežja, stroji, aparati, orodje in motorna vozila. Vse premoženje mariborske mestne občine znaša 132.581.882 dinarjev, pasiva pa 75.814.874 dinarjev, tako da znaša čisto premoženje mesta Maribora dinarjev 56.777.007. Med pasivi je največja postavka dolgovi mestne občine, ki znaša 61.803.000 dinarjev. Mestni svet je odobril tudi nekaj podpor rednim ustanovam in društvom.

Mariborski grad, arhiv in muzej

Mariborski »finančni minister« g. Hrastelj je nato poročal o mariborskem

gradu. Tja se bo preselil banovinski arhiv, dočim je mestni pokrajinski muzej že v njem. Oboje bo vodil banovinski arhivar g. prof. Baš. Mestna občina od banovine za arhiv tako dolgo ne bo zahtevala odškodnine dokler bo arhivar brezplačno upravljal tudi muzej. V tem smislu bo sestavljena tudi pogodba.

Občina in Olepševalno društvo

Posebno zanimivo je razmerje mestne občine do Mestnega olepševalnega društva. To je izjavilo, da pri sedanjih subvenciji občine v znesku 170.000 dinarjev ne more izpolnjevati vseh nalog, zato prosi za zvišanje subvencije. Mestni svet je za letošnji odobril zvišanje za nadaljnjih 20.000 dinarjev. V bodoče pa bo mestna občina razmotrivala o možnosti prevzema delokroga Olepševalnega društva v lastno režijo.

Regulacija Drave

Za regulacijo Drave je določen znesek 13 milijonov dinarjev iz 4 milijardnega državnega posojila za javna dela. Tereška sekcija je odredila, da se bo Drava na levem bregu regulirala v dolžini 2350 m, na desnem bregu pa v dolžini 850 m. Mestna občina bo za regulacijo Drave prispevala do leta 1941 vsako leto 8670 dinarjev.

Novi tržni red

Sledilo je poročilo petega odseka, ki

ga je imel podžupan g. Žebot. Njegovo poročilo o novem tržnem redu je zbudilo mnogo komentarjev zlasti pri m. svetnikih Petejanu in Grčarju, ki sta ugotovila, da mestni svetniki načrta za novi tržni red niso dobili v pogled in zato tudi ne morejo glasovati o njem. Sprejet je bil predlog, da se bo osnutek razmnožil in razdelil med mestne svetnike. Mariborski tržni red so osvojila tudi mesta Celje in Ptuj ter deloma tudi Ljubljana. Potrditi ga mora še banovina.

Nato je mestni svet odobril razne nove obrtne pravice in prenose obrti. Ker je imel mestni svetnik g. Sluga kot predsednik Združenja prevoznikov neke razloge proti podelitvi obrti avtoizvoščka prosilca Oreškemu in Wenigerholzu, se je to obravnavalo v tajni seji.

Nove avtobusne garaže

Za Mestna podjetja je poročal ravatelj Stabej. Poleg tekočih zadev je obravnaval tudi vprašanje gradnje novih avtobusnih garaž na prostoru Zelenkove tovarne, ki ga je kupila mestna občina. Gradbeni urad je napravil potrebne načrte Nove garaže s hišo in vsemi potrebnimi dopolnitvami bodo veljale 1.500.000 din. Sedaj čakajo, da bo banovina odobrila načrte, nakar bodo z gradnjo pričeli, ker je kredit že zagotovljen.

S tem je bila javna seja zaključena in sledila ji je tajna.

Nabiranje zank

vseh vrst nogavic po najnovšem načinu pri

moda, perilo, življenjske potrebsčine F. KRAMARŠIČ, Maribor, Gosposka ul. 13

Mariborski grad — pasivna postavka

Včerajšnji »Večernik« je objavil članek pod gornjim naslovom podpisan od Aristida.

Ugotavljam, da je isti pisec objavil že pred leti članek z isto vsebino v »Maribor Zeitung« ter da je v istem listu takoj prejel potreben odgovor. Radi tega ne bi smatral danes za potrebno oglašati se k njegovim izvajanjem, ako ne bi bil med njimi tudi pasus o mestnem svetu, ki je doslej verjel gostobesednosti zasebnih ali teoretičnih interesentov in po tem odločal o bodočnosti mariborskega gradu.

Ugotavljam pri tem, da je stal na čelu akcije za namestitev muzeja v gradu pokojni prelat dr. Fran Kovačič. Ves Maribor ve, da je častitljivi zgodovinar bil vse drugo kot gostobeseden ali pa teoretik. Neodgovorno pa je idealnega pokojnika v kateri koli zvezi spravljati v bilo kako zvezo z zasebnimi interesi za mariborski grad ali pa da bi veliki pokojnik podpiral kake osebne interese, ki jih pri mariborskem gradu ni.

Vsa mariborska javnost, ki čuva svetli

spomin na Fr. Kovačiča, ki je simbol kulturnega Maribora v pretekli generaciji, bo po tem znala vrednotiti Aristidova ostala izvajanja o mariborskem gradu, ki so brez korenin in brez zrnja in ki kot taka nazorno prikazujejo neodgovorno in nekritično pavšaliranje naše kulture in ki so kot taka največja pasivna postavka vsega našega javnega in kulturnega življenja.

Aristidova izvajanja so klasični primer poizkusa beotizirati naše javno, zlasti kulturno življenje ter bodo ostala radi tega zgodovinski vir, kakor je v času, ko je mesto Maribor izvrševalo največje kulturno delo v svoji zgodovini, posamezni izobraženec obravnaval kulturne probleme. Zgodovina bo radi tega zamogla postaviti Aristida ob stran vodilnim krogom mariborske mestne občine, katerih odločitev da postane mariborski grad mariborski muzej, — delo jugoslovanskega Maribora — bo postala v tej paraleli zgodovinsko še pomembnejša, trajna, večna!

Franjo Baš.

m. 70-letnico svojega življenja obhaja danes g. Lah Josip, idealni narodni delavec, ki kljub svoji visoki starosti, še vedno čili in zdrav, neumorno deluje v pevskih društvih. Še pred vojsko je v Trstu vodil znano pevsko društvo »Ilirija« pri Sv. Jakobu in še več drugih zborov. V Mariboru pa deluje že od prevrata. Dolga je vrsta zborov, ki jih je vzgajal in z njimi nastopal. Tako je njegova ustvaritev pevsko društvo »Jadrane«, dalje je vodil tudi »Nanos«, cerkveni pevski zbor v pravoslavni kapeli in še danes aktivno deluje v društvu »Kobanci« ter v pevskem zboru pekovskih mojstrov. Ogromno je število pevskih nastopov, ki jih je priredil zlasti po okolici in severni meji. To je neprecenljivo narodno delo, ki ga zamore samo tak idealist kot je naš Jože Lah. Redkokdo je bil tako zaslužen odlikovan kot ravno on z redom sv. Save V. stopnje.

m. Mariborčani, ne pozabite na Jernejevo nedeljo, ki vas vabi v prijazni št. Jernej na Kozjaku, kjer vas čakajo zavedni šentjernejčani!

m. Iz Bakra se vrnejo jutri dopoldne otroci, ki so bili v počitniški koloniji Jadranske straže.

m. Poročita se jutri v mariborski stolnici znani mariborski sportnik in nekdanji sloviti nogometaš ISSK Maribora g. inž. Miro Vodeb in gdč. Mira Šrajeva, hčerka veletrgovca g. Josipa Šraja iz Maribora.

m. Neznani kolesar je povozil na Zrkovski cesti 20-letno suknjičarko Vlado Vodenikovo iz Pobrežja ter jo poškodoval po telesu, da se je morala ponesrečenka zateči v bolnišnico.

m. Vpisovanje v šolo Glasbene Matice, Maribor bo 1. in 2. sept. od 8. do 12. in od 15. do 18. ure v šolskih prostorih v Sokolskem domu na Aleksandrovi cesti. Pouk se prične v ponedeljek, 4. septembra.

m. Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upravičnim svojcem v nedeljo, 27. avgusta vrši zdravnik g. dr. Pogruje Stanko, Maribor, Tyrševa ulica 14-1.

* Vpisovanje v enoletno državno priznano trgovsko učilišče »Christofov učni zavod« — s pravico javnosti, — Ljubljana, Domobranska cesta 15 se vrši dnevno dopoldne in popoldne. Šolska izvestja in novi ilustrirani prospekti brezplačno na razpolago pisмено ali osebno. Največji in najmodernejši zavod te vrste v državi. Novo šolsko poslopje! Edinstvena stroje-pisnica s 50 pisalnimi in računskimi stroji. Zavod je potrjen od ministrstva s pravico javnosti (veljavnost izpričeval, rod-binske doklade, železniške karte). Šolna zrna. Zahtevajte prospekt.

* Bogata izbira krasnih izletov z luksuznimi avtokari »PUTNIK«-a v inozemstvo: 2. do 3. septembra: Mariazell 200 din; 6. do 8. septembra: Trst, kolekt. potni list, 250 din; 5. septembra: Graz 100 din; 17. do 19. septembra: Wien, jesenski velesjem, 260 din. Prijavite se takoj pri »PUTNIK«-u, Maribor

* Jadranca! V torek važna pevska vaja. Pridite vsi in točno! Vaja bo skupna z pevci Nanosa.

* Vpisovanje v enoletni trg. tečaj »Hermes« je dnevno. Prostih je le še nekaj mest. Tečaj nudi razne ugodnosti. Nizka šolnina.

* Grič-Oset pod Urbanom. Mozler 10—din liter. Domače kolone, klobase, kislo zelje.

* Dr. Marija Franč, Korošcova 26, zopet redno ordinira

V spomin na Mariborski teden

Barometer zastonj!

Dobi vsak čitate našega lista.

Krasno izdelan, zanesljiv, velikost 13 krat 16 cm, priložnost 5—v znakah pošte

povračilo stroškov din 5—v znakah pošte

BAROMETER, Ljubljana, poštni predložek

* Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. bo 46. razstava prireditelj Ljubljanskega velesejma »Ljubljana v jeseni« od 2. do 11. septembra. Prireditelj bo posvečen prvenstveno našemu kmetijstvu. Velika kmetijska razstava pod častnim predstojstvom ministra za kmetijstvo g. inž. Nikole Bešiča bo imela sledeče oddelke: Semenogojstvo, Plemenstvo, Vrtnarstvo, Čebelarstvo, Mlekarstvo, Pokušnje vina, Ove in kože, Perutninarstvo, Golobiarstvo, Razstava gospodarsko važnih in Gobarstvo. Zdravila zelišča. Poljedelski stroji in orodje. Razstava cvetja bo lepo dopolnjena z razstavo akvarijev in eksotičnih rib. V drugem delu velesejma pa bodo razstavljene industrijski in obrtniški izdelki. V nedeljo, 10. septembra bo tekmovanje harmonikarjev za jugoslovansko prvenstvo in priložnostni pokal za 1. 1939-40. Obiskovalci imajo polovično vozino za odhod od 28. avgusta do 11. septembra, za povratek pa od 2. do 16. septembra.

* Danes večer v soboto koncert v mestnem parku pri ugodnem vremenu od 20.30 do 22. ure. Igra godba Schönherber.

* V Beograd za Din 145—s posebnim vlakom »Putnik-a« od 2. do 5. septembra. Velike mednarodne avtomobilske dirke. Prijave le do 30. avgusta! Izkoristite izredno priliko za poset prestolnici!

Otroške vozičke

madračke in odejice ter lezno pohištvo nudi posebej

»OBNOVA«, F. NOVAK, Jurčičeva ulica 6 in Glavni trg 1

* Nanosov izredni občni zbor se bo vršil v nedeljo 10. septembra 1939 ob pol. 9. uri predpoldan v mali dvorani Narodnega doma. Radi razida društva in zdravlje z društvom »Jadrane-Nanos« je občni zbor zelo važen. Zato pozivamo članstvo, da se občnega zbora polnoštevilno in točno udeleži! Odbor.

* Ravnateljstvo Legatove šole v Mariboru naznanja, da je ministrstvo za trgovino in industrijo v Beogradu podalo Ant. Rud. Legatovemu Enoletnemu trgovskemu tečaju pravico javnosti. Državni uslužbenci oziroma njihovi otroci dobivajo draginske doklade kakor na vseh javnih šolah, vse učenke in učenci uživajo ugodnost glede dijaških vozniških kart na željo, končno izpričevalo nadomestila vsa učna doba in dve leti pomožniške prakse v trgovinski obrti.

* Vpisovanje dnevno tudi ob nedeljah od 10—12. v šolski pisarni, Maribor, Vrazova ulica 4. Šolski program in pojasnila brezplačno. Lastni dijaški internat. Uvrstilo naslednje reprezentance: 1. sku-

* Zlato po zvišani ceni kupuje J. Janko, urar - draguljar Maribor, Jurčičeva ul. 8.

* Nočna lekarniška služba (od 26. t. m. do vključno 1. septembra): lekarna pri Zamorcu, Gosposka ul. 12, tel. 28-12; lekarna pri Angelu varuhu, Aleksandrova cesta 33, tel. 22-13.

Kino

* Grajski kino. Od danes do vključno 29. t. m. prinašamo najzanimivejši film iz vesoljnega oceana »Podmornica D1« (Submarine D1) prelepi film o ljubezni, junštvu in tovarištvu. — S 1. septembrom začne otvoritev nove sezone 1939/40 z »Marino Antano« največjim monumentalnim filmom vseh produkcij.

* Esplanade-kino. »Velika pustolovina« družabni velefilm zabavne vsebine. Maribor, Argerski, Albrecht Schönhals, Charlova, Susa, Gustav Waldau.

* Union kino. »Karavana pustinje« film poln prekrasnih pesmi, elementarnih sil Amerike, Evrope in Afrike.

* Zvočni kino Pobrežje 26. in 27. avgusta »Romanca« (Tajnost dokumenta 32).

Radio

Nedelja, 27. avgusta
Ljubljana: 8. Melodije za jazz orkester; 9.15 Prenos cerkvene glasbe; 10. Plošče; 10.30 Vokalni koncert in RO; 12. Opoldanski koncert vokalnega kvinteta; 13.20 Koncert in RO; 12. Opoldanski koncert vokalnega kvinteta; 13.20 Koncert vedre glasbe; 14. Plošče; 17. Oddaja za podočelje; 17.30 Slovenske ljudske pesmi; 20. Plošče; 20.45 Koncert RO; 22.15 Glasba; 20.45 Koncert RO; — Beograd: 18.55 Oddaja za narod, harmonika in RO; 18. Koncert RO; 21. Bolgarske pesmi. — Sofija: 11.45 Ljudska glasba; 19.30 Koncert — Brno: 19.30 Čajkovskega opera — Moskva dama« (prenos iz gledališča »Don Juan«); 19.05 Mozartova opera »Don Juan« (prenos iz Salzburga). — Milan: 17. Simfonični koncert. — Bratislava: 22. Cigan-ski orkester; 22.45 Plesna glasba. — Buda-pešta: 17.10 Harmonikarski duet; 17.45 Vokalni koncert transilvanskih pesmi.

Ženski kotichek

Krajše ali daljše obleke?

Ako hočemo z vihravo modo vihrati naprej, je ta skrb popolnoma upravičena, posebno še za one zemljanke, ki so prisiljene, da vsako obleko čim temeljiteje izkoristijo (in teh je vsekakor največ, zato bi lahko bila gospa moda malo obzirnejša.)

Ni še dolgo, ko smo se navduševale za dolge obleke, poudarjajoč ob vsaki priliki, da je dolga obleka mnogo finejša, elegantnejša in da prihaja katera koli postava v njej mnogo bolj do veljave nego v kratki. Niti 12—14 letne punčke niso hotele več na cesto v kratkem krilcu. Pa je nastal preko noči preobrat in dolge obleke so postale smešne, grde in starinske. Kar je bilo torej poprej lepo, vzbuja sedaj posmeh in pomilovanje. Zapele so

škarje in dolge obleke so se na mah izpremenile v kratke, naše ulice pa v razstavišče nog. To krajsanje je v naglem porastu zavzemalo vedno večji obseg, tako, da je sedaj doseglo kulminacijo. Sedaj smo torej upravičeno pred vprašanjem: »Ali se bodo obleke še vnaprej krajšale?« Izgleda, da to ne bo šlo, ker se je bati, da pridemo v tem slučaju navzkriž z zakonom, ki govori nekaj o zaščiti javne morale. Kaj tedaj? Ako torej tako razmišljamo, si lahko že sami ustvarimo bodočo modo. Krajsati bolj ne moremo, a gospa moda ne more z ozirom na svoj ugled ostati več kakor par mesecev na isti točki in zato se bodo obleke pač morale zopet daljšati.

Oj ta nesrečni jezik!

Kolikokrat zine človek kaj neprevidega; hotel bi vzeti besedo nazaj, toda beseda ni kamen, ki ga lahko vržemo na tla in zopet pobere. Nepremišljena beseda rade, obleži in boli. Z njo lahko užalimo bližnjega, pogosto pa udarimo tudi samega sebe.

Prevelika zgovornost torej ni vedno na mestu. Je samo za onega človeka, ki se zna živjeti v vsak položaj svojega bližnjega. S preveliko zgovornostjo se najraje pečajo ženske; mogoče zato, da potrdijo splošno mnenje moškega sveta, da so klepetave. Seveda, s tem še ni rečeno, da ni tudi med moškimi mnogo takih, ki se si že in ki si še bodo priborili na tem polju lepa priznanja. Toda njim v tolažbo bodi povedano, da imajo za sedaj prvenstvo še ženske.

znanko po dolgem času z besedami: »Joj, kako si se postarala! Pa elegantna tudi nisi več tako, kakor si bila poprej. Kako to, da se še nisi poročila?« itd., bodi uverjena, da se ti bo znanka odslej v velikem loku izogibala. Toda ne samo užalimo, tudi razžalostimo lahko z nepremišljeno brbljavostjo dobrega prijatelja. Ako bolniku govorimo na dolgo in široko o njegovi bolezni in nje strašnih posledicah, ki se lahko pojavijo, se pač ne moremo prištevati med tankočutne in vljudne ljudi. Tudi vdovi ne bomo ob vsakem srečanju začeli čenčati o njem pokojnem možu, kakor da bi morda uživali v njenih solzah. Vedno in povsod se bo plemeniti človek izogibal v pogovoru tega, kar bi lahko kakor koli zadelo našega bližnjega.

Lahko se pa taka bujna klepetavost tudi maščuje. Naletiš lahko na človeka, ki tudi nima priraščene jezika in ti vrne kakor mu posodiš, še celo z obrestmi vred, kar ti vsekakor ne bo ljubo.

Kuhanje marmelade

Za kuhanje marmelade vzami vedno zelo zrelo sadje, toda ne nagnito. Skuhaj ga v sopari v lastnem soku, nato ga pretlači. Lahko ga tudi zmleješ na mesnem stroju ali pa pustiš v kosih. Mnogo sladkorja je odvisna od sladkobe sadja in tudi od okusa posameznih ljudi. Sladkor je treba najprej prekuhati. 1 kg sladkorja in 1/2 l vode pusti vzeti tako dolgo, da postane sladkor bel in gost. Med vrenjem odstranij nesnago, ki se nahaja v sladkorju in se pojavlja na vrhu v peni. Nato vsi v sladkor pripravljeno sadje ter potegni posodo na rob štedilnika ter marmelado dobro premešaj, da se sladkor povsod odloži od posode. Šele potem porini posodo nazaj na vročino, da se marmelada prekuha. Med vrenjem jo pridno mešaj. Da se prepričaš, ali je dovolj kuhana, kani nekoliko marmelade na krožnik in pusti da se ohladi. Nato krožnik

nagni. Ako marmelada ne teče po krožniku, je kuhana. Odstavi jo, malo ohladi in še toplo nalij v suhe steklenice, da se napravi na vrhu skorja, ki preprečuje plesnobo. Na vrh lahko položiš v rum namočen pivnik, seveda šele čez dva dni, ko steklenice zavežeš. Pokrij jih z zmočenim in obranim pergamentnim papirjem in zaveži trdno s tanko vrstico.

Marmelado kuhaj hitro, ker ima potem lepšo barvo. Če hočeš, da bo res lepa in okusna, jo kuhaj v majhnih količinah, pa raje večkrat.

Kako serviramo nekatera jedila

Ako postrežemo gostu, ni vse odvisno od kakovosti jedila, temveč tudi od tega, kako mu jed serviramo. Glede serviranja juhe, mesa in prikuh so si gospodinjice edine, le pri serviranju močnatih jedi,

kompotov, sadja i. dr. vidimo precej raznih načinov in seveda tudi precej napak. Torte serviramo na porcelanastem, steklenem ali kovinskem krožniku s papirnato podlago. S tankim nožem jo razrežemo na koščke in priložimo lopatico. K majhnim krožnikom položimo vedno le vilice, ne pa, kakor se še mnogokje vidi, vilice in nož ali celo samo nož. Drobno pecivo serviramo istotako, le brez pribora. K močnatim jedem s kremo priložimo žličke.

Suhe pudinge postavi na mizo na krožniku kakor torto, prelite pudinge pa v plitvi skledi.

Kompot serviraš v veliki stekleni skledi, gostom daš enake, a manjše sklede.

Sadje naloži na visok steklen ali porcelanast krožnik, pred goste položi majhne krožnike in desertne nože. Na krožnik pod sadje položi sveže listke; lahko položiš katerega tudi med sadje. Sadje okusno sortiraj.

Kuhinja

Hruškova marmelada. Dobro zrele hruške razreži na koščke in jih skuhaj v sopari. Kuhane pretlači in stehaj. Na vsak kg soka daj 60—80 dkg sladkorja in malo vanilje, lupine in sok ene limone ali 3 kisla zribana jabolka. To kuhaj na vročem ognju, da se zgosti, a med vrenjem neprestano mešaj.

Paradižnični sok s salicilom. Pretlači dobro zrele, v sopari kuhane in odcejene paradižnice skozi sito. Potem stehaj sok in zmešaj na vsak kilogram soka 1 g salicila, torej na 10 kg soka 1 dkg salicila. Napolni s sokom steklenice, jih zaveži s pergamentom in shrani. Ta sok lahko rabiš za omako, pa tudi kot dodatek k drugim jedem.

Vlaganje breskev. Zrele, a še trde breskve olup, odstrani koščice in jih deni za par minut v vrelo vodo, da se malo pokuhajo. Nato jih poberi na rešetko, da se dobro odteko. Potem jih naloži v steklenice, zalij s sladkorno raztopino, zaveži oz. pokrij s pokrovčki ter kuhaj v sopari 15—20 minut pri 85° C.

Sadje v rumu. Za 4 kg različnega sadja se porabi 1/2 l ruma. Kuhaj 1/4 sladkorja v 1/2 l vode, da se očisti; potem deni vanj 1/2 kg sadja katere koli vrste ter ga pusti, da parkrat prevre. Nato ga odstavi; hladnega deni v steklenico in prilij eno šestnajstinko litra ruma; rahlo premešaj in dobro zaveži. Ko boš imela kakšno drugo sadje, stori z njim istotako in ga dai mrzlega med prvo sadje. Tako delaš z različnimi vrstami sadja, da spraviš v steklenico 4 kg.

Nadeve telečje prsi z jetrnim nadevom. 1 1/2 kg telečjih prsi nasoli in pripravi kakor vedno, mešaj 8 dkg juhe masti, 1 jajce, 2 v mleku namočen in rahlo ožeti zemlji ali 14 dkg kruha, malo majerona, popra, 1/2 žlice v masti ocvrte čebule in zelenega peteršilja, malo soli in pest drobtin in 15 dkg nastrganih telečjih jeter; ta nadev dobro zmešaj in nadeni prsa z njim, deni jih na pločvino, zalij z vročo mastjo in peci približno 1 1/2 ure, medtem večkrat prilij malo juhe ali vode in s tem polivaj pečenko.

Ohrvot kot solata. Lepo rumene in trde ohrovtove glave prereži čez pol, izkroži storžke, nareži kolikor mogoče tanke rezance ter jih potresi s soljo. Čez nekaj časa solato ožmi in zabeli z oljem in kisom.

Koleraba kot solata. Kolerabo olup in zričaj v rezance na repnem strgalniku. Skuhaj jih v slani vodi. Kuhane odcedi ter poplakni z mrzlo vodo. Dobro odcejene potresi s poprom in drobno zrezanim česnom. Polij z oljem in kisom ter rahlo zmešaj.

Češki češpljev zavitek. Naredi testo iz 1/2 l moke, 1 jajca in vode, kakor za mehke rezance. Nato pa poberi iz svežih češpelj koščice; namesto teh deni v vsako pol oluplje-

ozreš po svoji okolici, moraš zares pritrditi teoriji o vladajočem razredu. To je še vedno mešačstvo. Toda ne vlemeš čanstvo z debelimi trebui in rokami, polnimi briljantov; baza se je z dvigom standarda razširila in ta malomeščan, ki bi naj bil po Marksovi teoriji že zdavnaj sproletariziran, je vendar številnejši, aktivnejši in politično in gospodarsko pomembnejši kakor kdaj koli poprej. Reči moram — zakaj naj svetohlinsko zavijam oči —, zadovoljstvo čutim, da se prištevam temu, danes gotovo odločilnemu stanju. Če bi človeštvo izbralo delo, v katero je prisililo naravo, da ga opravlja zanj — in to baš po iniciativnosti tega stanu — tako in še mnogo bolj bi lahko živeli vsi. Tako pa proizvajamo v tisočih tanke, bombarderje, podmornice in drednavte in uničujemo to, kar bomo jutri morali graditi; resnično, iz tega zrelišča je vse to ena sama strašna in strahovita zmota in samoprevara. — Toda mi, vsaj mi, ki nam gre za golo kožo, vemo zakaj nam gre. Z navdušenjem čitam torej in ostentativno Dantejevega »Clemenceauja«, starega tigra in mu dajem prav. Moj ležalni сосед na palubi, rdečelasi Čeh iz protektorata, me nemirno gleda.

Od časa do časa se ozrem po morju pred mano, ki se je sedaj odprlo, da še

32.
Zagrebački izbor
mednarodni
splošni veliki
sejem vzorcev in
televizijska razstava
26. VIII. do
4. IX. 1939

Na železnicih brezplačni povratek, na jadranskih parobrodih višji razred za ceno nižjega, na letalih 10% od 21. VIII. do 9. IX.

nega mandeljna ter zopet tisti skupaj. Nato razvaljaj testo, deni nanj češplje nekoliko vsakebi, jih potresi malo s sladkorjem in cimptom, pa tako zavij in zreži na štirioglate krpe, potem jih zlepi vsako posebej in daj kuhati v slani vodi ter zabeli z maslom in dobthinami.

Rozinove ploščice. Mešaj 11 dkg presnega masla. Ko dobro naraste, mu prideni 3 rumenjake, 16 dkg sladkorja, malo dišave, cimeta, klinčkov in drobno zrezane limonove lupinje in še mešaj. Nato zamešaj trd sneg iz treh beljakov in 11 dkg moke. To deni na pomazano pločvino, pol prsta na debelo, potresi z rozinami in počasi speči lepo rumeno. Pečeno razreži na poljubne ploščice.

Praktični nasveti

Kako je treba sušiti posodo iz aluminija? Posoda iz aluminija postane sčasoma črna. Osnaziš jo popolnoma, ako jo kuhaš pol do eno uro v vodi, v kateri si kuhala ostanke jabolk, češplje in drugo sadje.

Mravilje bežijo s prostora, kjer leže sveži paradižnikovi listi. Zato jih položi zlasti na razpoke ob oknih in vratih in sploh povsod, koder lazijo mravilje v shrambo in stanovanje. Pomaga pa tudi voda, v kateri si dobro prekuhala paradižnikove liste.

V presoljeni jedi kuhaj nekaj časa sveže krompirjeve rezine, ki jedi ne pokvarijo a vsrkajo sol vase.

Limono, ki se je preveč posušila, položi v posodo vroče, toda ne vrele vode, ki naj stoji ob strani na štedilniku. Po preteku dveh ur vzami limono iz vode in jo obriši. Uporabljati smeš šele popolnoma hladno.

Medeninski predmeti dobe svoj prvotni blesk, če jih po čiščenju odrgneš še s prerezanim ali nastrganim krompirjem. Potem jih zgledaj še s suho čunjco.

Kako zmanjšaš zamašek iz plutovine? Zamašek, ki je prevelik, ne smeš obrezati na zunanji strani, ampak izreži iz sredine košček v obliki klina. Zamašek bo šel v odprtino in dobro držal.

Pranje volnenih oblek. Volnenih oblek ne smeš nikoli namakati. Operi jih takoj spravi v mlačni vodi. Oprane ne obešaj, temveč jih razgrni po deski.

Ogledal ne smeš nikoli obesiti tako, da sije sonce naravnost vanje, sicer postanejo motna in neuporabna.

AVTOMATICNA POKLADA ŽIVINI

Inž. Sweeney iz New Yorka je izumil krmilno dozo, s katero se lahko krmijo domače živali tudi v odsotnosti gospodarja. Posebna električna naprava odpre od časa do časa jasli in spusti živini krmo. Hišni čuvaji, psi bodo poslej dobivali vodo in hrano na avtomatičen način.

Od Sušaka do Budve

Dr. Igor Rosina

Seveda smo si v Splitu ogledali ostanke stare Dioklecijanove palače, kamor se je zatekel stari cezar, ko se je naveličal prestola in spletke in večne nevarnosti uporabljenih legij. To je bil pač največji Dalmatincev, ki ga je rodila ta pokrajina. Srečo, ki jo je užival ob sajenju sočivja v svoji rodnici Saloni ni hotel več zamenjati za oblast in slavo imperija. Palača Dioklecijanova, zgrajena na površini desetih stoletij, je še danes največji spomenik rimske dobe, ki ga imamo. Cel Split je zrasel iz njenih razvalin in porta aurea vodi sedaj na glavni trg. Sv. Janez Krstnik je uzurpiral mesto Askulapa in Jupiterov tempel je postal Katedrala device Marije. V njej poslušamo molitve pahljačičev se Korarijev in njih kakor v brezdnih obupajočih glasovi zvone v poltemi tega grobnici namenjenega oktogona kakor od onstran groba. Kakor psalmi Jeremije preroka, nerazumljivo, apokaliptično kakor da smo v Benaresu.

si je stari vladar v mogočnem osmerokotniku zidal svojo grobnico. Kakor morada nikjer drugje čutiš na tem mestu, kako je tu umiralo nekaj velikega in mogočnega in izginjalo v nepovrat. Po pripovedovanju se je stari Dioklecijan umaknil sam iz življenja, da ne bi tudi on kakor toliko cezarjev končal zadavljen po druhali. Ko so mi kazali tajni Dioklecijanov hodnik na morje, sem razumel tudi to odpoved. Še danes diši iz teh kamnitih sten po perturbaciji in pretorianskem puču.

Toda zopet smo na parniku in gong nas je že poklical k večerji. Moj sopotnik trdi, da je to najljubše glas, ki ga je slišal preko dneva. Res pošteno lačen postaneš, če hodiš tako dve uri po mestu in si še bil uro v morju na kopanju. Danes imamo juho St. Germain; mislil sem, da bo marsikomu težko prebavljiva. Natakaj pa mi je pozneje na posebno vprašanje zaupal, da nam je šla vsem brez razlike v slast. Če sediš tako pri večerji v salonu lepega parnika s snežnobelimi prti in svežimi nagelnji na mizah in se

prosteje zadihaj. Vendar je skoraj zanimiveje voziti se med otoki. Včasih, če vozimo med njimi kakor v kanalu in utihnejo stroji, se ti zdi kakor da ploveš po pravljicni deželi.

Tako smo torej prišli do Korčule. Korčula je že grška naselbina. Za časa Rimljanov je bil otok znamenit po svojih bogatih gozdovih. Potem je bila Korčula hrvatska, potem benečanska. Mnogo je še spominov na te čase; skoraj na vsakem dvorišču najdeš še benečanska stopnišča, ki ti na mah pričarajo vso eleganco Benetk. V mnogočem spominja na Rab, toliko ima čisto mediteranskega na sebi in starih spominov. Po zimi, če veje široko in je morje razburkano, ni tu po štirinajst dni zveze s svetom. Zato so ti inzulani tudi povsem svojevrsni ljudje; po značaju in celo po postavi se tipično ločijo od onih z obale.

Vsekakor je Korčula mesto polno zanimivosti, malih arhitektonskih dragocenosti, čisto in — predpostavljam prav posebno prijazno in gostoljubno. Korčula ni spadala pod teritorij republike; še danes kakor da ji to Dubrovčani zamerijo.

Dubrovnik ne bom popisoval. Po številnih slikah, potopisih in člankih je dovoljno poznan. Tudi ni več nekdanjega Dubrovnika.

Prirodopisna kramljanja

Za nami je sezona pasjih dni...

Dr. Stanko Bevk / Nekaj pomenkov o mrčesu, ki ga je človeštvo že tisočkrat preklelo

Zadnji dnevi avgusta ali prvi v septembru trobijo večini letoviščarjev glasni „halali“, konec veselih, brezskrbnih dni. Zagoreli se vračajo meščani na domove in znanci si v kavarni ali na izprehodih pripovedujejo, kako so se imeli na kmetih ali v gosposkem primorju. Navadno slišimo hvalo, nergači pa tudi zabavljajo češ da so jih pikali komarji in muhe ali da so jim bolhe ali celo stenice kratile in jemale mirne noči.

Komarji so tam, kjer so stoječe vode.

Tja polagajo samice jajčeca v skupinah, ki plavajo na vodi kakor majčkeni splavi. Iz njih izlezle ličinke sličejo drobnim črvičem in vise tik pod površjem z glavo navzdol. Iz vode pomole samo drobno dihalno cevko, ki raste iz predzadnjega zadkovega člena. Dorasle ličinke se zabubijo in iz bub prilezejo krilati komarji. Pikajo samo samice, samci pa se hranijo z rastlinskimi sokovi. Ko zabode komar svoj deveterodni rilček v kožo, izpusti v ranico nekaj sline, ki povzroči, da se kri ne strdi. Potem se napije krvi, da zadek kar nabrekne.

V toplih in vročih pokrajinah živi komar anofeles, ki prenaša malarijo. To je prvi točno ugotovil in opisal pred 42 leti zdravnik Ronald Ross, o čemer je pred kratkim poročal „Večernik“. Razvoj povzročitelja malarije — plasmodium malariae — je precej zamotan, pa zanimiv. S komarjevo slino pridejo v človeško kri. Tu se predrobne živalce zarinejo v rdeča krvna telesa in množe z delitvijo. Ko uničijo eno krvno telo, se preselijo v drugo, tretje itd. Nekaj časa ostajajo potomci enaki zarodnikom, ki so kroglaste oblike. Čez čas pa se pojavijo podolgaсти kakor mesečni krajec upognjeni potomci. Te posrka pikajoči komar s krvjo in v komarju se zopet množe. Toda tu nastajajo dvojni potomci: večji okrogli in manjši črvičasti. Črvičasti se spoje z okroglimi kakor človeške ali živalske semenice z jajčnimi stanicami. Po tej oploditvi razpade plasmodij v mnogo potomcev, do 10.000. Ti zaidejo v žleze slinavke anofelesa in od tod zopet v človeka.

Kadar prehajajo plasmodiji iz uničenih krvnih teles v zdrava

napade človeka mrzlica,

ki se ponavlja ali vsak dan ali na dva, tri dni, kakor se pač plasmodiji množe. Pri tropični malariji so ugotovili, da uničijo povzročitelji malarične mrzlice pri enem samem napadu do polovice krvnih teles. Koliko jih mora biti v bolnem človeku, si moremo nekoliko predstavljati, če vemo, da je v enem kubičnem milimetru krvi okoli 5 milijonov krvnih teles in da ima človek 5–6 litrov krvi.

Muha je nadležna, pa ne nevarna.

Prenesti more sicer tudi bolezenske kali, kajti obleze vse, tudi iztrebke bolnikov. V kupih smeti ali suhega gnoja se plodi in proti jeseni silno razmnoži. Mrz jo uniči. Mnogo jih pogine tudi na mušji plesni, ki se jeseni vseli v mušja dihala in muho vduši. Prav nevarne so muhe pikalke, ki so jako podobne hišni muhi, pa imajo oster rilček, ki z njim prebadajo kožo. Zlasti rade pikajo v nogo nad gležnjem, tudi skozi nogavico. Hišna muha ne more pikati, kajti njen rilček je na koncu krpičasto razširjen. Z njim liže tekočine, trdne snovi pa raztaplja s slino, v kolikor so v njej raztopljive.

Hujska nadloga je posteljna stenica.

Kjer se vgnezdijo, jo je težko zatreti. Skoraj ne pomaga nič drugega, kakor stanovanje, oziroma vso hišo izpliniti. Stenica je doma v Orientu; najbrže se je razširila iz Vzhodne Indije. Grki in Rimljani so jo že poznali. V zahodno Evropo so jo zanesli mnogo kasneje, v London šele v 17. stoletju. Nekateri prirodopisci so mnenja, da

je zajedala izprva samo lastavice, golobe in netopirje in da se je šele pozneje privadila človeku. Res je, da se v gnezdih lastavic in golobov ter bivaliških netopirjev pogosto najdejo stenice in izključeno ni, da od ondod zaidejo v naša stanovanja.

Danes je stenica kozmopolit; dobiš jo, rekel bi, povsod. Ljubi toploto, zato so z njo „oblagodarjene“ zlasti tople pokrajine, po mrzlih pa se drži le kurjenih sob. Prenese pa tudi oster mraz in zima jih pri nas ne uniči. Le zadnja zalega v septembru navadno ne doraste. Samice ležejo v marcu, maju, juliju in septembru po 50 jajc. Iz jajc izlezajo ličinke, mlade steničice, ki se leve, ko doraščajo. Ze mlade pišejo kri, napadajo pa le otroke in ženske, ki imajo navadno nežnejšo kožo od moških.

Stenic je mnogo vrst; vse imajo po dve žlezi v oprsu z izločnimi cevka-

ma ob zadnjih nogah na zadku. Izločina jako smrdi in more usmrtiti majhne živalce. Vse stenice so krilate, samo posteljni so krila pokrnela. Zato ne more letati. Posteljna stenica tudi nima lepljivih blazinic za krempljce kakor druge stenice, vendar more lesti tudi po stropu, od koder se rada spušča na človeka v postelji. Kot ponočna žival ima jako razvit vonj, ki z njim išče svoje žrtve. Prepotena konjska odeja ščiti pred stenici s svojim duhom. V Španiji imajo po stanovanjih neke vrste pajkov, ki jedo predvsem stenice. Sicer pa se teh smrdljivih živalic razen gaščaric vse ogiblje.

Posteljna stenica lahko strda več mesecev. S tem, da je stalo stanovanje četrta leta ali pol prazno, torej še ni rečeno, da ni več v njem živih stenic. Večina živali, ki se prehranja s krvjo, izhaja z enkratnim nasičenjem daljši

Kako se potijo živali

Pri živalih je zadeva z znojnicami zelo zanimiva. Še nihče ni videl podgane, miši ali pa zajca, ki bi se potil. Psi, mačke, jež in opice se vidno potijo sploh samo na podplatih, opice pa poleg tega še na nosu. Prašiči se potijo na rilcu.

Psi, namesto da bi se potili, sopejo. Medtem ko pes pri normalnem dihanju izdihne 2 litra zraka, ga pri sopeanju 50 do 75 litrov. Hkrati z zrakom pa zgornja površina pljuč oddaja vodo in s tem dosežemo približno isto kakor s potenjem. Sopenje je čisto normalen pojav in do-

broščni prijatelji živali, ki svojega Fifija božajo, ker je revež »čisto zasopel«, se motijo. Sopenje ali težavno dihanje sta dve popolnoma različni stvari.

Slon maha z uhlji, kadar mu postane pretoplo, in sicer tem hitreje, čim bolj mu je vroče. Pri 16,5 stopinjah pomaha s svojimi uhlji devetkrat, pri 27 stopinjah devet in tridesetkrat v minuti. Pri slehernem mahljanju z uhljem se poveča površina izhlapevanja na njegovem telesu — vsaj pri afriškem slonu — za šestino, to se pravi za 4 do 5 kvadratnih metrov.

Sadni črvički — pred zvočniki

Znan je pregovor o lepem rdečem sadju, ki je na zunaj izredno vabljivo, ko ga pa vgrizneš, se s studom odvržeš. Pred zobmi se ti valja sadni zajedalec — črv, ki ga je metulj že pomladi zalegel v cvet.

V Ameriki, kje neki drugod!, so zdaj prišli na idejo, da preizkusijo sadje pred zelo občutljivim mikrofonom in črvi v

njem se izdajo že z najmanjšim vrtanjem po sladkem mesu. Sadje, ki daje od sebe šum, je tedaj črvično, ono, ki je brez zvoka, je dobro, zdravo. Seveda so takšni mikrofoni zelo dragi in gospodinje se bodo morale še dalje zanašati na svoj nos, kadar bodo pripravljale sadje za sladki kompot ali potice.

Smola Avstralcev s požitvijo narave

V Avstraliji so prišli na misel, da bi za lovsko strast in požitvev pokrajine razmnožili fazane. Iz Evrope so prepeljali z letali več sto fazanovih jajc, ki naj bi jih tamkaj legle pagatke. Toda, niso imeli sreče. Pred leti so naselili kunce, ti so se izredno razmnožili, tako da so postali prava nadloga za farmarje. Drugič spet so hoteli udomačiti deteljo, a ni rodila semena in so jo morali opustiti. Tam ni

namreč čmrljev in potrebnih žuželk za oploditev. Zdaj so uvozili več tisoč teh žuželk, in nadejajo se, da bo njihova živina lahko vesela sveže, sočne detelje. Udomačili so tudi neko vrsto kaktej, ko so uvozili zanje potrebne žuželke, so te kakteje uničile. Vidimo tedaj, da se harmonija narave ne da kar tako motiti z rastlinskimi in živalskimi vsiljivci.

Vinska zaloga na morskem dnu

Na severni obali Jutlanda se je pred 131 leti potopila angleška fregata »Crescent«. Danskim potapljačem se je posrečilo, da so spravili na dan mnoge predmete, pa tudi še dobro ohranjeno mast. Posebno senzacija so imeli s steklenicami šampanjca. Vino je bilo sicer že zgoščeno, toda

še vedno užitno. Dve steklenici sta se pri dviganju ubili, ostale so pa — zapečnili cariniki. Zdaj iščejo v zarjaveli fregati na morskem dnu blagajno, ker sodijo, da je bilo v njej več denarja. Ladja je vozila plačo za angleško mornarico, ki je tedaj bila zasidrana blizu danske obale.

Afrika, paradiž slonov in druge divjadi

Doživljaj lovca na slone v pragozdnem živalskem »protektoratu« Osrednje Afrike

Še l. 1850 je bivalo ob gornjem Nilu približno milijon slonov. Poslej jih je bilo zmerom manj, ker so jih lovci neusmiljeno pokončevali. Zdaj so pripravili za slone zaščitna ozemlja, tako da se je njihovo število v pragozdnih ekvatorialne Afrike znova dvignilo.

Vodja zaščitne kolonije slonov v Ugandi poroča, da so lani odstrelili lovci le še 1500 slonov, 500 manj kakor prejšnje leto. Skušali bodo kvoto odstreljenih živali zreducirati na 1000 letno. Dognali so namreč, da se živali v »protektoratu« naglo množe in domačini so se pritoževali, da jim sloni v eni sami noči pokončajo vsa polja, koče in skednje...

Med »gojenci protektorata« pride mar-

sikdaj do težkih spopadov. Tako je neki lovec v Ugandi odstrelil dva slona, tretjega pa težko ranil. V bolečinah je žival priklicala blizu 100 drugih slonov, ki so navalili na lovca. Puška je odpovedala, mož se je komaj še utegnil rešiti na visoko drevo. Sloni, sami samci so si vso noč prizadeli, da bi izruvali orjaško drevo in lahko si predstavljamo občutke, ki jih je imel preplašeni begunec med vejami. Šele proti jutru so se živali odšle kopat, izčrpan se je lovec med vejami onesvestil in ko so ga sosedi našli, je visel s pasom privezan k veji, da ni padel na tla.

Ob gornjem Nilu biva tudi povodni konj. Posebno piko imajo te sicer mirne

čas. One pijavke, ki pijejo samo toplo kri, si napolnijo svoje razraslo črevo za pol leta in morejo potem še pol leta biti brez hrane. Mogli bi torej reči, da izhajajo, če se le enkrat na leto dobro najedo.

Bolhe, namreč človeške, dandanes po civiliziranih deželah skoraj izumirajo. Snaga po stanovanjih, zlasti moderna tla brez špranj, mazila za tla in prašno olje so ji dali »po grbi«. Tam baš se loči človeška bolha od živalskih. Te imajo na vratu grebe nasto grbo, poraslo s ploščatimi resicami, človeška bolha pa je brez grbe in ščetin. Naša

bolha je žival iz starodavnih časov:

našli so jo v jantaru, torej je žival že v oligocenski dobi, zajedala pa je takrat najbrže kakšno krto podobno žival. Bolha se hitro plodi. Samica znese sicer le po dvajset jajčec, toda tolikrat, da jih je v letu osem sto. Po šestih dneh se izvale črvičaste ličinke, ki se enajsti dan zabubijo; čez zopet enajst dni poče buha in dorasla bolha skoči iz lupinice. Pozimi traja razvoj dalje časa, namreč šest tednov. Samec je skoraj za polovico manjši od samice; grizeta pa oba. Nekaterih ljudi se zaradi svojstvenega duha potu bolhe sploh ne lotijo.

Boljših vrst je mnogo. Sir Walter Rotschild je proučeval rod bolh in je ugotovil kakšnih 2000 vrst. Za bolho pesca (polarne lisice) je plačal 3000 frankov. To je bila nemara

najdražja bolha na svetu.

Podganje bolhe, ki grizejo tudi človeka, prenašajo kugo, najbrže pa tudi bolhe bobaka, svizcu podobnega glodalca zahodno-azijskih pustinj. Pasa bolha je vmesna gostiteljica, prenašalka iker, neke trakulje, ki živi v črevesju psa. Pes ima več vrst trakulj. Ena vrsta, ehinokok, je komaj 1 cm dolga. Če pride njen členek v človeška prebavila, se jajčeca razvijajo in ličinke se razlezejo po telesu. V jetrih ali pljučih se potem ustali in preobličijo v ikre, mehurnjake, velike za pest ali otroško glavo. Jasno je, da take tvorbe povzročajo hiranje, če ne celo smrt. To je pa doslej

edini primer, da je človek ikrav.

Reditelj dorašlih trakulj pa je človek trem vrstam, ki jih more dobiti, če vživa ikravo meso govedi, prašiča ali ščuke. Trakulje proizvajajo silne množine jajčec, kajti verjetnost, da zaide jajčece v pravega prenašalca, je jako majhna. Tako izgodi ozka trakulja na leto do 42 milijonov jajčec. Ako bi se iz vsakega jajčeca res razvila trakulja, bi iz ene trakulje že v drugem rodu nastalo toliko potomk, kolikor je ljudi na svetu.

— Nazaj, prokleti ščurki, če ne vam bom pobil...

Šah

Mednarodni turnir v Bournemouthu

Turnir se razvija sedaj pod težjimi okolnostmi. Tudi poročila so redkejša, kajti Anglija živi v mrzlični atmosferi. Vendar pa je dr. Euwe izjavil dopisniku londonskega „Timesa“, da se ta atmosfera prav nič ne opazi pri mojstrih, nasprotno: partije so še celo bolj bojevitve. V 7. kolu si je Landau zaman prizadeval, da bi strl solidno obrambo Aitkena, zanimiva partija je končala remis. Precejšnjo senzacijo pa je vzbudil poraz Kohna, ki se je v damskem gambitu nespretno branil proti Condeju. Flohr je v odličnem stilu premagal Thomasa, Klein je v napadu dobil točko proti Miesesu, Wallis pa je premagal Kittoja. Na kratko pa je opravil dr. Euwe z Abrahamsom, ki je nekoliko hudomušno otvoril partijo, po 12 potezi je Abrahams že moral položiti orožje.

Stanje po 7. kolu: Flohr in dr. Euwe 6, Klein 5 in pol itd.

V A rezervnem turnirju vodi Speyer 5 in pol, Podhorcer 5 in Samisch 4 in pol.

V damskem prvenstvu vodi Michell 6 in pol, Saunders 6 itd.

151. Španska otvoritev

(5. kolo v Bournemouthu)

Beli: A. Kitto Črni: dr. M. Euwe

1. e4, e5 2. Sf3, Sc6 3. Lb5, c6 4. La4, Sf6 5. 0-0, Sxe4 6. d4, b5 7. Lb3, d5 8. Lxe5, Le6 9. c3, Le7 10. Le3, 0-0 11. Sbd2, Sxd2 12. Dxd2, Sa5 13. Sd4, Dd7 14. Le2, c5 15. Dd3, g6 16. Sxe6, fxe6 17. Lh6, Tf7 18. Tae1, Sc6 19. f4, Lf8 20. Lg5, Le7 21. Lh6, Lf8 22. Lg5, Se7 23. g4, Te8 24. h4, d4 25. exd4, c4 26. De4, h5 27. gxf5, gxf5 28. Lxe7, Dxe7 29. f5, Tg7+ 30. Kf2, exf5 31. Dd5+ (Df4!!), Kh8 32. Df3, Dxf4+ 33. Ke2, Dxd4 34. Tgl?, Txe5+ in beli preda.

152. DAMIN GAMBIT.

(2. kolo v Bournemouthu.)

Beli: E. Klein Črni: P. Wallis

1. d4, d5 2. c4, dxc4 3. Sf3, Sf6 4. e3, e6 5. Lxc4, c5 6. 0-0, Sc6 7. Sc3, exd4 8. exd4, Le7 9. a3, 0-0 10. Le3, Sd5 11. Tc1, Sxc3 12. Txc3, Lf6 13. Lb5, Se7 14. Se5, Sd5 15. Td3, a6 16. Lc4, b5 17. La2, Lb7 18. Le1, Dc7 19. Te1, Tfd8 20. Lb1, Tac8 21. h4, La8 22. Dg4, Se7 23. Lf4, Da5 24. Tdd1, Txd4 25. b4, Dd8 26. Sxf7, Kx7 27. Dxe6+, Kf8 28. Txd4, Dxd4 29. Ld6, Te8 30. La2 in črni preda.

153. NIEMCOVIČEVA OBRAMBA.

(5. kolo v Bournemouthu.)

Beli: Landau Črni: Flohr

1. d4, Sf6 2. c4, e6 3. Sc3, Lb4 4. e3, 0-0 5. Ld3, d5 6. Sf3, c5 7. 0-0, Sc6 8. a3, La5 9. cxd5, exd5 10. dxc5, Lxc3 11. bxc3, Da5 12. Dc2, Dxc5 13. a4, Tfe8 14. La3, Da5 15. Tfb1, Dc7, 16. c4, dxc4 17. Dxc4, Le6 18. Dc2, Ld5 19. Lb2, De7 20. La3, Dc7 21. Tb5, Lxf3 22. gxf3, a6 23. Tg5, h6 24. Tg2, Tac8 25. Tac1, Tcd8 26. Kh1, Kh8 27. Tcg1, Teg8 28. Lb2, Dd6 29. Lh1, Sb4 30. Df5, g6 31. Lxg8!, gxf5 32. Tg7, Sg4 33. T7xg4, f6 34. Tg7, Td7 35. Txd7 in črni preda. S to velemojstrsko zmago nad Florom je Landau nekoliko popravil svoj slab start v turnirju, ko je bil v začetnih kolih stalno na koncu tabele.

TURNIR V BUDIMPEŠTI.

V Budimpešti je bil pravkar zaključen Makovetz-spominski turnir, ki se ga je poleg najmočnejših madžarskih mojstrov udeleževal tudi priznani mednarodni mojster Ladislav Szabo. Szabo je bil na tem turnirju razred zase, dobil je vse partije, nekatere celo v odličnem kombinatornem stilu. Kočni rezultat turnirja: Szabo 11, Barcza 7½, G. Rethy 7, Szily 6½, Fűster in Soky 6, Sebestyen 5½, Kovach 5, Toth 4, dr. Laszlo 3½, dr. Balogh in Krumpholtz 2 točki.

Zagrebski finale za naslov mojstra

V 3. kolu je doletel doslej nepremagane prof. Gabrovška poraz, ki je vzbudil pravo senzacijo. V francoski otvoritvi je Gabrovšek igral proti Rajkoviću staro zamensko varianto. Rajković je z odlično igro strateško popolnoma nadigral svojega nasprotnika. Gabrovšek je sicer poskusil vse, da reši vsaj pol točke, toda zaman. Damin gambit Šiška—Šorli je prinesel Sorliju zaslužen zmago. V stisnjeni poziciji se Šiška nikakor ni mogel osvoboditi. Naposled pa je še silna časovna

stiska opravila svoje. Damin gambit Jerman—Gligorič je dal remis, dasi je sicer Jerman z malo prednostjo poskusil vse, da bi porazil svojega velikega nasprotnika. Z istim rezultatom je končala tudi partija Rabar—Šubarić, v kateri Šubarić nikakor ni mogel izkoristiti malenkostne prednosti v končnici stolpov.

Stanje po 3. kolu: Rajković 3. Šorli in Gligorič 2, prof. Gabrovšek, Rabar in Šubarić 1 in pol, Jerman pol in Šiška 0 točk.

Šahovska olimpiada v Buenos-Airesu

V sredo zvečer je bila v Buenos-Airesu v Argentini svečano otvorjena 16 šahovska svetovna olimpiada. Otvoritvi je prisostvoval tudi predsednik argentinske republike Ortiza, ki je imel ob tej priliki lep nagovor. Olimpiade se udeležuje 16 evropskih in 11 ameriških držav.

V celoti igra torej v Buenos-Airesu 27 reprezentanc, ki so razdeljene v štiri skupine. Veliko presenečenje je vzbudila odsotnost reprezentance USA, ki ni prišla na olimpiado, ker komite ni mogel ugoditi zahtevi po visokih honorarjih. Skupinsko žrebanje je v posamezne skupine

uvrstilo naslednje reprezentance: I. skupina: Peru, Anglija, Poljska, Češko-Moravska, Paragvaj, Brazilija in Kanada; II. skupina: Chile, Nemčija, Uruguay, Francija, Bolgarska, Letonska in Bolivija; III. skupina: Argentina, Islandija, Danska, Litva, Ecuador, Irska in Nizozemska; IV. skupina: Palestina, Estonska, Norveška, Guatemala, Švedska in Kuba.

Ker je USA reprezentanca odpovedala sodelovanje, bo seveda težak boj za Hamilton-Russelov pokal, ki ga brani USA. Kot velik favorit pa velja Nemčija, za katere igra tudi Eliskases.

Partije iz Zagreba

145. Španska otvoritev.

(10. kolo zagrebskega turnirja)

Beli: Atijas Črni: inž. Feuer

1. e4, e5; 2. Sf3, Sc6; 3. Lb5, a6; 4. La4, Sf6; 5. 0-0, b5; 6. Lb3, Le7; 7. Te1, 0-0; 8. c3, d6; 9. h3, Sa5; 10. Le2, c5; 11. d4, Dc7; 12. Sbd2, Ld7; 13. Sf1, Tac8; 14. Ld3, Le6; 15. d5, Ld7; 16. Sf1h2, Se8; 17. f4, g6; 18. fxe5, dxe5; 19. Lh6, Sg7; 20. Se3, c4; 21. Le2, Le5; 22. Kh1, Sb7; 23. Seg4, f6; 24. Dd2, Sh5; 25. g3, Sxg3+; 26. Kg2, Sh5!; 27. Lxh8, Txf8; 28. Tf1, Kh8; 29. Tf3, f5; 30. exf5, gxf5; 31. Sh6, e4!; 32. Lxe4, fxe4; 33. Sf7+, Txf7; 34. Txf7, Lxh3+; 35. Kxh3, Dg3+ in mat.

150. DAMIN GAMBIT.

(1. kolo finalnega turnirja.)

Beli: S. Gligorič Črni: J. Šiška

1. d4, Sf6 2. c4, e6 3. Sc3, d5 4. Lg5, Sbd7 5. e3, Le7 6. Sf3, 0-0 7. Dc2, h6 8. Lh4, e5 9. Tadi, exd4 10. Sxd4, dxc4 11. Lxc4, Da5 12. 0-0, Sb6 13. Le2, Sbd5 14. Sxd5, Sxd5 15. Lxe7, Sxe7 16. Lf3, e5 17. Sb3, Db6 18. Dc5, Dxc5 19. Sxc5, Tb8 20. b3, a5 21. Sd7, Lxd7 22. Txd7, Sc6 23. Tc1, Tid8 24. Lxc6, bxc6, 25. Txd8+, Txd8 26. Kf1, Td2 27. a4, Tb2 28. Txc6, Txb3 29. Tc5 e4 30. g4, Ta3 31. Txa5, g5 32. Ta8+, Kg7 33. a5, Tal+ 34. Kg2, Ta2 35. a6, Kf6 36. a7, Kg7 37. Kf1, Kf6 38. Ke1, Ke7 39. Kd1, Kf6 40. Kc1, Ke7 41. Kb1, Ta6 42. Kb2, Kf6 43. Kb3 Tal 44. Kc4, Ta5 45. Kd4, Ta+ 46. Kd5, Ke7 47. Ke5, Ta5 48. Kxe4, Ta4+ 49. Kf3, Kf6 50. Kg3, Ta3 51. Th8, Txa7 52. Txb6, Kg7 53. Tb6, Tal 54. h3, f6 55. Kg2, Ta2 56. Tb5, Kg6 57. h4, gxf4 58. Th5, Tb2 59. Txb4, Kg5 60. Kg3, Tb1 61. Th5+ in črni preda.

Šahovska sekcija UJNZB v Mariboru prične z rednim igranjem in šahovsko teorijo s 1. septembrom. Tajnik poziva vse članstvo, da živahno sodeluje v novi društveni sezoni.

MEDNARODNI TURNIR V PEČUHU

Od 3. do 17. septembra bo v Pečuhu na Madžarskem mednarodni turnir z naslednjimi udeleženci: Vasa Pirc, dr. Euwe, Bogoljubov, Najdorf, dr. Naegeli, Szabo, Barcza, Fűster, Rethy, dr. Balogh, Typary in Szily. Udeležba bo torej prav močna. Prav posebno pa je treba pozdraviti, da bo igral spet naš velemojster Vasa Pirc, ki je bil sedaj precej časa v zatišju. Njegovo zdravstveno stanje se je menda že toliko izboljšalo, da bo mogel spet v mednarodni areni kot doslej častno zastopati jugoslovanski šah.

KAJ OBETAJO NEMCI

Nemška šahovska zveza je letos nenavadno agilna, dasi seveda ni mogoče prikriti neke izvestne tendence, ki jo zasleduje pri vseh svojih prireditvah, ko vabi na turnirje le mojstre iz „priateljskih“ držav. Po Stuttgartu obetajo še za letos (oktobra ali novembra) ogromen, takozvan monstre turnir z mednarodno udeležbo. Na turnir bo povabljenih 100 (!) mojstrov iz raznih držav. Podrobnosti o tem turnirju še niso znane, vršil pa se bo po napovedih v Monakovem. — V Frankfurtu pa bo organizirala NSZ velik mednarodni turnir, ki bo predvidoma v decembru.

MATCH DR. EUWE — LANDAU.

Na letošnjem prvenstvenem turnirju na Nizozemskem je osvojil prvo mesto znani nizozemski mojster Landau, ki trenutno igra zelo slabo na angleškem turnirju v Bournemouthu. Z zmago si je pridobil pravico, da odigra z dr. Euweom match za prvenstvo Nizozemske. Po dogovoru bosta mojstra odigrala 10 partij in sicer v drugi polovici septembra in prve dni oktobra. Landau je odlični igralec ter bo brez dvoma tudi dr. Euweu zelo trd oreh. Nizozemci že sedaj z zanimanjem pričakujejo ta dvoboj ter celo pravijo, da presenečenja niso izključena.

Pomenki z mladino

Igor Samoród. Tvoje in Tvojega prijatelja kolesarjenje na morje, je zanimivo napisano. Prav je, da si velike počitnice porabil za to, da si odšel z doma. Že od nekdaj je bila med dijaštvom navada, da je odhajalo med počitnicami v svet. S potovanjem spoznava človek življenje, odpirajo se mu dnevno novi svetovi, srečuje se z novimi ljudmi ter si nehoti širi mlado obzorje. Mladina si mora še marsikaj ogledati v svetu, zato naj porabi vsak prosti čas za izlete in potovanja. Bralce »Večernika za mladino« bo gotovo zanimalo, kako je kateri izmed vas prebil počitnice, kje je bil, kaj je videl, kaj je doživel? Kdo je bil tako srečen, da je lahko odšel od doma?

Višek raztresenosti.

Kdo ne pozna kakšne zgodbe o profsorski raztresenosti; eden izmed najbolj raztresenih znanstvenikov pa je bil, kakor bomo slišali, znani nemški zgodovinar Teodor Mommsen. Okoli njega se je nanizalo v njegovem dolgem življenju nemalo čednih zgodb. Ena izmed najbolj znanih je tudi naslednja:

Mommsen je na stopnišču srečal neko dekletce, ki ga je ljubko pozdravljalo. Profesor je pogladil dekletce po laseh in ga vprašal:

»Čigava pa si ti, otrok moj?«

»Mala mu je odgovorila:

»Pa Teja sem.«

»Teja, Teja,« je ponavljal Mommsen in odkimaval, »kakšna Teja?«

Mala ga je začudeno pogledala in rekla:

»Pa Teja sem, očka... Teja Mommsen...«

Končno se je staremu učenjaku, ki je imel precejšnjo družino, vendarle posvetilo, da je hčerka pred njim.

Križanka

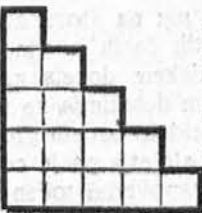

Vodoravno: 1. tekočina; 5. zelje; 6. ime; 7. okončini; 8. ime (pomajševalnica); 10. osebni zaimek (3. skl. edn.); 11. površina.

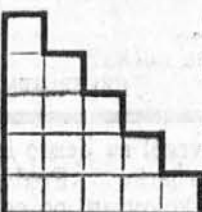
Navpično: 1.

oblike na vodni površini; 2. ilovnat izdelek (3. skl.); 3. duša (pomajševalnica); 4. karta; 5. mariborski slikar (narobel); 9. površina.

Stopnišči

predlog
čas. veznik
napeta šiba
prevoz. sredstvo
ptica

samoglasnik
karta
plod
pralno sredstvo
je človeku name-njeno

Vsaka naslednja beseda vsebuje vse črke prejšnje besede.

Rešitev križanke

Vodoravno: 1. saje; 5. pamet; 6.

Uri; 7. selil; 9. areno; 10. Tagv

Navpično: 1. se; 2. amulet; 3. jarina; 4. epilog; 5. tesar; 8. er.

Za mlade znanstvenike — rešitev.

Dedek in oče sta ena in ista oseba.

»Večernik«

za mladino

Leto 1

Maribor, 27. avgusta 1939

Štev. 34

Pismo

DRAGO H. CAR.

Bil je hladan večer. Deževalo je in temni oblaki so se podili po nebu, ki ga je zdaj pa zdaj osvetlil goreč blisk, ki je malo vztrepetal in se nato s strašnim treskom izgubil.

Bil sem na počitnicah pri stricu, ki je bil učitelj. Sedel sem v prostorni kmetski sobi in poslušal stričeve zgodbe iz časov, ko je še hodil v šolo. Pripovedoval je tiho in kadil svojo pipico. Takole je začel neko zgodbo:

Mnogo let je že minilo, a vendar se še dobro spominjam, kako sem ti stega dne stopil v razred, kjer so bili sami mali in razposajeni fantje. Ljubil sem jih, ljubil sem te male vesele obraze in zato sem sklenil, da pojdem z njimi na lep izlet v Rogaško Slatino, kamor so vsi želeli.

Ko sem jim povedal, kam gredo in da si mora vsak poskrbeti deset dinarjev, so bili vsi veseli, le mali Pavlek je bil žalosten in je povešal svojo glavo na prsi.

Vprašal sem ga: »No, Pavlek, kaj nisi vesel, da pojdemo na izlet?« Samo odkimal je in krčevito zaihtel. Stopil sem k njemu in ga znova vprašal: »Zakaj jočeš, povej, ali nimaš denarja?« Odkimal je in še huje zajokal. Segel sem v žep, položil pred njega svetla desetaka in dejal: »Na, Pavlek, ne joči več! Tudi ti pojdeš z nami in tudi ti se boš veselil s svo-

jimi tovariši na izletu.«

On pa me je gledal s svetlimi očmi, v katerih so se svetile solze veselja in sreče.

Naslednji dan sem pobiral denar. Vsi so prinesli, le mali Pavlek ga ni imel. Poklical sem ga k sebi in ga vprašal: »Pavlek, kam si dal denar?«

Molčal je in skesano povesil glavo. Nič ni odgovoril... To mi je bilo preveč... Stopil sem k njemu in ga krepko stresel za lase. Znova je zajokal, — zajokal tako milo, da se mi je polegla jeza in sem ga mirneje vprašal: »No, Pavlek, povej... Si ga zapravil?« Rahlo je pokimal, se sedel na klop in znova krčevito zajokal. Stal sem pred njim, ne da bi vedel, kaj naj storim.

Takrat pa sem zapazil pod njegovo klopjo pisemce. Vzel sem ga in ga molče odprl. Prebral sem naslednje vrstice:

»Draga mama!

Ali še vedno bolehaš? Meni se ne godi najbolje, a vendar Ti pošiljam 10 dinarjev, ki sem jih dobil od g. učitelja za izlet. Prosim Te, da hitro ozdraviš! Pavlek.«

Zraven pisanja je bil desetak, prav skrbno zavrt v papir. Pritajen šepet učencev in Pavlekov jok je šel po razredu, a jaz se nisem menil zanj. Stopil sem k Pavleku in dejal: »Odpusti, Pavlek!« Pavlek pa je ihtel in

Film

Poljski film „Znachor“

Na Poljskem so izdelali film po znanem romanu Dolenga Mastoviča, ki je bil napisan po resničnem in tragičnem dogodku, ki se je svoje dni odigral v Poljski. V filmu „Znachor“, kakor so ga krstili v filmskih ateljejih, je pokazal režiser Mihajlo Vašinški dovršene scene, kakor jih vedo ustvariti samo še igralci Hudožstvenega gledališča.

Siromašni kirurg prof. dr. Wilczur, ki ga zapusti razvratna žena s hčerko vred ter odide z mladim ljubimcem, začne zalivati svojo žalost in bolešt po nočnih lokalih. Tu ga napadejo razbojniki in ga oropajo, eden izmed njih ga pa udari s kolom po glavi, da je izgubil spomin in blodil po tem kot berač in delavec kakih 12 let po svetu, ne da bi se vsaj malo spomnil na svoje preteklo življenje. Ali v tem času zaslovi kot kirurg kajti mnogim ljudem je rešil življenje s svojimi spretnimi operacijami.

Med temi njegovimi pacienti se znajde tudi njegova hčerka Marsja, ki se je ponesrečila na motorju s svojim zaročencem

Leszekom, sinom bogatih staršev. Kirurg prof. dr. Wilczur — sedaj neki neznani Kušiva, seveda ne spozna svoje hčerke, a vendar jo pa na prvi pogled vzljubi. Ko je Marsja ozdravela, je povabila kirurga Kušivo na grob svoje matere, da bi se tam zahvalila previdnosti, ki ji je rešila življenje. Ko Kušiva prebere na križu napis Marsjine matere, se mu vrne spomin.

V tem napetem trenutku prepozna stari Kušiva, prav za prav dr. Wilczur, svojo hčerko, se povrne nazaj v življenje in postane znamenit kirurg, med tem ko se njegova hčerka Marsja poroči z mladim Leszekom, ki mu starši končno dovolijo, da jo poroči.

V filmu je mnogo dramatičnih in napetih prizorov. Film pa je dosegel na Poljskem velik uspeh tudi zaradi tega ker je bil igran v domačem poljskem jeziku. Glavne vloge so igrali Kazimir Junoš Stempowski, Jadwiga Barčewska in Witold Zaharevič.

Zarah Leander

Préd kratkim so začeli snimati v Ufinih ateljejih novi film „Pesem pustinje“, pri

kateri igra glavno vlogo ena izmed najbolj znanih Ufinih igralk Zarah Leandrova. Film inscenira Pavel Martin, ki je skupno z Walterom Hollanderjem napisal filmski manuskript, kakor si ga je zamislil Werner Illing; glasbo za film je skomponiral Nico Dostal.

V kratkem pa bodo začeli vrteti v Nemčiji novi Ufini velefilm, ki je vzlet iz življenja slavnega ruskega skladatelja Čajkovskega. „Bila je opojna plesna noč“, ki ga je insceniral Karl Frölich z Zarah Leandrovo v glavni vlogi. Čajkovskega igra Hans Stüwe.

Film

o živem mrtvecu

To, kar je dokazano črno na belem, še ni vedno resnica. V Düsseldorfu se je dogodila v časih, ko je cesar Napoleon prekoračil Ren, prečudovita zgodba zaradi nekega črno na belem dokazanega smrtnega slučajja. Ves dogodek je črno na belem zapisan v düsseldorfskem mestnem arhivu, sedaj pa je v Tobisovih filmskih ateljejih v Johannisthalu posnet na črno bele filmske slike, ki bodo znova oživele na filmskem platnu kar se je v Napoleonovih časih resnično dogajalo.

Okoli l. 1800 je živel v Düsseldorfu po-

šten krojaški mojster Anton Wibbel, ki je svojim someščanom pridno rezal praznične suknje in oblačila ter bil v mestu splošno spoštovana oseba. Ali mojster se nikakor ni mogel spoprijazniti z gospodskim gospodstvom, kakor so se lahko spoprijaznili ostali njegovi someščani. Mojster je bil celo eden izmed največjih nezadovoljencev. Nič čudnega ni torej, če so ga vojaki mestne posadke vzeli kmalu na piko in da se je mojster znašel lepega dne v — zaporu. Kar se pravi, da je bil obsojen in bi moral odsedeti svojo kazen — če ne bi dal Bog vsakemu zemljanu dobre in pametne žene? Mojstrovka Fin Wibbelova je vse tako zasukala, da je odšel v kajho namesto moža, ki ga je skrila pod leseno stopnišče, mojstrov sušičast pomočnik...

Nesreča pa nikoli ne počiva. Tokrat je hotela, da je pomočnik izdihnil. Ker so ga imeli za mojstra Wibbela, je zaradi tega Wibbel na papirju prenehal živeti. O mojstrove smrti je izšlo uradno potrdilo, ki je bilo opečateno s službenim pečatom in ki je pričalo črno na belem, da mojstra Wibbela ni več med živimi.

Tako se je zgodilo, da je dobri mojster Wibbel — čeprav mrtev črno na belem — lahko motril svoj spreved z okna svoje krojaške delavnice. Ali česar se je sprva veselil, to mu je začelo pozneje greniti vse življenje; za ves svet je bil samo še — živi mrtvec. Povsem razumljivo je, da je zaradi teh prečudovitih okoliščin prišlo v njegovem življenju do najbolj tragičnih in do najbolj smešnih scen ter zapletljajev, ki so se vsi veselo končali takrat, ko je doživel Napoleon svoj poraz v Rusiji.

Zgodba je že porabljena v uspelem odrskem delu „Krojač Wibbel“, zdaj pa si je Viktor de Kowa zbral dogodivščino kot podlago za svoje prvo režijsko delo pri Tobis-Cinema filmskem podjetju. Glavno vlogo, kreiranje mojstra Wibbela, bo odigral v filmu znani igralec Erich Ponto, ki je mojstra Wibbela igral že nekajkrat na odru. Mojstrovka ženo Fin bo igrala Fita Benkhoff. Mladi ljubezenski par bo sta igrala Irene von Meyendorff in Friedrich Benfer.

Film „ciganke“ Jane Withers

Tudi pri nas je doživel prvi film majhne Jane Withers najlepši uspeh, publika je z navdušenjem ploskala majhnemu temperamentnemu dekletcu, ki je s svojo priključno igro ustvarilo takoj najtesnejši kontakt z njo. V prihodnji filmski sezoni bomo videli Jane Withers v njenem drugem filmu „El Gato“ (Divja arizonska mačka), kjer bo igrala majhno divje dekle, ki se na koncu žrtvuje, da reši one, ki

Robert Montgomery

K filmu je prišel od gledališča. V njegovem igranju je precej prikrite ironije in galantnosti. Ženske ga sicer obožujejo, on tudi nje, vendar pa svoje žene ne vara. Saj je znano, da je pameten in dober mož. Z ženo stanuje v majhni in mirni hiši nekje na kraju Hollywooda. Po pričanju je sindikalist, nekoliko pa tudi komunist, pa so ga zaradi tega izvolili za predsednika sindikata filmskih igralcev.

jih ljubi. Dejanje se odigrava na divjem Zapadu, v časih, ko je tam še gospodarilo orožje ter so šerifi — slabi in dobri — krojili ljudem pravico in usodo njihovega življenja. V novem filmu nas bo presenetila Jane Withers znova z veliko košaro svojega bogatega talenta ter nas bo fascinirala s svojo inteligentno igro in mimiko. Film bo prepleten s španskimi pesmimi in plesi ter z napetimi dejanji. Zraven Jane Withers bo nastopil še španec Leo Carillo, ki je znan pri nas kot krmična figura iz premnogih španskih in meksikanskih filmov.

f „Izpoved narodno-socialističnega vojuna“. Zastopnik nemškega generalnega konzula v Kalkuti je interveniral pri indijski vladi, da prepove nadaljnje prikazovanje filma „Izpoved narodno-socialističnega vojuna“. Baje blati film dostojanstvo in čast nemškega naroda. Film se že nekaj časa vrtel v Bombaju, preteklo soboto pa bi ga morali začeti vrteti v Simli, v letni rezidenci indijskega podkralja.

se ni zavedal, da sem odprl pisemce, ni se zavedal, da smo ga zalotili, ko ni imel desetaka. Vedel je samo, da leži doma, daleč proč od njega, bolna mamica, za katero je molil, da bi ozdravela.

Stric je končal zgodbo. Vsem, tudi meni je bilo težko. Zunaj pa je deževalo in kaplje so zamolklo udarjale po oknih...

Medved, volk in lisica

Srečali so se medved, volk in lisica na nekem križišču v gozdu.

»Dober dan, stric!« je pozdravil volk medveda.

»Bog daj dobro tudi tebi, sinko?«

»Poslušaj, stric? Ti rad ližeš med, jaz pa imam tako rad mlada jagnjeta,« je dejal volk in zaupljivo pogledal medveda.

»Na Martinovi kmetiji je vsega na pretek, tudi gospodar je zdoma. Zarana je nekam odšel.«

»Dobra je ta, sinko? To se bova mastila?«

Komaj je slišala vse to tetka lisica, ki je poslušala ves pogovor izza grma, je stekla, kolikor so jo nesle noge, proti Martinovi kmetiji. Tako

je bila vesela, da ni niti malo pomislila na kakšno nevarnost.

Ali ko se je zagnala čez plot, jo je ujela skrita zanka, iz hiše pa je prišel gospodar Martin s sekuro in verigo. Smejal se je, jo prijel za kožuh in se ji začel s kolom zahvaljevati za vse »dobrote«, ki mu jih je prizadejala zadnje čase.

Takrat sta prišla iz gozda medved in volk. Ko sta zagledala gospodarja Martina in tetko lisico, kako se gledata, sta se obrnila in pobegnili v gozd.

Daleč v gozdu sta se ustavila, spehan medved pa je rekel volku:

»Ha, ha? Si videl sinko?« Boter Martin jo je zagrabil še pred nama.«

»Škoda stric, da se ji ne moreva zahvaliti.«

»Ne skrbi, sinko se ji bo že zahvalil Martin brez naju dveh,« je dejal stric Kosmatinec in zadovoljno odlašal po mehkelem gozdnem mahu.

Pred šolsko tablo.

Učitelj: Ko rečeš, krava trga travo, kje je osebek in kje predmet? Šolar: Na travniku.

meravala ustaviti tam nekje v Moravčah, toda raje sva jo potegnili še dalje...

In sedaj... Nikjer hiše, ne župnišča... Pesem ceste... Dva kolesarja, brez pare v žepu, pa hočeta po Sloveniji... Nerodna zadeva...

Kolo je hitelo, čez jarke in ostro kamenje, ki ga je več ko preveč na cestah... Prikazale so se bajte, svetlo skalovje in globoke izsušene struge; šinila sva mimo in postajale so vedno manjše in manjše, dokler niso utonile v črnini, ki je grozila za najinim hrbtom...

Krik me je prekinil iz mojih misli.

Na morje

Igor Samoród

Kakor daleč seže oko — cesta, sama cesta, povzpenja se v krivinah, se pogreza med globeli, in hiti dalje po širni planjavi...

Temno smrečje, zavito v gosto temo in visoka polja, razsežni travniki — vse to je hitelo mimo naju... Dolge, čudne sence so plavale ob poti in se vlekle za drvečimi kolesi... Naprej, brez nehanja in prestanka.

Zakasnila sva se, Vlado in jaz... Sedaj iščeva kakšen senik, da pre-spiva... Že pred nočjo sva se na-

Kitajci in alkohol

Danes prepovedujejo alkoholne pijače samo mladini, v starih časih pa so bile tudi za odrasle pijače najstrožje kazni. Prepoved pitja alkoholnih pijač ni trej nikaka novotarija. Že pred dobrimi dvatisoč leti so Kitajci izdali zakon o strogi prepovedi pitja alkoholnih pijač. Tudi neki kitajski cesar, ki je vladal v prvem stoletju po Kristusu, prepovedal pitje in proizvajanje alkoholnih pijač. Prepoved je veljala za vso ogromno kitajsko cesarstvo.

Kazni za točilce pijač so bile neverjetno hude. Vsakega, ki so ga ujeli pri prodajanju alkoholnih pijač, so takoj prijeli, odvedli na ulico ter na trg, kjer so mu na štoru odsekali glavo. V takih časih je vinnogradništvo na Kitajskem docela zamrlo in desetletja in desetletja se ni nihče več bavil z pridelovanjem grozdja. Ob koncu 13. stoletja pa je cesar Kangi znova prepovedal točenje alkoholnih pijač. Zadnja zapoved je trajala 37 let.

Katera krava nima mleka?

(Nasliškana.)

Z vso silo sem se vrgel na desno in obstal ob občestnem jarku... Pogledal sem. Pijanec je kolovratil po cesti — toliko da nisem zadel ob njega in ga podrl.

»Ve, ali zakaj ne pazite, vi vi...« Nekaj je zamomljal v brado in dvignil pest.

»Pazita, falota, sicer vama dam eno po gobcu.«

In brskal je za pasom in privlekel literček, do polovice napolnjen...

»Nata, fantiča in pijta...«

Nisva se zmenila za njegove poudbe. Sedla sva na kolo in pognala. (Se bo nadaljevalo.)

Spomenik miru

Svet je po veliki svetovni vojni postavil dosti spomenikov miru, vendar je med njimi le malo spomenikov, ki bi smeli po vsej pravici nositi ta veliki naziv.

Pred 25. leti, 16. avgusta 1914. leta so postavili v Ediju na švedsko-norveški meji spomenik, ki ponazarja bratstvo švedskega in norveškega naroda.

Ob priliki 25-letnice postavitve spomenika so se zbrala okoli spomenika številna odposlanstva iz obeh držav, eden izmed aktivnih ministrov pa je izjavil, da Švedska in Norveška ne poznata znanosti, po kateri bi naj bila vojna nekakšen naraven pojav v zgodovini narodov. Vsi spori med narodi se lahko rešijo po mirni poti, če je na obeh straneh dobra volja za mir. Švedska in Norveška sta najboljša dokaza za to, da je vojna samo delo politike, nikdar pa nekakšen naraven pojav, proti kateremu se ne bi mogli boriti.

Nekaj o plavanju

Plavanje je najbolji zdrav sport. Kopanje v hladnih rečnih vodah in v morju osvežuje telo, krepi voljo in moč ter povečuje vero vase samega. Zelo pa tudi krepi odpornost telesa proti raznim boleznim.

Plavanje je telovadba vseh mišic, prav posebno pa kožnega mišičevja. Plavanje tudi povečuje kroženje krvi in odpornost telesa, da laže reagira na toplotne izpremembe.

Zelo važno pa je plavanje za mladino, ki se nahaja v razvoju. Zaradi tega je potrebno, da starši pošiljajo deco poleti kopat in če morejo, na morje. Na kopanje in plavanje se mora mladina navaditi že v najmlajših letih.

Zanimivosti

Panamski kanal bo dobil tekmece

Ob 25. obletnici so se Zedinjene države odločile za nov prekop skozi Nicaraguo

Dne 15. t. m. je minilo 25 let, odkar je prva ladja preplula Panamski kanal. Tako je bil ustvarjen načrt, ki je bil stoletja sen narodov. Že Karol V. in Filip II. Španski sta nameravala prekopati ozek pas zemlje, ki je ločil Tihi ocean od Atlantika. S tem načrtom se je intenzivno bavil tudi učenjak Aleksander Humboldt, toda šele 1879. se je mednarodni kongres zainteresirancev odločil za gradnjo prevažnega kanala.

Graditelj Sueškega kanala, inženirja Lessepsa so poklicali v Pariz. Predložen je bil tudi načrt kanala skozi Nicaraguo, ki je zdaj postal znova aktualen, toda tedaj so ga odbili. Začeli so kopati 1881, preden se je delo končalo, se je zvrstilo mnogo afer in finančnih škandalov, ki so še danes znani pod imenom »panama«.

Pred začetkom svetovne vojne je plula prva ladja skozi kanal. Kanal je postal za Zedinjene države zelo važna vez med dvema oceanoma, zato so ga do naših dni obdržali v svojih rokah. Dolg je prekop 85 km. Brez Panamskega kanala bi moral še danes mednarodni promet iz Evrope v Zahodno Ameriko obploviti vso

Južno Ameriko. Leta 1928. je plulo skozi kanal 5626 ladij s 26.277.000 tonami, tako da se je promet Panamskega prekopa že

FERDINAND LESSEPS
graditelj Sueškega prekopa

krepeko približal trgovinski vrednosti Sueškega kanala, skozi katerega je šlo lani 34.400.000 registrskih ton. Na prvem mestu je ameriška trgovinska zastava, četrtnina odpade na angleške ladje, slede v veliki razdalji norveške, japonske in nemške ladje.

Senzacijo v obstoju kanala je zbudila letošnja plovba prekooceanskega orjaka »Bremena« skozi prekop. Na nekaterih krajih je znašal razmah med zidom prekopa in ladijskim trupom le 25 cm!

Iz Tihega oceana v Atlantik se prevozi mnogo več blaga kakor narobe. Glavni tovor tvorijo kalifornijsko olje, les, železo, jeklo, soliter, sladkor, sadje, ribne konzerve in pšenica.

Rekordni promet kanala je bil l. 1929, ko je plulo skozi ladij s 30.3 milijona neto ton. Težkoča je, da ne more Amerika z večjimi ladjami skozi prekop. Tako sta vojni ladji »Lexington« in »Saratoga« pluli 12 ur, torej po 7 km na uro skozi prekop in se komaj prerinili dalje. Iz povsem strateških razlogov so zdaj USA določile 277 milijonov dolarjev za razširjenje prekopa. Prav tako resno razmišljajo o

gradnji drugega spoja Atlantika s Tihim oceanom, v Nicaragui. Tu bi v prvi vrsti izkoristili več jezer in reko Rio San Juan, ki teče skozi jezero v Atlantik. Zedinjene države so se, kljub velikim izdatkom, odločile za ta projekt, strateška važnost in politični pomen jih sili v to. Gradnja novega kanala je preračunana na 15 let.

Konzerviranje jajc

Da so našli v starih egiptskih grobovih ostanke piva in drugih predelanih pijač, je že znano. Zdaj je neki Američan v Chicagu patentiral svoj izum konserviranja jajc na ta način, da jih pomaka v zavreto olje. Naše gospodinje umejo obdržati jajca dolgo sveža, če jih spravijo v pesek, žaganje ali zavreto vodo. Po pet jajc obesijo v mrežici za pet minut v kuhano vodo, beljakovinat sloj zabrani vdor bakterij in jajca se ne posuše. Pri pomakanju v olje je proces mnogo krajši. Dognano pa je, da so umeli konservirati jajca že prastari ljudje, našli so njihove ostanke v najstarejših naselbinah v ilovnatih neprodušno zaprtih posodah.

Z masko pred sodniki

Ironija je, da je Anglija prva uvedla zakone zoper poklicne prestopke in te s tolikšno zapletenostjo, da jih ni težko obiti. Kriminalni primeri so večkrat taki, da toženci pred sodniki nočejo povedati svojega imena. V nekem majhnem mestu je stopila priča pred sodnike šele tedaj, ko so ji dovolili, da lahko nastopi z masko. Mož se je bal, da bi se prijatelji obtoženca, če bi ga spoznali, maščevali nad njim, ko bi slišali njegove izpovedi, ki so krivca zelo obremenjevale. Sodišče je na to pristalo in priča je prišla s črno masko in našemljena tako, da je bila bolj podobna srednjeveškim pošastim kakor zaprisežencu 20. stoletja.

Stoji na ulici človek in zadovoljen kadil cigaro. K njemu pristopi starejši gospod in ga vpraša:

- Koliko cigar pa pokadite na dan?
- Tri do štiri, večkrat tudi več.
- Vsak dan?
- Vsak dan!
- No, zapomnite si, mladi človek! Opušтите to kajenje in ko boste toliko stari kakor jaz, si boste prihranili denarja, da boste gospodar takšne hiše, kakor je ona tam.
- Ali je to vaša hiša?
- Ne, se začudi starec.
- No, vidite, moja je pa res! pribije mladi kadilec...

Nadica je prišla vsa srečna iz šole.
— Mama, danes sem dobila pohvalo! Imeli smo nalogo, napisati ženska imena in jaz sem jih zbrala največ!
— Kako si se pa spomnila na toliko imen?
— Prava reč! Pomislila sem samo na kuharice, ki si jih imela letos...

Moderna mamica sedi na divanu in kadil cigareto. Otrok se joče v postelji.
Mož: — Vendar bi vzela malo otroka v naročje, da ne bo tako jokati!
Milostiva: — Kaj še! Ali ne veš, da otroku škodi dim! Kar ti ga vzemi...

— Gospod, vi ste trdili, da se v moji gostilni slabo je!
— Da, tako je!
— Ali pa veste, da vas zaradi tega lahko tožim? Moja gostilna je ena najboljših v mestu!
— To je res, toda baš zato se pri vas slabo je! Včeraj je bila pri vas taka gneča, da nisem mogel še žlice nesti v usta.

Opeka plava po vodi

O Škoti, sosedih Angležev na Britskih otokih, kroži nenavadno mnogo zbadljivk in šaljk na njihovo štedljivost. Posebno znan, po vsem svetu priljubljen je njihov pisatelj Bernard Shaw, katerega aforizmi so doma v vseh delah.

Zdaj so prišli varčni Škoti do spoznanja, da leže brez haska ob njihovi obali školjčne lupine. Začeli so iz njih izdelovati opeko, ki je tako lahka, da plava na vodi. Za stene hiš je nova opeka še bolj uporabna kakor ilovnata, ker mnogo bolj drži toploto, razen tega se lahko izdeluje po izbiri okusa kupcev. Material je za stavbe zelo uporaben, lahko ga obdelujejo tudi z nožem in žago.

NOS MU JE ODGRIZEL

V neki pivnici Vilna sta se sprla dva moža pri biljardu. Soigralec se je zaletel v Petra Kiewela in mu odgriznil pol nosa. Ljudje so ju komaj ločili. Kiewela, ki je močno krvavel, so odpeljali v bolnišnico. Tu je potegnil iz žepa odgrizen kos nosa in prosil, naj mu ga prišijejo. Razen nosa je imel tudi zlomljen prst.

Zbal se je vojne in obesil

Vse je tako, kakor da imajo v Ameriki za posebno poslaščico, če se razgovore o vojni. V mestih, posebno pa še na deželi, se zbirajo najrazličnejše cvetke prebrisanih potegavščin, ki se kar na debelo znaajo nad »velesilami, ki hočejo vojno.« No, obtožencem pač ne morejo škoditi, ker so daleč od Amerike, preko velike luže, v nemirnem evropskem kotlu. V Angliji jemljejo takšne stvari z večjo hladnokrvnostjo, čeprav je otoško carstvo v bližini razburkanega sveta.

24 let je nosil izstrelek v srcu

Vojna je pustila premnogim žalostne posledice na telesu. Koliko ranjencev se je še leta in leta mučilo po svetu s krogli v drobju, prsnem košu ali lobanji.

Tako so pred dnevi vzeli nekemu možu v Bukarešti iz srca kroglo, ki je tičala 22 let v njem. Trditev, da je rana srca smrtna, ne velja v splošnem. V medicinski literaturi je več sto primerov, ko so ljudje z zabodenim srcem ali izstrelki v njem živeli še leta in leta. Operacije na

srcu so seveda vselej dramatične, srce je treba zašiti. Večkrat nosijo ranjenci izstrelek v srcu, ne da bi vedeli za to.

Zdravnik, ki je napravil v tem primeru rentgensko sliko že pred leti, pacientu povedal, da ima kroglo v srcu. Za to je bil še čas, dokler ne nastopijo motnje. Operacija srca se je posrečila in mož živi z zašitim srcem zdrav in zadovoljen dalje.

Kdo ima pravico do prvega ugriza?

Neki londonski mlekar je imel majhne konjiča, ki je bil tako krotak, da so se otroci igrali z njim. Neko jutro je žival po naključju stopila na pločnik vprav v trenutku, ko je šla mimo neka dama. Ta je konja odrinila od sebe, žival se je prestrašila in žensko ugriznila. Preplašena dama je dobila živčni šok in je padla. Ko se je zbrala, je šla na sodišče in tožila mlekarja. Zahtevala je 60.000 din

odškodnine. Sodišče ji je v prvi instanci ugodilo, toda mlekarju se je posrečilo, da je našel prastari zakon, po katerem ima vsaka domača žival pravico do prvega ugriza, če jo izzovemo. Sodišče je mlekarjev ugovor upoštevalo, prvo razsodbo razveljavilo in užaljena dama, ki je krotko žival odrinila s pločnika, je morala še plačati sodne stroške...

Koliko je vredno človeško življenje

Neka mati, ki ji je padel sin na bojnem polju, je vzkliznila: »Vsa slava tega sveta ni vredna življenja mojega otroka!«

V letih 1917/18 je padlo na bojnem polju 117.179 ameriških vojakov, istočasno je pa

umrlo doma za influenco 550.000 ameriških rojakov. Nova raziskavanja so dognala, da sistematično zdravljenje s kininom, 200 mg na dan, varuje pred okuženjem influence.

Na povratku iz Kapstadta v Evropo se je ustavil neki parnik v Porto Lago, najbolj malaričnem pristanišču Afrike. Moštvo je dobilo dopust in odšlo na kopno. Vzeli so za štiri dni kinina s seboj, toda, ko ga jim je zmanjkalo, je osem mož zbolelo za malarijo. Štirje so umrli, če bi jim dali 1 do 1,3 gr kinina na dan, bi bili ostali pri življenju. Od 600.000 mož italijanske armade, ki je zasedala Abesinijo, je zbolelo na malarijo samo 23 mož, ker so jemali redno kininove doze. Na malem parniku so pa umrli štirje mornarji, ker jim je zmanjkalo zdravilnega praška. Kaj torej stane človeško življenje? Majhno količino kinina v tem primeru in nič več!

Ne pozabi naročnine!

Uganka o Atlantidi, potopljeni celini

Najstarejši narodi sveta imajo, tako ob Sredozemlju, kakor v Indiji in na Kitajskem, staro legendo o vesoljnem potopu. Ohranjena tudi v svetem pismu nam priča, da so morali ljudje v davni doživeti veliko katastrofo. Toda kje?

Učenjaki so iskali povsod sledove potopljene celine, ob obalah severnovzhodne Severne in Južne Amerike, sredi Atlantika, na zahodni norveški, irski in portugalski obali, v Sredozemlju in ob Črnem morju. Stara Herodotova pripoved o pravilni zemlji onstran Herkulovih stebrov, današnjega Gibraltarja, ni dala ljudem miru. Mesto, napolnjeno z razkošnim bogastvom, bleščeči templji, kjer so darovali svečeniki bogovom, prekrasni otoki z bujnim zelenjem in pestrim živalstvom, vse to je zbuvalo domišljijo narodov še pozno v srednji vek.

Kaj pravijo geologi o tem, je-li onkraj Gibraltarske ožine, v Atlantiku nekda

res ležala potopljena otoška zemlja Atlantida? Po sredi Atlantskega oceana se vleče od severa na jug dolg podmorski prag. Če bi se Atlantik za tisoč metrov ponizal, bi se pokazal med Evropo in Afriko ter Ameriko ozek pas zemlje. Menijo, da se je ta del sveta pogreznil v davni v morje.

Toda, obstajajo še druge teorije. Med temi je dejstvo, da je zahodni del Atlasa, gorovja v severni Afriki, strmo razsekan v morje. Najbrž se je to gorovje nekoč še nadaljevalo na otokih v Atlantiku, o katerih nimamo več zgodovinskih podatkov. Če se je to zgodilo v predzgodovinski dobi, so tedaj Kanarski otoki ostanek nekdanje rajske celine. Ti otoki se še danes imenujejo med Španci »Trinajst otokov sreče«.

Druga hipoteza pravi, da je ležala Atlantida v severnem delu današnjega Oce-

ana. Do 11. stoletja je obstajala, če že ne direktna, pa pretrgana vez čeri in otočičev med Grenlandom in Evropo. Ostanek nekda potopljene zemlje je danes še Island. Ali je bila tedaj na severu Evrope, zibelki mnogih evropskih narodov, potopljena kultura? Raziskovalec Herman Wirth je zbral več dokazov, da je na kopni ožini, ki je vezala Evropo preko Grenlanda, vlada nekda blažja klima.

V Pirenejih je našel Francoz Casteret ostanke prastare naselbine, v njej polno kosti jamskega medveda in drugih sledov, ki jih spravlja v zvezo s praprebivalci Atlantide. Pravljice so tudi najdbe kamnitih kipov v Peruju, ki segajo 15.000 let nazaj in ne vedo, kdo jih je ustvaril. Učenjak Leon Frobenius je našel na zahodni obali Afrike plastične figure, ki so pripadale visoki potopljeni kulturi in kažejo posebni tip rase, ki je danes tam ni.

Prekmurje

Delovni tabor akademikov v Prekmurju

Sredi žetve so prišli taborit v Prekmurje slovenski akademiki. Izbrali so si obmejno goričko vas Andrijanci za kraj svojega tritedenskega dela. Ta delovni tabor je bil organiziran pod okriljem ljubljanskega akadem. Bran-i-bora. Streho so dobili v adrijanski šoli. Vseh rednih udeležencev je bilo devet. Delovni tabor je bil zaključen že pred dnevi. Ne da bi hoteli delati reklamo članom delovnega tabora ali pa pisariti o nepomembnih vsakdanjostih njihovega življenja v prej neznanii okolici, naj poročamo le o nekaterih najvažnejših rezultatih njihovega dela.

Adrijanski delovni tabor je bil organiziran podobno kot lanski v Št. Danijelu in tudi na podlagi lanskim izkušenj. Akademiki so pomagali vaščanom pri vsakdanjem delu ter tako v neposrednem stiku z njimi studirali razmere na gorički vasi in skušali spoznati njeno sociološko strukturo ter tendenco gospodarskega in socialnega razvoja. To osnovno spoznanje je poleg odločne volje in vztrajnosti poglavitna skrivnost njihovega uspeha.

Adrijanci so manjša vas, podobna mnogim drugim goričkim vsem, ki niso bile deležne agrarne reforme tako po zunanjosti, kot po sociološki strukturi. Steje okrog 100 hiš. Po podatkih, ki so jih zbrali akademiki, naj navedemo nekaj splošnih ugotovitev: V vasi je večina starejših ljudi. Mladina je na sezonskem delu (60 do 70 mlajših ljudi). Po veri so izključno evangeličani. Otrok je malo in hodijo na lažje delo doma že z 8 leti, z 12 v Hodoš ali Slavonijo, s 16 do 19 leti pa že v Nemčijo ali Francijo. Hiše skromne, mnoge iz lesa in s slamo krite. Nekaj jih je tudi opuščeni že par let, ker so se prebivalci izselili na delo v tujino. Žito in krmo morajo dokupovati. Prodajajo živino in perutnino. Akademiki so primerjali cene n. pr. z gorenjskimi ter dognali razliko v škodo adrijanskih živinorejcev, kar je po njihovem mnenju posledica pomanjkanja konkurence na trgu. Število živine je po krizi močno padlo. Sadje se kljub mnogim pogojem še skoraj nič ne prodaja, temveč večinoma uporablja za pljačo. Pijejo šmarnico. V zvezi z njo bo verjetno tudi visoko število žledčnih bolezni (tvorb) in glavobol, o katerem je večina tožila. Kot je dognal »doktor«, ki so ga imeli taborniki s seboj, je poleg navedenih bolezenskih pojavov mnogo ran na nogah (v zvezi s krčnimi žilami). 50% otrok je slabotnih. Posebne probleme postavlja tudi v zdravstvenem pogledu bajtarsko naselje imenovano Borinje (odprta tuberkuloza itd.). Najbližji zdravnik je šele v oddaljenih Križevcih. Vas nima higiennega vodnjaka. Gozd (bor, bukve) je mlad in izsekan. Umetna gnojila so zadnja leta nazadovala. Zanimivo je, da je zadolženost zelo nizka — posledica sezonskega zaslužka in pomanjkanja kredita. Kmetje so po raznih vprašanjih videli svojo rešitev v složnem nastopu na široki združni podlagi.

Higienski zavod jim je poslal anketne pole šele 3 dni pred odhodom in bi bilo tako podrobno statistiko težko izdelati

tudi radi materialnih neprilik, s katerimi so se morali stalno boriti, zato so si pomagali že prej sami. Dušan Poravničar je na podlagi lanskim izkušenj iz Št. Danijela pri Prevaljah sestavil anketna vprašanja, s katerimi so šli na delo. Obdelali so karakteristične pojave, ki so jim omogočili ustvariti zaokroženo sliko strukturnih posebnosti goričke vasi. Katastrska mapa jim ni dosti koristila. Tudi adrijanska ima pomanjkljivosti, na katerih »boleha« še mnogo drugih v Prekmurju, posebno tam, kjer se niso uredile v zvezi z agrarno reformo. Nabrani material bo z delnim sodelovanjem prekmurskih akademikov popolnoma urejen in publiciran.

Akademiki so darovali adrijanskemu Društvu KFD okrog 100 knjig ter mu tako dali novo možnost za nadaljnje delo. S seboj so imeli tudi apoteko, ki je z »doktorjem« tudi zelo koristno delovala. Prirejali so tudi izlete na razne kraje v okolici ter bili v stalnem stiku z vaško mladino, ki jih je tudi obiskovala na šoli. Poleg pomaganja pri vsakdanjem kmetem delu, ki je pri pomanjkanju delovnih moči kmetom tudi mnogo koristilo, so ti obiski in pa razna predavanja in družabni večeri, ki so jih prirejali v Adrijancih, Pekovcih, Markovcih, Peskovcih, gotovo

največ pripomogli, da so se popolnoma zblížali z ljudstvom in ga mogli razumeti. To zblížanje in prijateljstvo od obeh strani je mogoče najpozitivnejši uspeh tabora. Eden izmed njih mi je zatrdil, da so jih priproste in skromne besede kmetkega fanta, toda zato najbolj iskrene, utrdile v spoznanju, da so njihovi, samo njihovi. Dasi je večina njih ob prihodu komaj slutila, zdaj ve točno, kake so dolžnosti inteligence do same sebe in do svojega ljudstva.

Prepričani smo, da je adrijanski tabor samo začetek podobnih vsakoletnih taborjenj v Prekmurju ter da se bo akademika in srednješolska mladina posebno iz slovenskih središč rada udeleževala stvarnega dela med prekmurskim ljudstvom. To ne bo samo zblížalo to mladino z množicami preprostega ljudstva in ji nudilo razumevanje njihovih vsakdanjih prilik, temveč bo mnogo pripomoglo k zblížanju prebivalstva ob meji s težnjami slovenskih središč in zavedne ter napredne slovenske mladine same. V Prekmurju je to tudi prispevek k utrjevanju »mosta na Muri«. Letošnji adrijanski tabor je pokazal pot vsem, ki mu mislijo z voljo in razumevanjem slediti.

jančevanja in malo denarja za gasilske svrhe. Upa, da se bodo občani odzvali klicu ter prispevali tudi tako denar, ki ga naj oddajo v občinski hranilnici do 3. septembra t. l. Vsekakor bo to primer, ki bi mogel ob pravem razumevanju občinstva tudi v bodoče Soboti in tudi mnogim drugim krajem prihraniti marsikatero veselico v »humane« svrhe, zato še posebej želimo tej akciji mnogo uspeha.

Med tednom

Desetletnico prve mature v Soboti so obhajali te dni prvi soboški maturantje. Ker je bila že leto pozneje ukinjena višja gimnazija v Soboti, je šele letos bila v Soboti spet velika matura ter je bila to tudi najboljša »oficielna« proslava prve mature. »Privatna« proslava pa je zbrala izmed nekdanjih enajstih maturantov le šest svetnih in duhovnih inteligentov, ki so vsi v službah po Prekmurju in Murskem polju.

Žandarmerijska kasarna bo zgrajena ob Radgonski cesti pri marofu. Soboška občina je v ta namen darovala državnemu erariju tri parcele pod pogojem, da se začne v dveh letih graditi. Kredit za graditev kasarne je že odobren in na razpolago.

Žabja razstava, znana z »Mariborskega tedna«, je obiskala tudi Soboto ter se nahaja v bivši stari kavarni hotela Krone.

Grajski kino predvaja v nedeljo, ponedeljek in torek vefilm »Kralj apašev«.

IZ BARA V SMRT

V noči od sobote na nedeljo je poplaval v nekem baru v notranjosti Dunaja mladenič, 21-letni trgovec Günther iz Innsbrucka in zapil v kratkem času 57 mark. Ko je bilo treba plačati, je mladenič nenadoma pobegnil v sosedni hodnik, letel v četrto nadstropje, kjer je odprl okno in se pogнал v globino. Padel je na stekleno streho garaže in obležal s polomljenimi kostmi.

FRANCOZI POSTAJAJO VIŠJI

Pariški biolog Chailly Bert je utrdil, da so Francozi v zadnjih 20 letih postali za 2, ženske za 1 cm višje. Povprečna višina je znašala prej pri moških 166, danes je 168 cm, pri Francozinjah se je povečala od 156 na 157 cm. To trditve potrjujejo tudi krojači in čevljarji. Krojači so se dognali, da so se Francozom razširila ramena, trebuški pa stisnili. Čevljarji so prej delali povprečno čevlje s številko 42, danes jih morajo 42 in pol. Pri damah je mera čevljev ostala ista.

NENAVADEN SAMOMOR

Pri Oberweisu v Porenju je ustavila orožniška patrulja motorista, ki ni imel listin. Orožnika sta pozvala moža, naj ima v lahnem tempu sledi na stražnico. V bližini stražnice je pa motorist nenadoma s polnim plinom pogнал dalje. Orožnika sta mu na svojem motorju sledila in ko sta bila preganjancu že blizu, sta ga opozorila s strelom v zrak. Motorist je pa nenadoma potegnil revolver in se ustrelil v sence. Policija je dognala, da gre za 23-letnega mladeniča iz Wattenscheida, ki se je z napačnimi listinami vozil iz Kölna.

Ko so zvedeli, da čita roman »Zalesje se prebuj«, so jo zatohili in obsodili, da čaka odrešenje od vzhoda.

Trinajstega avgusta je bila spet obletnica, ko je dobila učiteljica Marta dekret za premostitev nekam v kočevske hribe. Takrat se je zgrozila in razjokala nad preveliko ljubeznijo do bližnjega.

S seboj je vzela otroka in mož si je z njenim odhodom poskal drugo, ki mu je skrbela za red. Bil je namreč obrtnik. Ko k božiču ni mogla domov, ker je bilo preveč snega in nihče je ni hotel peljati štiri ure do postaje, ji je mož prenehal pisati in čez nekaj tednov je zahteval ločitev.

To se je zgodilo že pred leti in zdaj sem bil vesel, ko sem bral v katoliškem listu tako močno obsodbo zoper vsakega, ki pomaga rušiti svetost družin kega življenja. Še bolj bi me veselilo, če bi ne bilo več ljudi enakih onim, ki so sodili po klevetah in brez zasliševanja učiteljico Marto.

Karel Jakob slika sebeščansko cerkev

Akademski slikar Karel Jakob, ki je bil z letošnjim šolskim letom nastavljen za profesorja risanja na soboški gimnaziji, se je lotil tudi cerkvenega slikarstva. Po nekaterih razstavah svojih del in po nedavni razstavi na P. T., je to nov korak prekmurskega slikarja, o katerega pomenu za njegov nadaljnji umetniški razvoj je za enkrat še težko soditi. Jakob se je obvezal naslikati štiri večje slike na stenah sebeščanske cerkve, ki se sedaj na novo preslikuje. Te dni smo obiskali slikarja v cerkvi, kjer je ravnokar začel veliko kompozicijo »Rafael — zaščitnik izseljencev«, ki je dosedaj gozdaščitnik izseljencev, ki je do sedaj goni motiv. Tako je dobila najbolj žgoča rana prekmurskega socialnega in narodnega življenja svoj izraz tudi na stenah cerkve, religiozno tolmačenje z umetniškimi sredstvi. Visoka bo skoraj štiri metre ter bo predstavljala pri dnu skupino izseljencev, odhajajočih s tradicionalnimi košarami in prizore, kot jih prinaša vsaka prekmurska pomlad. Visoko nad to skupino pa je zaščitnik sv. Rafael, ki je tudi patron znane izseljenske organizacije. Pred omenjeno sliko je skoraj popolnoma izdelal Jakob že dve. Nad oltarjem je »sv. Evharistija«, ki ima pa mnogo manj značilnosti Jakobovega slikanja kot kompozicija »Jezus ljubitelj otrok« z značilnimi Jakobovimi otroki in ženami, s tipično prekmursko pokrajino v ozadju ter z vsemi odlikami in tudi pomanjkljivostmi Jakobovega slikanja. Tudi obe veliki deli, ki jih je Jakob do sedaj izgotovil, kažeta značilnosti njegovega dosedanjega slikanja. Dasi ni še gotova tretja velika kompozicija ter četrta še sploh ni začeta, lahko trdimo, da bo Jakob tudi kljub temu

skoku v cerkveno slikarstvo, ki ima za slikarja v današnjih časih tudi svoj komercialen pomen, ostal zvest svoji sosednji smeri. Dela so izvršena v temperi. Strop in ostale stene preslikuje slikarsko podjetje Smrekar iz Veržaja.

Karel Jakob bo imel kmalu priliko obiskati Italijo ter bo mogel tam tudi v pogledu cerkvenega slikarstva nabrati mnogo spoznanj. Če bo ta pot pomagala tudi k nadaljnjemu delu Jakoba na področju cerkvenega slikarstva ali pa bo ostal tudi v bodoče cerkveni slikar samo po slučajnih naročilih, bo pokazala bodočnost. Slej ko prej pa je Jakob najboljši kot krajinar in to kot prikazovalec prekmurske pokrajine.

KMETSKI PRAZNIK V PUCONCIH

V nedeljo, 27. t. m., bo obhajala kmetška mladina iz Puconcev ter iz bližnje okolice prvič svoj praznik s tekmo koscev. Prireditve bo zvezana s kmetiskim zborovanjem ter ljudsko veselico. Puconci so kraj z zavednim kmetiskim prebivalstvom ter bo zato nedeljska prireditve prava proslava kmetkega dela ter kmetške misli. Na zborovanju bodo govorili predsednik domačega Društva kmetških fantov in deklet, delegat prekmurskega okrožja in Zveze KFD.

GASILSKA NABIRALNA AKCIJA

Prostovoljna gasilska četa v Soboti je izdala na soboške občane poseben poziv, kjer jih skuša pridobiti za darovanje prostovoljnih prispevkov, namenjenih za gasilske potrebe. S tem hoče doseči ta cilj brez običajnega obveznega veseljačenja, ki ima navadno za posledico mnogo pi-

Učiteljica Marta

Lazar Ivan

Ali koliko je takih, ki bi iz teh ali onih ozirav ne zabredli tako daleč, če jim država sama ne bi ugledila pota do prešušnega življenja... »Slovenec« 13. avgusta.

To sem bral ravno, ko je bila obletnica premostitve učiteljice Marte. V bistvu so vse zgodbe enake.

Prišla je v pokrajino, kjer so na gričih topoli in ne preveč zvonikov. Tam se je omožila in življenje jo je vlekel s seboj. Nekoč so jo premestili, ker je želela biti bliže možu; kako tudi ne, saj sta se vendar zato vzela, da bi pomagala drug drugemu. Tako je prišla učiteljica Marta v mesto, kjer so bile hiše podobne kmečkimi, ljudje pa so bolj švedrali po mestno in bolj obirali drug drugega ter denuncirali, da je bilo kaj senzacija.

Zdaj so mesto že prezidali, hiše so dobile novo zunanost, ljudje so si kupili

nove obleke, kdor je pač zmogel toliko denarja. Vendar pa so ostali v svojem bistvu podobni onim pred leti: malomeščanska napihnjenost, našminkani obrazi, tu in tam obilna matrona, zvedavi pogledi in velika srca polna ljubezni do bližnjega. Tega ne vem, če še tako lažejo, kot se nekoč, ko so obsodili učiteljico Marto po službeni potrebi v pregnanstvo. Tedaj so mnogo govorili o ljubezni do bližnjega in ne vem, ali se razlikujejo od prejšnjih meščanov po veličini ljubezni ali pa je sploh nimajo.

Ko je prišla učiteljica Marta v mesto, ni poznala nikogar, razen moža in njegovih ožjih prijateljev. Bili so že na pol možje, ki imajo sedaj že najbrž svoje družine. V začetku jih je spraševala o meščanih. In zvedela je, da ima ta tovarno, drugi da je predstavnik najvišje civilne oblasti in da je njegova žena iz neke vasi, in še marsikaj drugega. Za vse pa je veljalo, da so bili prej nič, zdaj so možje, ki se lahko igrajo z usodo in življenjem drugih.

Učiteljica Marta je spoznala v mestu pisatelja, ki je pokazal slepm moralno in materialno bedo kmetov, sezonskih delavcev in motogcev. Radi tega so ga obsodili in vsak, kdor je večkrat z njim govoril, je bil zaznamovan. Učiteljica Marta je rada kupovala knjige. Kupila je tudi nekaj njegovih. Da bi pa bolj spoznala ljudi, je začela z njimi govoriti in tako je pričela tudi grešiti.

Z delavkami se razgovarjati je nedovoljeno. Zanimati se za socialne probleme ni za učiteljico. Tedaj je bila učiteljica Marta še mlada in je hotela vsakemu pomagati. Tako je včasih povabila k sebi kakšnega otroka, da mu je dala, kar je imela ali pa je katerega poučevala, če je imel glavo in predvsem pa denar, da je lahko prišel v gimnazijo. To se je zgodilo med stenami, razvedne oči pa so videle skozi nje nezakonite sestanke. In te oči so bile kakor ognjeni telefon. V mestu so govorili vse mogoče o sestankih pri učiteljici Marti, le ona in njen mož nista vedela ničesar o njih.

Sport

Številni Mariborčani so upravičeni, startati na državnem prvenstvu

V Beogradu bo 9. in 10. septembra državno atletsko prvenstvo poedincev v prireditvi JAS, na katerem bodo lahko startali samo oni atleti, ki so tekom letošnjega leta dosegli predpisane minimalne rezultate v posameznih disciplinah. Prinašamo spored tekmovanja, v oklepajih so navedeni predpisani rezultati:

9. septembra: 400 m zapreke (1:02), krogla (12.50), skok v daljino (6.30), kopje (46), skok v višino (1.65), 10.000 m (36:40), 800 m (2:04), 4 x 100 m, predtek (47).

10. septembra: 110 m, zapreke (18), 100 m (11.4), skok ob palici (3.10), disk (38), 400 m (53), 5000 m (17:00), kladivo (36), troskok (12.75), 1500 m (4:25), 4 x 100 m, finale.

Na podlagi predpisanih minimalnih rezultatov mariborska atletika za enkrat ne more postaviti tekmovalcev v tekih na 200 m, 400 m, 5000 m, 10.000 m, 400 m z zaprekami ter v metu diska, dočim so naši atleti v ostalih 12 disciplinah dosegli predpisano mero ter jo ponekod tudi izdatno prekorajili. Prinašamo najboljše letošnje rezultate onih atletov, ki so upravičeni sodelovati na letošnjem državnem prvenstvu poedincev:

100 m: dr. Mussnig in Monderer (oba Rapid) 11.3.

800 m: Muravs (Z) 2:02.5, Schmiederer (R) 2:03, Klampfer (R) 2:03.6.

1500 m: Schmiederer (R) 4:15.5, v kolikor ne bo oficijelno priznan njegov mnogo boljši čas, dosežen v Zagrebu na troboju mest.

110 m, zapreke: Lončarič (M) 16.8, Lužnik (Z) 17.4.

Krogla: Hlade (Z) 13.46.

Stafeta 4 x 100 m: Rapid 45.5.

Kopje: Gregorovič (Z) 54.72, Lužnik (Z) 46.12.

Kladivo: Gujznik (Z) 42.28, Hlade (Z) 37.51.

Skok v daljino: Zorko (Z) 6.57, Lončarič (M) 6.44.

Skok v višino: Gregorovič in Lužnik (oba Z) 170, dr. Mussnig (R), Filipič (M), Zorko (Z), Jeglič (R) 165.

Troskok: Zorko (Z) 12.99.

Skok ob palici: Oroszy (R) 3.41, Smerdel (M) 3.40, Radič (R) 3.35.

Častno je število mariborskih atletov, ki so upravičeni tekmovali na državnem prvenstvu poedincev. Na merodajnih je, da jim to potovanje v Beograd tudi res omogočijo, kajti poleg velikega zadoščenja bo to zanje tudi odlična šola za bodočnost.

Nogomet, atletika, plavanje

NOGOMETNI SPORED

Jutri se bo pričelo na celem teritoriju LNP-a jesensko prvenstveno tekmovanje LNP-a; v glavnem bodo pričeli le prvostopenjski, dočim se ostali še pripravljajo v prijateljskih srečanjih.

Na sporedu so sledeče tekme:

v Mariboru: ob 16.30 Rapid—Mura, ob 15.30 Rapid—Slavija (jun.), igrišče Rapida;

v Celju: ob 17. Atletik—Celje, igrišče pri Skalni kleti;

v Čakovcu: ob 16. Gradjanski—Železničar, igrišče Gradjanskega.

POKALNO PRVENSTVO LNP-a 1939/40

Čeprav za pokalno tekmovanje LNP-a lansko leto ni bilo preveč zanimanja, kar pa so v prvi vrsti povzročili neprimerno izbrani termini, je LNP tudi letos razpisal tekmovanje. Pričakovati je, da bo na podlagi lanskih izkušenj bolje uspelo. Prvi dan tekmovanja je 17. september, ko bodo na sporedu sledeče tekme:

Železničar—Slavija, Rapid—Maribor, ČSK—Gradjanski, Celje—Atletik, Olimp—Jugoslavija, Kranj—Bratstvo, Disk—Hermes, Moste—Grafika, Reka—Mars, Svoboda—Jadransko, Amater—Hrastnik, Mura na ta termin počiva.

s Poverjeništvu SOLNP-a (službeno). Prij. tekme Lendava—Slavija (V) sodi g. Dolgoš Ladišlav. — Mariborski kandidati naj takoj oddajo poverjeniku izpolnjene prijavnice z znamko za din 2.—.

HUDA KAZEN ZA DOLŽNIKE

Iz Haiderabada v Indiji poročajo, da je tamošnji nizam pogruntal izvrstno sredstvo za davčne zamudnike. Ukazal je stražam, da naj polove vse, ki nočejo plačati davkov in naj jih pod stroгим nadzorstvom nage izpostavijo sončni pripek pri 50° C. Tam naj jih drže toliko časa, dokler se ne izjavijo pripravljene, da bodo plačali svoj dolg.

50.000 FRANKOV V OGENJ

V občini La Machine pri Neversu v Franciji je našel gospodar neke letoviške kočice med ostalo šaro tudi zlepljeno škaflo in jo vrget na ogenj. Škaflo je, kar je lastnik prepozno odkril, vsebovala 50.000

ATLETSKI DVOBOJ NA STADIONU

Na stadionu bo atletski dvoboj Maraton—Železničar. Prične se danes ob 16., nadaljevanje bo jutri ob 9. uri.

PLAVCI NA DVEH FRONTAH

Za razvoj smotno gojenega plavalnega sporta je najbolj značilno, da imamo jutri kar dve plavalni prireditvi.

Na Mariborskem otoku bodo propagandne plavalne tekme SSK Maratona s sodelovanjem Kamnika, Planine in MPK. Na sporedu je tudi waterpolo. Na startu bo državak Cerer. Začetek ob 15.

V Murski Soboti bo plavalni dvoboj Mura—Mariborski plavalni klub.

s Mariborski plavalni klub (službeno). Za gostovanje v Murski Soboti v nedeljo, so določeni: Golež I, Jandl, Krstić, Lampret, Mihorko, Pesta, Petek, Smerdu I, Tomazič, Voler, Zimic. Vodja potovanja g. Zlatič, rez. Jandl. Člani ekipe se morajo javiti vodji na glavnem kolodvoru ob 8.20. Dreše, čepice, žogo in rekvezite za waterpolo poskrbi Petek. — Ostali tekmovalci ter skakači Berlič, Podbukovšek, Skoflič, Gala in Starc sodelujejo na propagandni tekmi SSK Maratona na Mariborskem otoku. Javiti se morajo vodji g. Kosak Oton-u ob 15. pri skakalnem stolpu.

s SK Lendava bo odigral jutri ob pol 16. prijateljsko tekmo z var. Slavijo.

s Atletski meeting za naslov državnega prvaka bo danes in jutri v Ljubljani med Primorjem in Concordio.

s ČPK bo drevi ponovno gostoval v Ljubljani proti Iliriji.

frankov papirnatega denarja. Skril ga je prejšnji gospodar, ki je napravil samomor.

BARIKADE ZA VARSTVO PERILA

Na radikalno sredstvo so se spomnile perice v Corningu v Pennsilvaniji v USA. Mimo vodi cesta, ki je slabo pooljena in kadar so izvesile perilo, so ga avtomobili zamazali s blatom. Nekega dne so razjarjene perice pograbile krampe in lopate, izkopale na sredi ceste jarek in nasule pesek na visoko barikado. Avtomobili se morajo umikati zdaj daleč ven na polje in perice so zadovoljne...

Mali oglasi

Sobo odda

DVA SREDNJEŠOLCA

se sprejmeta na hrano in stanovanje v neposredni bližini obeh šol. Naslov v upravi, 7940—7

Odda se NEMEBLIRANA SOBA in kabinet s souporabo kopalnice. Ogled od 11. do 14. ure. Glavni trg 23-III, desno stopnišče. 7965—7

DVA GOSPODA

sprejem na stanovanje, Loška ul. 5-I, vrata 7. 7970—7

Oddam

OPREMLJENO SOBO

Aleksandrova 48. 8053-7

Na stanovanje in hrano sprejem

1—2 DIJAKA

nižješolca. Aleksandrova 36, II. nadstropje. 8042-7

ODDAM SOBO

Aleksandrova 83-II. 8073-7

SOBA S ŠTEDILNIKOM

se odda. Gregorčičeva 6, Tezno. 8074-7

OPREMLJENA SOBICA

se odda za din 130. Alaževa 4. 8067-7

SOBA S ŠTEDILNIKOM

se odda. Dr. Verstovškova 23, Pobrežje. Vprašati Koroška 18, pri Stupan. 8054-7

OPREMLJENO SOBO

za dve gospodini ali gospoda. Gregorčičeva ulica 8, II. nadstropje. 8083-7

OPREMLJENO SOBO

s štedilnikom in posebnim vhodom oddam. Istotam sprejem dva gospoda ali gospodini na stanovanje s hrano ali brez. Mlinska 35, desno. 8084-7

MIZARSKEGA VAJENCA

rabitim takoj. Mizarstvo Aleksandrova 48. 8085—9

STANOVANJE

soba in kuhinja se odda s 1. sept., elektr. razsvetljava in vodovod. Počehova 93, Vprašati se pri hišniku. 8087-5

DVE SOBI

na Aleksandrovi cesti za pisarno, obrt ali šolsko stanovanje se odda. Sulč. Majstrova 6/11. 8090-7

GOSPOD

se 1. IX. sprejme na vso oskrbo. Meljska 29. 8093-7

Lepa velika

OPREMLJENA SOBA

s posebnim vhodom se ugodno odda s 15. septembrom. Koroška cesta 67. 8096-7

DIJAKI

se sprejmejo v popolno oskrbo. Souporaba kopalnice in klavirja. Garantirano dobro nadzorstvo, Ussar, Maribor, Trubarjeva 9. 8102-7

Lepa sončna

OPREMLJENA SOBA

s posebnim vhodom se odda. Polzvedetj v trgovini Klanjšek, Maribor, Glavni trg 21. 8077-7

OPREMLJENO SOBO

oddam 1 ali 2 osebam. Delavska ulica 47. 8001-7

Lepa, separirana

SOBA

nasproti sodišča. se odda boljšemu gospodu ali gospodini s 1. septembrom, sprejme se tudi dijakinja. Sodna 14/II., levo. 7992-7

1—2 DIJAKINJI

sprejme dobra družina v Ljubljani. Lepa sončna soba, klavir. Ponudbe na upravo lista pod »Izborna oskrba«. 8017-7

DIJAKA NIŽJEŠOLCA

sprejem v dobro oskrbo poceni. Glasovir na razpolago. Frankopanova 14, I. nadstr., vrata 6. 8000-7

PRAZNA SOBA

v bližini parka se odda. Korošče 5, vrata 5. 7982-7

SOBA

na dvorišču takoj za oddati. Stritarjeva 17, Maribor. 8029-7

2 DIJAKA

sprejem v dobro oskrbo in nadzorstvo. Lepa mirna soba, kopalnica, vrt. Dalmatinska 24. 8031-7

DVA GOSPODA

ali gospodini se sprejmeta na stanovanje in hrano. Vprašati Pobrežje. Aleksandrova 23. 8038—7

OPREMLJENA SOBA

prostorna, čista, lepa lega, se odda s 1. septembrom. Vprašati pri uredništvu 8040-7

SOBO S ŠTEDILNIKOM

oddam. Mašarykova 6. Vprašati Slomškova 9, gostilna Ferik, Pobrežje. 8013-7

Sobo išče

učiteljskišnik

išče stanovanje z vso oskrbo. Ponudbe do ponedeljka do 11. ure pod značko »I. letnik« 7978-8

V bližini gostilne »Meljski

dvorec« se išče

PRAZNA SOBA

za boljšega gospoda. Naslov oddati v gostilni Gaišek, Meljski dvorec. 7982-8

Službo dobi

PLETILJA

popolnoma samostojna, se sprejme za takoj proti dobri plači za stalno. Ponudbe na upravo pod »Za Pluje«. 7942—9

POMOČNICE-KE

sprejme damski salon Toplak 8101-9

KROJAŠKEGA POMOČNIKA

za damsko konfekcijo, tudi krojača in šiviljo, ki bi doma izgotavljala bluze. Stolna ul. 1. 8020-9

UČENEC

se sprejme v trgovini Verstovšek, Stritarjeva 17 v Mariboru. 8030-9

POSTREŽNICO

sprejem. Ponudbe pod »Tržaška cesta« na upravo. 7996-9

HIŠNIKA

ki bi opravljal tudi dela služge, sprejem s 1. oktobrom 1939. Pismene ponudbe pod »Pridene« na upravo lista. 7977-9

ČAJNO MASLO!

Iščem solidnega trgovca ali prodajalca, kateri bi sprejel zastopstvo in zalogo za stalno razprodajo čajnega masla po konkurenčnih cenah za Maribor in okolico. Resni interesi, zmožni prodaje stalno večjih količin naj pošljejo svoje naslove upravi »Večernika«. 7979-9

Sprejem marljivo

KROJAŠKO POMOČNICO

in vajenca(ko). Orožnova 5, I. nadstr. 8064-9

Starejšo pošteno

SLIKAR IN PLESKAR

dobro izvežban, priden in pošten, dobi za september službo v Prekmurju. Hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. Frumen Anton, Sl.

Javornik. 8007-9

Na revolvercah s šaft-stroji dobro izvežbane

TKALCE

sprejme takoj tv. Hugo Stern & Co., Pobrežje. 8009-9

Službo išče

19-LETNI FANT

želi službo hlapca, gre tudi h konjem ali kar koli. Naslov pustiti v upravi. 7998-10

Iščem mešio

POSTREŽNICE

za dopoldan (frizerka). Naslov v upravi. 7991-10

Višješolce išče

URADNIŠKO SLUŽBO

Zadovolji se z majhno nagrado. Naslov pustiti v upravi. 8003-10

UČENKA

se želi v boljši restavraciji izučiti za natakarico. Najraje v Mariboru. Naslov v upravi. 8004-10

Svileno

teika pecila

iz dobre šarmese svile

kombineže

majice in hlačke

hlačne kombineže

spalne srajce

kakor tudi

steznike, pasove za nogavice

prinaša ob ugodnih cenah

C. Büdefeldt

Maribor, Gosposka ulica

„Večernikovi“

mali oglasi

so najcenejši, saj stane

beseda samo

50 par

Vse šalske potrebnosti

v veliki izbiri kupite najceneje v knjigarni in papirnici

TISKOVNE ZADRUGE - Maribor

Aleksandrova c. 13. Tel. 25-45

Najbolj varna naložba denarja,

ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo - Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Hranilnica Dravske Banovine Maribor

Centrala Maribor
v lastni novi palači na oglu
Gospodne in Slovenske ulice

Podružnica Celje
nasproti pošti, prej Južno
štajerska hranilnica

SPREJEMA VLOGE NA KNJIZICE IN TEKOČI RAČUN PO NAJUGODNEJŠEM OBRESTOVANJU

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za te oglase je din 8.—. Družbe, prekladi, dopisovanja in ženitovanjski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglasi davki za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga je vplačati v listu skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse pisne odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znamka za 3 din.

Razno

VSAKI OSEBI

— družini — nudi stalni za-
služek »Mara« Maribor,
Orožnova 6; Celje, Slomškov
trg 1. Pletilnica — Razpoš-
ljajnica. 1803

SPALNICE, JEDILNICE, KU- HINJE

vseh vrst v najmodernejših
lastnoročnih izdelavih dobite
v zalogi pohištva, Aleksandro
va c. 48. 4311-1

PONIKLANJE

pokrovanje predmetov vseh
vrst dobro in poceni pri »Ru-
da«, Maribor, Trstenjakova
ulica 5. 6177-1

LEPA OREHOVA JEDERCA IN MED

dobavi najceneje Medarna
Ljubljana, Zidovska ul. 6.
7710-1

NOGAVICE — PLETENINE

volno za strojna in ročna de-
la, konjske koce, posteljne
odeje, platno — perilo, blago
za ženske obleke itd. dobite
ugodno v novi trgovini in ple-
tilnici »MARA«, Koroška ce-
sta 26. 7888-1

ŠOLSKO

torbice in nahrbtnike v veliki
izbiri priporoča Kravos, Alek-
sandrova 13. 7933-1

STROJEPIŠNA DELA

razmnoževanje, kopiranje na-
črtov, prevodil. Kovač, Mari-
bor, Tyrševa 14. 6371-1

HALO!

Najceneje kupite ves stavbe-
ni in rezani les, poličanski pe-
sek, apno, cement in kurivo
pri Kraser, trg., Studenci.

TRGOVSKA ŠOLA KOVAČ

s pravico javnosti. Maribor,
Tyrševa 14. Največji in naj-
modernejši zavod te vrste v
državi. Enoletni trgovski te-
čaj. Večerni tečaj. Specialni
tečaji za strojeopisje, stenogra-
fijo, nemščino itd. Največja
strojeopisna s 50 pisalnimi
in računskimi stroji. Izpriče-
vala služijo kot dokaz dovr-
šene vajeniške dobe in dve
leti pomočniške prakse v trg.
obrtni. — Redni učenci imajo
pravico do dijaških vozniških
kart in rodbinskih doklad.
Vpisovanje dnevno. 7770-1

ZA SLIKARSKO IN PLESKARSKO DELO

se priporoča po najnižjih ce-
nah Juterschnik Jurij, Jerov-
škova 34. 7891-1

KADI ZA SLIVE

nove in rabljene sode, popra-
vila točno in poceni. Sodar-
stvo Sulcer, Vojašniška 7.
7968-1

POSKUSITE TUDI VI

prvovrstno ljutomersko vino
po 10 in 12 din liter v znani
gostilni Sever, Tezno, Dobra-
va. Nudimo vam ob vsakem
času ocvrte piške, domačo
šunko in klobase. Abonente
sprejememo. V nedeljo kon-
cert. Se priporoča gostilna
Sever. 8047-1

ZA SOLSKO MLADINO

nogavice, jopice, puloverje iz
lastne delavnice. Nahrtniki
od din 9,50 navzgor. pri »Luna«
Maribor, samo Glavni trg 24
7975-1

PERJE ZA POSTELJE

kemično čiščeno po konku-
renčnih cenah dobite vedno
pri »Luna«, Maribor, samo
Glavni trg 24. 7976-1

TRBOVLJE

Najboljši in najbolji vpeljani
premog vseh vrst pri Branko
Mejovšek, Kneza Koclja ul.
13, tel. 24-57. Naročite takoj.
7990-1

Odda se
KONCESIJA ZA GOSTILNO
ali bife po dogovoru. Ponud-
be na upravo pod »Konce-
sija«. 8016-1

IŠČEM POSOJLO

od 4000—5000 din od starej-
šega gospoda proti celi oskrbi
in mesečnemu odplačilu. —
Ponudbe pod »Obrtnica« na
upravo lista. 8059-1

VINOTOČ

A. Tkalec, za Kalvarijo, od-
prt. 8058-1

BUČNO OLJE

vedno sveže in dobro nudi
tovarna bučnega olja. Mari-
bor, Taborska 7, pri mostu.
8069-1

VINOTOČ RUDL

Sp. Kungota, liter 8 din.
8072-1

POZOR!

Več oseb se sprejme na do-
bro domačo in poceni hrano.
Meljska cesta 43. 8075-1

DIN 500.—

dobi, kdor mi preskrbi pri-
merno službo. Naslov v upra-
vi. 8104-1

GOSPODIJE

na dobro hrano. Gajser, Pi-
puševa ulica 6. 8081-1

POSLOJLO 35.000 din

gotovine ali vloge do 45.000
večjega denarnega zavoda
iščem. Vknjižba na prvo me-
sto nove trgovske hiše. Na-
slov v upravi. 8089-1

VINOTOČ IPAVIC

KOŠAKI 62
Zelo dobro vino po 8 din.
Lep vrt in pokriti prostori.
10 minut od glavnega kolo-
dvora. 8092-1

VINO

Ljutomer-Jeruzalemsčan od 5
litrov naprej a din 7.— v Ko-
šakih za tov. »Mirim«. Prisoi-
na ulica 19. 8027-1

Posesi

PRODAM LEPO POSESTVO
pri Mariboru, 38 orolov, din
320.000, poslopja, skoro nova.
Dopise gostilna Čeh, Dravo-
grad. 8107-2

VEČSTANOVANJSKA HIŠA

ugodno na prodaj. Vprašati
pismeno na upravo pod »Pri-
ložnost«. 8078-2

POSESTVO

v okolici Maribora. Informa-
cije Tomšičeva 16. 8066-2

VILA

obstoječa iz 5 sob, kuhinje,
kopalnice, pralnice, terase,
verande, kleti, z lepim vrtom.
Štiri leta davka prosta, se
proda ali da v najem. Metel-
kova ulica 23. Informacije:
Nova vas, Zelena ulica 6.
8076-2

NOVOZGRADBA

4 stanovanja po sobo in ku-
hinjo, vrt, 42.000. Mlin, 5
orolov zemlje, 85.000. Vino-
gradno posestvo, 6 orolov,
pri mestu, 45.000. Enonad-
stropna trgovska hiša, 6 or-
olov zemlje, 160.000. Petsta-
novanjska vila, velik vrt,
265.000. Krasno vinogradno
posestvo, 6 orolov vrte z vilo
250.000. Posredovalnica »Ra-
pid«, Gosposka 28. 8097-2

Oddam

ENONADSTROPNO HIŠICO
v magdalenskem predmestju
20.000 v gotovini, ostalo pa
na obroke. Naslov v upravi.
8103-2

TVORNIŠKA ZGRADBA
V ZAGREBU

se prodaja. Cena din 1.300.000.
Pismene ponudbe na Publi-
citas, Zagreb, Ilica 9, pod šif-
ro »Tvorniška zgradba«. 8049-2

TRISTANOVANJSKO HIŠO
z velikim sadnim vrtom ob
glavni cesti v bližini Maribo-
ra. Polovico je treba izplača-
ti, polovico na obroke. Na-
slov v upravi. 7993-2

Na prodaj
TRISTANOVANJSKA HIŠA
z lepim vrtom. Vprašati v
gostilni Jelen, Ptuiška cesta
91. 8005-2

Proda se ugodno manjše
POSESTVO
v okolici Sv. Jurja ob juž. žel.
Cena din 28.000. Naslov v
upravi. 8006-2

MANJŠO HIŠO
z lokalom sredi Maribora,
Mlinska 8, prodam. Posredo-
valcu nagrada. 8023-2

ENONADSTROPNA HIŠA
s sadnim vrtom, 543 m², se
proda za 115.000. Ipavčeva
22, pri Tržaški cesti. 8035-2

HIŠO
enonadstropno, 21x13 m ve-
liko z enonadstropnim dvo-
rišnim poslopjem 21x8 m
prostori za obrat ali malo in-
dustrijo, prodam. Dopisi pod
340.000 na upravo »Večerni-
ka«, Maribor. 8068-2

PRODAM HIŠO
4 sobe, kuhinja, veranda, klet
gospodarsko poslopje, vrt 600
m², tik mesta. Cena din
63.000. Naslov v upravi.
8060-2

STAVBENA PARCELA
(vrt) 470 ali 700 m² naprodaj
Ob hregu 30. 8065-2

Na prodaj je lepo arondirano

Novo
TRIDRUŽINSKO HIŠO
in več stavbišč prodam. Na-
slov v upravi. 8099-2

Kupim

RABLJENE KNJIGE
kupi knjigarna V. Heinz.
7910-3

MIZARSKE STROJE
rabljene, in orodje kupi Jože
Lipaj, Jurčičeva ulica 6.
7995-3

ČISTOKRVNEGA PSA
nemške ovčarske pasme želi
kupati F. Majzel, Gregorje-
va ulica 4. 7984-3

RADIO APARAT
ponudbe z navedbo cene in
sistema na upravo lista pod
»Radio«. 8032-3

PLINSKI MOTOR
kupim, 100—120 PH, plinski
motor na drva (Sauggasmot-
or). Vindiš-Ivan, valični mlin
Maribor. 8008-3

Kupim dobro ohranjen
TOVORNI AVTO
2½—3 tonski. Naslov v upra-
vi. 7983-3

Mladega.

Kupim
VEČSTANOVANJSKO HIŠO
ponudbe z opisom in ceno na
upravo lista pod »Piramida«
8033-3

Naročajte
blago
po pošti!

Kadar pošljete
denar po pošti, ni
sledu o bojazni—

zakaj bi se torej bali na-
ročiti blago po pošti?

Ako blago, ki ga vam bo-
mo poslali, ne bi ustrezalo,
vam ga zamenjamo ali
vrnemo denar.

Zahtevajte naš brezplačni,
bogato ilustrirani katalog
najrazličnejšega blaga pri
zelo nizkih cenah.

Veleblagovnica

Zagreb, Ilica 4 in 6

Dopisi Zagreb li., poštni preda

Prodaj

SOBNA IN KUHINJSKA
OPREMA
poceni na prodaj. Radvanjska
c. 50. 7899-4

PRODAM
spalnice, kuhinjske opreme,
vedno v zalogi, mirzarstvo
Verzel Alojz, Pipuševa ul. 3.
7923-4

PRODA SE
sladki jabolčni most, rizling
po 8 din, traminec 9 din pri
Halbärth, Kalvarjska 2.
7929-4

MLADI BERNHARDINCI
na prodaj. Gostilna B. ad-
man. Bresterica pri Maribo-
ru. 7934-4

Prodaj eno leto rabljeno
MOŠKO KOLO
svetle barve Betnavska 54.
7862-4

VINOGRADNO POSESTVO
v Gornji Polskavi s hišo tak-
oj na prodaj. Potočnik, go-
stilna Fram. 7986-4

Sončno, dvosobno
STANOVANJE
se tako odda točnemu plač-
niku. Studenci, Vodnikova 28
8052-4

KOMPLETNA POSTELJA
nočna omarica, umivalna
omara z marmornato ploščo
poceni na prodaj. Med 18 in
19 uro. Dravska ulica 10/I.
8100-4

4-sobno komfortno
STANOVANJE
ob parku oddam. Vprašati:
Kaič-Vrazova 9. 7988-4

Prodaj

PAR MLADIH KONJEV
Korošec Maks, Vukovski vrh
41, Jarenina. 7989-4

MOTOR 22 cm
prodaj ali zamenjam za
spalnico. Dr. Verstovškova
17, Spesovo selo 8080-4

Sprejmejo se

OTROŠKI VOZIČEK
prodaj. Gomi. Erjavčeva
12, Studenci. 8094-4

SOBO S ŠTEDILNIKOM
Vpraša se Pobreška cesta št.
21, blizu magd. cerkve.
8098-4

MIKROSKOP
Reichert, z imerizjo, poveča-
va do 1315x, s premakljivim
vodilcem za objekt, kakor
nov, se prodaj. Vprašati Tom-
šičev, drevored 6. 7985-4

Prodaj

DAMSKI PLAŠČ
Naslov v upravi. 8050-4

Nova kompletina

Novo

SPALNICA
moderna, se poceni prodaj.
Mizarstvo Miklošičeva 6 —
Slovenska 33. 8061-4

Proda se kompletina
SPALNICA
skoraj nova, radi selitve, in
druge razne stvari. Vprašati
Dr. Verstovškova 1, Pobrež-
je. 8070-4

ŽENSKO KOLO
poceni na prodaj. Vojašniška
7, v trgovini. 8034-4

Prodaj hrmatične
HARMONIKE
Obrežna 91, Studenci. 8002-4

Prodaj moderen športni
OTROŠKI VOZIČEK
Bolfeška ulica 5, Maribor.
7997-4

FILODENDRA
mlada, se prodaj. Maistrova
18/I, vrata 6. 8041-4

Prodaj

3 VINSKE SODE
1100 l, 806 l, 682 l, a 60 para
liter. Gostilna Žižek, Alek-
sandrova cesta 11, Krčevi-
na. 7980-4

GOSTILNA
z lepim gostilniškim vrtom
in pritliklami v Zg. Radva-
nju pri Mariboru se pod ugod-
nimi pogoji prodaj ali odda v
najem. Natančnejše informa-
cije daje Mestna hranilnica
v Mariboru. 8044-4

Stanovanje

DVOSOBNO STANOVANJE
s sobo za služkinjo in kopal-
nico iščem za 1. november.
Ponudbe pod »Samo dve ose-
bi« na upravo. 7873-5

SOBA IN KUHINJA
ter vrt se odda takoj odras-
lim osebam, Naslov v upra-
vi. 7892-5

Odda se

SOBA N KUHINJA
Sp. Radvanjska 69, Nova vas
8057-5

STANOVANJE
trisobno, lepo, sončno, se da
v najem za 1. september
1939. Vprašati Frančiškanska
ul. 21-I, desno, Vukič. 7953-5

SOBO S ŠTEDILNIKOM
in vrtom oddam Pobrežje.
Vprašati Lovec, Glavni trg
4. 8055-5

KRASNO SOBO IN KUHINJO
oddam. Tezno, Ptuiška c. 33.
7806-3

SOBA IN KUHINJA
se odda stranki brez obroke
Naslov v upravi. 8051-5

STANOVANJE
soba in kuhinja, oddam takoj.
Nasipna ulica 58, Pobrežje.
8095-5

SOBA, KUHINJA
s pritliklami, balkon, se odda
v našem solidni stranki
brez otrok v lepem, mirnem
kraju s 1. septembrom. Ribi-
niško selo 7, pri Mariboru.
8043-5

VEČ STANOVANJ
enosobna in dvosobna, oddam.
ščena, oddam. Vojašniška c.
5. 8046-5

Lebo enosobno
STANOVANJE
v centru se odda mirni stran-
ki. Slovenska ulica 36.
8046-5

STANOVANJE
komfortno, 2 sobi, kuhinja, se
oddaj s 1. X. Vprašati Klav-
niška 5, od ponedeljka naprej.
8079-5

Dvo- ali trisobno
STANOVANJE
pri parku se takoj odda. Na-
slov v upravi. 8028-5

DVOSOBNO STANOVANJE
se odda. Stritarjeva ulica 38.
8063-5

Opremljeno enosobno
STANOVANJE
samo din 350.—, Betnavska
cesta 48. 8021-5

SOBO S ŠTEDILNIKOM
oddam 2 osebam. Oddam
tudi ulični lokal. Mlinska 8.
8022-5

STANOVANJE
se odda v Ciril-Metodovi 2.
Studenci. 8039-5

Lepo sončno
DVOSOBNO STANOVANJE
nova stavba, parketirano, se
oddaj za din 400.— s 1. okt-
brom v Studencih. Jurčičeva
7994-5

Dopisi

Nesrečen v zakonu. Želi
ZNANJA
z gospodično ali vdovo brez
otrok do 32 let, čedne žu-
nanjosti. Dopisi na upravo
»Večernika« v Celju pod
»Srečen«. 8011-12

V najem

V NAJEM
Velika vinska klet z elektric-
no razsvetljavo, primerno za
skladišče jabolk. Kalvarjska
7950-15

Iščem

GOSTILNO
na račun ali v najem. »Pod-
letna«. 8071-15

GOSTILNO
v Mariboru, ali okolici vza-
mem v najem. Naslov v upra-
vi. 7999-15

ENODRUŽINSKA VILA
s šestimi sobami in pritlik-
lami, vrtom, se radi selitve
oddaj v najem. Naslov v upra-
vi. 8036-15

GOSTILNA
na prometni cesti se ugodno
prodaj ali se da v najem.
Vprašati v gostilni Lebarič.
Košaki pri Mariboru. 8015-15

Oglašujte!

Ce hočete v resnici biti dobro in poceni oblečeni, kupite v „Češkem magazinu“ Maribor, pri glavni policiji. Tam dobite največjo izbiro češkega in angleškega blaga po najnižji ceni, brezobvezno se lahko prepričate. Velika odprodaja ostankov, polovične cene, krojaške potrebščine.

„O-Ke“

pravi Amerikanec.
kadar se počuti
popolnoma varnega.

Tak občutek popolne sigurnosti proži O. K. gum... ker je izdelan iz lateksa, je izredno tanek, mehek in izdržljiv. Garantirana trajnost 6 let. Srebrna papirnata škatla s 3 komadi din 10.— v apotekah in drogerijah. Po potrebi Vam bo tt. Rave d. d. Zagreb, javilo, kje si lahko nabavite O. K. 6926

MOŠKI! Pri spolni slabosti

(spolni impotenci)

poskusite hormonske pilule

HORMO-SEKS

Dobivajo se v vseh lekarnah. 30 pilul din 84, 100 pilul din 217, 300 pilul din 560. — Po pošti diskretno razpošilja: KR. DV. LEKARNA PRI SV. AREHU Maribor. — Glavno skladišče: Farm. kem. laboratorij »VIS-VIT«, Zagreb, Langov trg 3. 6293 Ogl. reg. S. br. 5846-39.

Radošević Fran. o

naslednik g. Suliča,
ALEKSANDROVA C. 30

nisem kompanjon nikogar, temveč izdelujem samostojno čevlje in prevzemam vsa v to stroko spadajoča popravila. Postrežba točna, cene solidne. Priporočam se cenj. občinstvu. — Delavnica na dvorišču.

Najboljše kosovno apno

Apnenice Ant. Birolla, Kresnice

pisarna: Ant. Birolla, Ljubljana,

Dalmatinova ulica 10

la zidno strojno opeko

dobavlja po konkurenčni ceni, v vseh količinah, franco stavbišče ali opekarna

Pisarna: Maribor, Tomšičeva ulica 34

la zidno strojno opeko

Reja prašičev je važna. Skrb, da ne obole, da se zrede in odebele. To dosežete, ako dajete vsaj enkrat tedensko redni prašek

„MASTELIN“

zakonito zavarovana znamka. Sami poskusite in prepričali se boste. Pošillam franco Vašo pošto zavrtke po 1/2 kg din 14.—; 1 kg din 24.—. Manjše zavrtke dobite pri trgovcih po din 3.— in 6.—. Naročniki dobite navodila in poštne položnice pri Magdalene Ivan, Rače pri Mariboru.

Zlato in srebro,

briljante, zastavljane listke išče nujno za nakup

M. Ilgerjev sin,

Maribor, Gosposka ulica 15.

Globoki in sportni

že za din 25.—

tedensko

Kadrmaz J.

Maribor-Melje
Kraljeviča Marka 13

POSJOJILNICA NARODNI DOM V MARIBORU

NARODNI DOM Z. Z. O. J. TELEFON 21-08

Deležna glavnica nad 600.000 din, lastne rezerve 11 milijonov din, hranilne vloge 56 milijonov din.

Sprejema hranilne vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po 3—5%.

Daje posojila na vknjižbo in na menice pod najugodnejšimi pogoji.

Najstarejši slovenski denarni zavod v Mariboru — Vse hranilne vloge so proste in se izplačujejo neomejeno!

.dokler je ni videla poleg Radion belega ovratnika stare matere!

Stara mati ima pač več izkušnje pri pranju! Ve, da navadno pranje odstrani nesnago samo na površini tkanine, — v notranjosti pa ostane umazanost, ki povzroči, da je perilo sivkasto. Radion pa opere znotraj in zunaj. Kajti pri kuhanju poganjajo neprestano nebrojni drobni kisikovi mehurčki pralno Radionovo raztopino skozi perilo. Tudi zadnja sled nesnage se varno odloči in popolnoma odpravi. Tako je Radion belina znamenje popolne čistoče.

Schichtov

RADION

Ni čistejše beline od Radion beline

Veselo v šolo v novih čevljih

15

48322-046

Otroški čevlji iz lakirane gume s trpežnimi podplati. Ne prepuščajo vode.

25

2403-61000

Posebno lahki, trpežni in praktični usnjeni čevlji za telovadbo in šport.

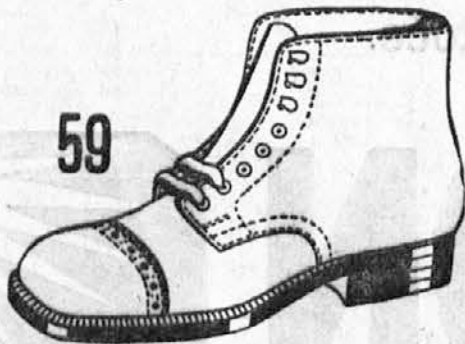
29

38732-613

Visoki otroški čevlji iz lakirane gume. Posebno udobni za otroke, ki hodijo daleč v šolo po blatni in mokri poti.

59

6602-44622

Odporni in trdni, pri tem pa lahki visoki čevlji za dečke. Iz rjavega boks z močnimi usnjenimi podplati.

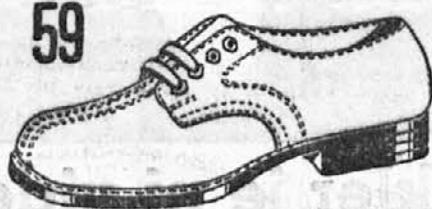
35

3222-48802

Otroški nizki čevlji iz močnega boks z neraztrgljivimi gumijastimi podplati. Trpežni in dolgotrajni, vendar pa poceni.

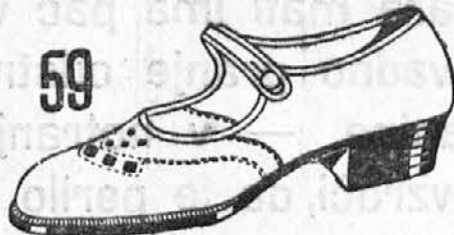
59

6922-44609

Okasni in trpežni otroški čevlji iz močnega boks z usnjenimi podplati in petami.

59

4644-64608

Čevlji za deklice iz finega telečjega boks z usnjenimi podplati in petami. Posebno primerni deklicam za šolo.

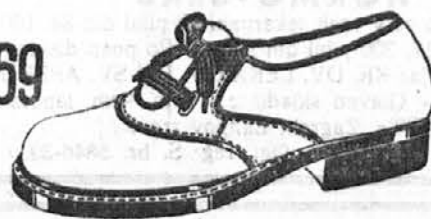
8

SPORT

Priljubljene dokolenke za otroke, z gumijastimi podvezami, katere jih drže in ne stiskajo nog.

69

2632-17668

Finl otroški čevlji iz boks in usnjenimi podplati in gumijastimi petami.

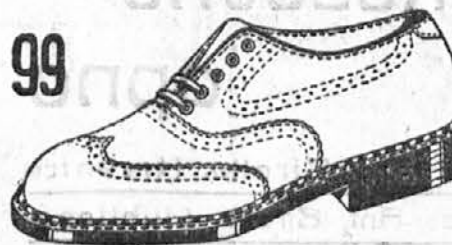
79

4624-64658

Udobni čevlji na zavezo za deklice. Izdelani iz najfinejšega boks z usnjenimi podplati in petami.

99

1634-44647

Močni in udobni čevlji za dečke iz finega rjavega usnja z usnjenimi podplati in petami.

DE

Din 4.—, 5.— in 6.—

Trpežne otroške bombažne patent nogavice.

Adato